

A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele

2016. május 31.
VII. évfolyam 5. szám

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	3
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	5
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	5
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	9
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	20
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	20
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	20
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	21
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	22
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	22
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT.....	24
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI.....	25
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	25
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	26
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	26
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	27
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	27

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 44

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI.....	44
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI.....	47
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI.....	57
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	57
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	59
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	59
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	60
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	63

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

9. A Landesverwaltungsgerichts Oberösterreich (Ausztria) által 2015. december 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-685/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével összefüggésben értelmezett EJEE 6. cikke alapján úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, illetve az EUMSZ 49. és azt követő cikkeit, hogy a bíróságoknak az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata alapján (különösen annak a 2010. május 18-i 64962/01. sz. ítéletének 54. pontjára figyelemmel) megkövetelt objektivitására és elfogulatlanságára tekintettel e rendelkezésekkel ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint egy szabálysértési eljárás keretében a nemzeti szerencsejáték piacra vonatkozó, büntetőjogilag védett kvázi monopólium rendszer igazolása céljából szolgáltatandó bizonyítékokat az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint (különösen annak a 2014. április 30-i C-390/12 ítéletére figyelemmel) nem a vádképviselési funkciója keretében eljáró büntető hatóságnak (vagy más állami bűnüldöző szervnek), hanem sokkal inkább a keresettel megtámadott büntetőjogi intézkedés jogszerűségéről dönteni hivatott bíróságnak (egy és ugyanazon személyben, illetve funkcióban) kell hivatalból és a felek eljárásától függetlenül először teljesen önállóan megjelölnie és elhatárolnia, majd ezt követően autonóm vizsgálattal felderítenie és megítélnie?

Gazdasági ügyszak

9. A Juzgado de Primera Instancia no 11 de Vigo (Spanyolország) által 2016. január 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-7/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet az Európai Unió Alapjogi Chartája 38. és 47. cikkének fényében, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami jogszabályi rendelkezés, mint a spanyol Código Civil (polgári törvénykönyv) 1535. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlat által adott értelmezés, amely e cikk alkalmazását az ítélethozatalig tartó megállapítási szakaszra korlátozza, és megakadályozza a végrehajtási szakaszban történő alkalmazását az ítélet meghozatalát vagy a kereseti ellenkérelem benyújtására nyitva álló határidő eredménytelen lejárta követően, miközben a hitelező követelését nem elégítették ki teljes mértékben?

2) Ellentétes-e az első kérdésben említett uniós szabályokkal az olyan nemzeti jogi szabály, mint a spanyol Código Civil 1535. cikke, amely lehetővé teszi egy vállalkozás és egy fogyasztó között fennálló vitatott követelés harmadik személy részére történő átruházását, anélkül, hogy a fogyasztót bizonyítható módon értesítették volna az engedélyezés tényéről, jogcíméről vagy indokáról, és anélkül, hogy (minden esetben) meg kellene jelölni, okirattal igazolva, a követelés megszerzésének pontos árát, feltüntetve a tényleges elengedés vagy kedvezmény összegét?

3) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Bíróságának 1978. március 9-i Simmenthal-ítéletét (106/77), hogy az első kérdésben említett irányelv céljainak elérése érdekében az Európai Unió Alapjogi Chartája 38. és 47. cikkének fényében a nemzeti bíróság nem alkalmazhatja az olyan nemzeti jogi rendelkezéseket, mint a spanyol Código Civil 1535. cikke, amely megakadályozza a vitatott követelésekre vonatkozó visszavásárlási jog gyakorlását ugyanazon eljárásban, mint amelyben az

átruházott követelést végrehajtás alá vonják, és arra kötelezi a fogyasztót, hogy az engedményezésről szóló értesítést követő 9 napos jogvesztő határidőn belül megállapítás iránti új eljárást indítson az átruházott követelés új jogosultja ellen a visszavásárlás céljából, az új eljárásban felmerülő költségekkel (ügyvéd, eljárásjogi képviselő, bírósági illetékek, az illetékes bíróság megállapítása, ha az engedményes székhelye nem Spanyolországban található stb.) együtt?

10. A Juzgado de Primera Instancia no. 6 de Alicante (Spanyolország) által 2016. január 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-34/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között kötött kölcsönszerződés keretében, amely a kikötött rendes kamatláb csökkenésének korlátozására vonatkozó előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt olyan szerződési feltételt (küszöb-kikötést) tartalmaz, amelyet az említett szerződésbe a fogyasztó számára olyannyira nem nyilvánvaló és érthető módon foglaltak, hogy a bíróság tisztességtelennek minősíti, összeegyeztethető-e a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével azon mondatrész, amely szerint a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, oly módon történő értelmezése, hogy az említett feltétel tisztességtelen jellegének bírósági megállapítása esetén a fogyasztó által az említett feltétel alkalmazásának következményeként korábban az eladónak vagy szolgáltatónak teljesített szolgáltatások nem téríthetők vissza?

2) Amennyiben az előző értelmezés összeegyeztethetőnek minősül a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével, összeegyeztethető-e a 93/13/EGK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt azon fogalommal, miszerint „megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszűntessék [...] a tisztességtelen feltételek alkalmazását”, a korábban kifejtettekkel megegyező, a leírthoz hasonló feltétel tisztességtelen jellegének megállapításából eredő jogkövetkezményekre vonatkozó értelmezés?

3) Amennyiben az előbbi értelmezések nem egyeztetők össze a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és a 7. cikkének (1) bekezdésével, mindig és minden esetben ellentétes-e a „jóhiszeműség követelményeivel” az olyan feltételeknek az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között kötött szerződésbe foglalása, amelyek nem kellőképpen világos és érthető megfogalmazással határozzák meg a szerződés elsődleges tárgyát, vagy a jóhiszeműség elvének megsértését más körülményeket figyelembe véve kell értékelni? Ez utóbbi esetben, a nemzeti bíróságnak milyen körülményeket kell értékelnie annak érdekében, hogy a jóhiszeműség elve sérelmének hiányát állapíthassa meg, ha a szerződés elsődleges tárgyát meghatározó olyan feltétel fennállását tárja fel, amelyet nem világosan és érthetően fogalmaztak meg? Különösen, ilyen körülmények közé sorolható-e az olyan törvény vagy rendeleti szintű nemzeti szabályozás fennállása, amely absztrakt módon megállapítja az ilyen „küszöb-kikötés” érvényességét?

4) A jelen ügyhöz hasonló eljárás keretében, amelyben egy kevésbé átláthatónak minősülő „küszöb-kikötés” semmisségének megállapítása iránt egyéni keresetet indítottak, összeegyeztethető-e a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt azon mondatrészszel, miszerint „a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, azon, a gazdasági rendet érintő súlyos zavarok kockázatán alapuló értelmezés, amely korlátozza a bíróság által tisztességtelennek minősített említett feltétel alapján a fogyasztó által az eladónak vagy szolgáltatónak fizetett összegek visszafizetését, ha a bíróság által hozott ítélet jogereje a hasonló helyzetben lévő más fogyasztók tekintetében nem érvényesül?

Munkaügyi ügyszak

13. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2015. december 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-680/15. és C-681/15. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

I. 1) Ellentétes-e a 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv 3. cikkével az olyan nemzeti szabályozás, amely azt írja elő, hogy a vállalkozás vagy üzlet átruházása esetén az átadó és a munkavállaló által szabadon és a munkaszerződésben egyedileg lefektetett minden munkafeltétel változatlan formában átszáll a kedvezményezettre, mintha egyedi szerződésben maga állapotott volna meg a munkavállalóval e feltételekben, ha a nemzeti jog mind a közös megegyezésen alapuló, mind az egyoldalú módosítás lehetőségét biztosítja a kedvezményezett számára?

2) Ha az 1) kérdésre összességében vagy az átadó és a munkavállaló közötti munkaszerződésből eredő, egyedileg lefektetett munkafeltételek bizonyos csoportja tekintetében igenlő választ kell adni:

Az következik-e a 2001/23/EK irányelv 3. cikkének alkalmazásából, hogy azok a kedvezményezettre változatlan formában nem szállnak át, hanem az átadó és a munkavállaló által szabadon lefektetett bizonyos munkafeltételeket kizárólag a vállalkozás vagy üzlet átruházása miatt módosítani kell?

3) Ha a Bíróság által az első és második kérdésre adott válaszok alapján nem száll át változatlan formában a kedvezményezettre valamely egyedi szerződésben egyedileg rögzített olyan hivatkozás, amely alapján valamely kollektív szerződés bizonyos, mindenkor hatályos rendelkezései a felek szabadon megállapított rendelkezései értelmében a munkaszerződés szerves részévé válnak:

a) Akkor is így van-e ez, ha sem az átadó, sem a kedvezményezett nem részes fél a kollektív szerződésben, illetve nem tartozik ilyen részes félhez, vagyis ha a kollektív szerződés rendelkezései a munkaszerződésben a felek által szabadon rögzített utaló záradék hiányában már a vállalkozás vagy üzlet átruházása előtt sem lettek volna alkalmazandók az átadóval fennálló munkaviszonyra?

b) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén:

Akkor is így van-e ez, ha az átadó és a kedvezményezett egyazon cégcsoport vállalkozásai?

II. Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16. cikkével a 77/187/EGK irányelv, illetve a 2001/23/EK irányelv átültetésére elfogadott olyan nemzeti szabályozás, amely azt írja elő, hogy a vállalkozás vagy üzlet átruházása esetén akkor is úgy kötik a kedvezményezettet az átadó által a munkavállalóval együtt az üzlet átruházása előtt a munkaszerződésben a felek által szabadon, egyedileg lefektetett munkafeltételek, mintha maga állapotott volna meg e feltételekben, ha e feltételek a munkaviszonyra máskülönben nem alkalmazandó kollektív szerződés bizonyos, mindenkor hatályos rendelkezéseit a munkaszerződés szerves részévé teszik, amennyiben a nemzeti jog mind a közös megegyezésen alapuló, mind az egyoldalú módosítás lehetőségét biztosítja a kedvezményezett számára?

Polgári ügyszak

26. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2015. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-689/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Tekinthető-e a közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (1) bekezdése és 15. cikkének (1) bekezdése szerinti védjegykénti használatnak az önálló védjegy tanúsító védjegyként történő használata az érintett áruk vonatkozásában?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: A közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

207/2009/EK tanácsi rendelet 7. cikke (1) bekezdésének g) pontjával összefüggésben értelmezett 52. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében törölhető-e, vagy a 73. cikk c) pontjának megfelelő alkalmazásával megszűntnek tekinthető-e az ilyen védjegy, ha a védjegyjogosult a kereskedelmi forgalomban a megjelöléshez társított minőségi elvárások jogosságát nem biztosítja az engedélyeseinél végzett rendszeres minőségellenőrzés útján?

27. A Hof van beroep te Brussel (Belgium) által 2016. január 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-3/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A bíróságok uniós jog megsértésével járó, téves tevékenysége tekintetében fennálló állami felelősséggel összefüggésben a Bíróság által a Köbler-ítéletben (2003. szeptember 30-i ítélet, C-224/01) és a Traghetti del Mediterraneo ítéletben (2006. június 13-i ítélet, C-173/03) kialakított ítélkezési gyakorlat alkalmazása tekintetében végső fokon ítélkező bíróságnak tekintendő-e az a bíróság, amelynek határozatát azért nem vizsgálják felül a jogorvoslati eljárásban, mert nemzeti eljárásjogi szabály folytán megdönthetetlen vélelem szól amellett, hogy a jogorvoslati eljárásban iratot benyújtó, jogorvoslati kérelmet előterjesztő fél visszavonta a jogorvoslati kérelmet?

2) Összeegyeztethető-e – az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének (2) bekezdésére és 52. cikkének (3) bekezdésére is figyelemmel – az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésével, ha az a nemzeti bíróság, amely a Szerződés e rendelkezése alapján köteles kérdést terjeszteni a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, csupán azért utasítja el a vonatkozó kérelmet, mert azt olyan iratba foglalták, amely az alkalmazandó eljárásjog értelmében nem vehető figyelembe határidőn túli benyújtása miatt?

3) Amennyiben a legfelsőbb rendes bíróság nem teljesíti a kérdés előzetes döntéshozatalra utalása iránti kérelmet, feltételezendő-e, hogy – az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének (2) bekezdésére és 52. cikkének (3) bekezdésére is figyelemmel – fennáll az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésének megsértése, ha ez a bíróság csupán azzal az indokolással utasítja el a kérelmet, hogy azért nem terjeszti elő a kérdést előzetes döntéshozatalra, „mert a kérelem a Hof előtti eljáráshoz kapcsolódó sajátos okból elfogadhatatlan”?

28. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2016. január 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-24/16. és C-25/16. sz. ügyek)²

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Valamely tagállam olyan bírósága, amelynek joghatóságát az egyik alperes tekintetében kizárólag a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendeletnek a polgári [és kereskedelmi] ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 6. cikkének 1. pontjával összefüggésben értelmezett 79. cikkének (1) bekezdése alapozza meg, arra való tekintettel, hogy ez a másik tagállamban székhellyel rendelkező alperes esetlegesen oltalmi jogot sértő termékeket szállított az érintett tagállamban székhellyel rendelkező alperes részére, elrendelhet-e olyan intézkedéseket az elsőként említett alperessel szemben egy közösségi formatervezésiminta-oltalomból eredő igények érvényesítésére irányuló per keretében, amelyek hatálya az Unió egészére kiterjed, és amelyek túllépnek a joghatóságot megalapozó szállítási jogviszonyok keretein?

2) Úgy kell-e értelmezni a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendeletet, különösen annak 20. cikke (1) bekezdésének c) pontját, hogy valamely harmadik személy kereskedelmi célokból ábrázolhatja a közösségi formatervezési mintát, ha tartozékokat kíván forgalmazni a jogosult – közösségi formatervezési mintának megfelelő – termékeihez? Ha igen,

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

milyen kritériumok alkalmazandók e tekintetben?

3) Hogyan kell meghatározni „a jogsértés elkövetésének” a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. cikkének (2) bekezdésében említett helyét olyan esetben, amelyben a bitorló a közösségi formatervezésiminta-oltalmi jogot sértő termékeket

a) egy weboldalon kínálja, és e weboldal a bitorló székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamokból – is – elérhető,

b) a székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamba is szállítja?

Úgy kell-e értelmezni az említett rendelet 15. cikkének a) és g) pontját, hogy az így meghatározott jog más személyek közreműködési cselekményeire is alkalmazandó?

29. A Landgericht Stralsund (Németország) által 2016. január 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-29/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ha valamely tagállam eljárásjoga olyan önálló bizonyítás-felvételi eljárást ír elő, amelyben szakvélemény bíróság által elrendelt beszerzésére kerül sor (a jelen ügyben: a francia jog szerinti expertise judiciaire), és ha e tagállamban ilyen önálló bizonyítás-felvételi eljárás lefolytatására kerül sor, majd ugyanebben a tagállamban az önálló bizonyítás-felvételi eljárás eredményein alapuló peres eljárás indul azonos felek között:

ebben az esetben már az önálló bizonyítás-felvételi eljárást megindító irat a 44/2001/EK rendelet 30. cikkének 1. pontja értelmében vett „eljárást megindító iratnak, illetve azzal egyenértékű iratnak” minősül? Vagy csak a peres eljárást megindító irat tekintendő „eljárást megindító iratnak, illetve azzal egyenértékű iratnak”?

30. Az Okresný súd Dunajská Streda (Szlovák Köztársaság) által 2016. január 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-48/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovák

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: 86/653 irányelv) 11. cikke szerinti, „a megbízó és a harmadik személy közötti szerződést nem fogják teljesíteni” kifejezést, hogy az:

a) a szerződés teljesítésének teljes elmulasztását, és így azt az esetet is magában foglalja, amikor a megbízó és a harmadik személy még részben sem nyújtott szerződés szerinti szolgáltatásokat, vagy

b) a szerződés teljesítésének részleges elmulasztását, és így például azt az esetet is magában foglalja, amikor az előre meghatározott árbevételt nem éri el, vagy adott esetben a szerződés nem marad hatályban az előírt időtartamban?

2) Amennyiben az előző kérdés b) pontja szerinti értelmezés a helyes, úgy kell-e értelmezni a 86/653 irányelv 11. cikkének (2) bekezdését, hogy nem minősül az ügynök hátrányára való eltérésnek a kereskedelmi ügynöki szerződés azon kikötése, amely szerint az ügynök köteles jutalékának arányos részét visszatéríteni, ha a megbízó és a harmadik személy közötti szerződést nem az előírt terjedelemben és különösen nem a kereskedelmi ügynöki szerződésben meghatározott mértékben teljesítették?

3) Az alapeljárás tárgyát képező ügryhöz hasonló esetben annak értékeléséhez, hogy fennállnak-e a 86/653 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének második francia bekezdése szerinti „megbízónak fel nem

róható okok”:

- a) kizárólag azokat a jogi körülményeket kell vizsgálni, amelyek közvetlenül a szerződés megszűnéséhez vezettek (például ha a szerződés megszűnése az abból eredő kötelezettségek teljesítésének harmadik személy általi elmulasztásának tudható be), vagy
- b) azt is meg kell vizsgálni, hogy ezek a jogi körülmények nem a megbízónak a harmadik személlyel fennálló jogviszonya keretében tanúsított azon magatartásának következményei-e, amely a harmadik személy megbízóba vetett bizalmának elvesztését eredményezte, és következésképpen a harmadik személyt arra vezette, hogy megsértse a megbízóval kötött szerződésből eredő kötelezettségét?

31. A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2016. január 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-52/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49. és 63. cikkét, továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17. és 47. cikkét, hogy azokkal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amely – egyéb szempontok mérlegelése nélkül – előírja a gazdálkodó szervezetek és az ingatlantulajdonos közeli hozzátartozójának nem minősülő természetes személyek javára mezőgazdasági ingatlanokat terhelően bejegyzett haszonélvezeti és használati jogok törlési kötelezettségét anélkül, hogy egyidejűleg rendelkezne a megszűnt haszonélvezeti és használati jogok jogosultjainak járó, a szerződő felek közötti elszámolás során nem érvényesíthető, de érvényes szerződésekkel összefüggő vagyoni hátrányok kiegyenlítéséről?

2) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49. és 63. cikkét, továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17. és 47. cikkét, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely – egyéb szempontok mérlegelése nélkül – úgy írja elő a gazdálkodó szervezetek és az ingatlantulajdonos közeli hozzátartozójának nem minősülő természetes személyek javára mezőgazdasági ingatlanokat terhelően 2014. április 30-át megelőzően kötött szerződések alapján bejegyzett haszonélvezeti és használati jogok törlési kötelezettségét, hogy egyidejűleg rendelkezik a megszűnt haszonélvezeti és használati jogok jogosultjainak járó, a szerződő felek közötti elszámolás során nem érvényesíthető, de érvényes szerződésekkel összefüggő vagyoni hátrányok kiegyenlítéséről?

32. A Juzgado de Primera Instancia no 38 de Barcelona (Spanyolország) által 2016. február 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-96/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Összeegyeztethető-e az uniós joggal, konkrétan az Európai Unió Alapjogi Chartájának 38. cikkével, a Lisszaboni Szerződés 2C. cikkével, valamint az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 4. cikkének (2) bekezdésével, 12. cikkével és 169. cikkének (1) bekezdésével, a követelések átruházásával vagy vételével kapcsolatos azon üzleti gyakorlat, amely nem nyújt arra lehetőséget a fogyasztónak, hogy megszüntethesse a tartozását az ár, a kamatok, a kiadások és az eljárás költségeinek az engedményes részére történő megfizetésével?

2) Összeegyeztethető-e a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvben foglalt elvekkkel, és – kiterjesztés útján – a hatékony érvényesülés elvével, valamint az irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1)

bekezdésével, azon említett üzleti gyakorlat, miszerint a fogyasztó tartozását, hozzájárulása és tudomása nélkül, igen alacsony áron megvásárolják anélkül, hogy e gyakorlat általános szerződési feltételként vagy a szerződésben előírt tisztességtelen feltételként szerepelne, és anélkül, hogy a fogyasztó számára visszavásárlás útján az ilyen ügyletben való részvétel lehetőségét biztosítaná?

3) A fogyasztók és felhasználók védelmének biztosítása, valamint az e védelmet végrehajtó közösségi ítélkezési gyakorlat tiszteletben tartása tekintetében összeegyeztethető-e az uniós joggal, a 93/13 irányelvvel, különösen annak 6. cikke (1) bekezdésével és 7. cikke (1) bekezdésével, az annak meghatározására irányuló egyértelmű kritérium rögzítése, miszerint a fogyasztókkal kötött, dologi fedezet nélküli kölcsönszerződésekben tisztességtelen jellegű a késedelmi kamatot rögzítő, meg nem tárgyalt azon feltétel, amely több, mint két százalékpontos emelkedést eredményez a kikötött késedelmi kamat tekintetében?

4) A fogyasztók és felhasználók védelmének biztosítása, valamint az e védelmet végrehajtó közösségi ítélkezési gyakorlat tiszteletben tartása tekintetében összeegyeztethető-e az uniós joggal, a 93/13 irányelvvel, különösen annak 6. cikke (1) bekezdésével és 7. cikke (1) bekezdésével annak következményként történő megállapítása, hogy a késedelmi kamatot a tartozás teljes kifizetéséig továbbra is felszámítják?

Közigazgatási ügyszak

82. A Verwaltungsgericht Darmstadt (Németország) által 2015. december 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-652/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A migrációs hullámok hatékony kezelésének célja olyan közérdeken alapuló nyomós okot képez-e, amelynek alapján megtagadható a szövetségi területen született török állampolgártól a tartózkodási engedély szükségessége alóli, őt az EGK–Törökország Társulási Tanácsnak a társulás fejlesztéséről szóló, 1980. szeptember 19-i 1/80 határozatának 13. cikke szerinti „standstill” klauzula alapján megillető mentesség?

2) Amennyiben az Európai Unió Bírósága erre a kérdésre igenlő választ ad: Milyen minőségi követelmények támasztandók egy „közérdeken alapuló nyomós okkal” szemben a migrációs hullámok hatékony kezelésének céljával összefüggésben?

83. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2015. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-662/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az orvostechnikai eszközökről szóló, 1993. június 14-i 93/42/EGK tanácsi irányelv 1. cikke (2) bekezdésének f) pontját, 11. cikkét, I. mellékletének 13. pontját, és VII. melléklete 3. pontjának harmadik francia bekezdését, hogy az I. osztályba tartozó, olyan orvostechnikai eszköz terjesztése, amelyet a gyártó megfelelőség-értékelési eljárásnak vetett alá, és amelyet jogszerűen elláttak EK-jelöléssel, további megfelelőség-értékelési eljárást igényel, ha az orvostechnikai eszköz külső csomagolásán leragasztották a gyógyszerészeti kódszám adatait, a felragasztott címke adatokat tartalmaz az importőrrel és a hozzá rendelt gyógyszerészeti kódszámról, és az egyéb adatok továbbra is láthatók maradtak?

84. A Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Olaszország) által 2015. december 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-701/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési

eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkével, amely a közösségi közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályozás hatálya alá sorolja „azokat a tevékenységeket, amelyek valamely földrajzi területnek a repülőtér légi fuvarozók részére való rendelkezésre bocsátása céljából történő hasznosításával kapcsolatosak”, amint e tevékenységeket a 6.4. és 6.5. pontban hivatkozott nemzeti ítélkezési gyakorlat meghatározta, a 18/1999. sz. d.lgs. 4. és 11. cikkében foglalthoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az e célra szolgáló területek valamennyi, akár ideiglenes odaitélése esetén nem írja elő az előzetes nyilvános kiválasztási eljárás lefolytatását?

85. Az Amtsgericht Stuttgart (Németország) által 2016. január 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-2/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Érvénytelen-e a Liberation Tigers of Tamil Eelam (a továbbiakban: LTTE) felvétele a terrorizmus leküzdése érdekében egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott különleges korlátozó intézkedésekről szóló, 2001. december 27-i 2580/2001/EK tanácsi rendelet 2. cikkének (3) bekezdésében előírt listára a 2007. július 23. és 2009. május 11. közötti időszak tekintetében, különösen a

- 2006. május 29-i 2006/379/EK,
- 2007. június 28-i 2007/445/EK,
- 2007. december 20-i 2007/868/EK,
- 2008. július 15-i 2008/583/EK és
- 2009. január 26-i 2009/62/EK

tanácsi határozatok alapján?

86. Az Amtsgericht Kehl (Németország) által 2016. január 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-9/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 67. cikk (2) bekezdését, valamint a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló 562/2006 rendelet 20. és 21. cikkét vagy az Európai Unió egyéb jogszabályait, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely az érintett tagállam rendőri hatóságai számára olyan hatáskört ír elő, amelynek keretében az e tagállamnak az 1985. június 14-i schengeni megállapodás végrehajtásáról szóló egyezményben (Schengeni végrehajtási egyezmény) részes államokkal közös szárazföldi határától húzódó, legfeljebb 30 kilométeres sávban valamennyi személynek a személyazonosságát ellenőrizhetik a személy magatartásától, valamint különös körülményektől függetlenül, annak érdekében, hogy megakadályozzák vagy megtiltsák az e tagállam területére történő jogellenes beutazást, illetve megelőzzék bizonyos, a határ biztonsága vagy a határvédelem ellátása ellen irányuló vagy a határátlépéssel összefüggésben elkövetett bűncselekményeket, anélkül, hogy a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 23. és azt követő cikkei alapján ideiglenesen visszaállították volna az érintett belső határon a határellenőrzést?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 67. cikk (2) bekezdését, valamint a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló 562/2006 rendelet 20. és 21. cikkét vagy az Európai Unió egyéb jogszabályait, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely az érintett tagállam rendőri hatóságait olyan hatáskörrel ruházza fel, amelynek keretében az e tagállam területére történő jogellenes beutazás megakadályozása vagy megtiltása érdekében a vonatokon és az e tagállam vasútjához tartozó vasúti létesítmények területén

rövid időre valamennyi személyt feltartóztathatnak abból a célból, hogy e személyeket kikérdezzék, a maguknál tartott személyazonosító okmányok vagy határátlépésre jogosító okmányok ellenőrzésére történő átadására felszólítsák, valamint a birtokukban lévő tárgyakat szemrevételezzék, amennyiben a tények ismeretében vagy határrendészeti tapasztalatok alapján feltételezhető, hogy e vonatokat vagy vasúti létesítményeket jogellenes beutazáshoz használják, és a beutazásra az 1985. június 14-i schengeni megállapodás végrehajtásáról szóló egyezményben (Schengeni végrehajtási egyezmény) részes államból kerül sor, anélkül, hogy a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 23. és azt követő cikkei alapján ideiglenesen visszaállították volna az érintett belső határon a határellenőrzést?

87. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2016. január 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-20/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e az EK 39. cikkel (EUMSZ 45. cikk) az a német jogszabályi rendelkezés, amely alapján egy Németországban lakó és a francia államigazgatásban dolgozó munkavállaló francia öregségi nyugdíj- és egészségbiztosítási járuléka – a Németországban dolgozó munkavállalók hasonló, német társadalombiztosítási járulékaitól eltérően – nem csökkentik a jövedelemadó adóalapját, ha a munkabér a Németország és Franciaország közötti, a kettő adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény alapján Németországban nem adóztatható, és csak a további jövedelmekre alkalmazandó adómértéket növeli?

2. Akkor is igenlő választ kell-e adni az 1. kérdésre, ha a szóban forgó társadalombiztosítási járulékokat a francia állam a munkabér adóztatása során – egyedileg vagy általánnyal jellel –

a) adócsökkentő tényezőként figyelembe vette, vagy

b) bár adócsökkentő tényezőként figyelembe vehette volna, azokat ilyen értelemben nem érvényesítették, és ezért [a francia állam] azokat nem vette figyelembe?

88. A Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) (Portugália) által 2016. január 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-21/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ha fennállnak a Közösségen belüli termékértékesítésre irányadó együttes anyagi feltételek, azaz ha a tulajdonos termék feletti rendelkezési jogát átruházták és a szállító igazolja, hogy a terméknek a másik tagállamba történő feladása vagy szállítása megtörtént, valamint a termék fizikailag elhagyta a feladásának vagy el fuvarozásának indulási helye szerinti állam területét egy olyan megrendelő számára, aki a termékek indulási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban adóalanyként eljáró személy vagy jogi személy, úgy kell-e értelmezni a 2006/112 irányelv 131. és 138. cikkét, hogy a Közösségen belüli termékértékesítéssel kapcsolatban azokkal ellentétes az a körülmény, hogy az adott tagállam adóhatósága megtagadja a hea-mentességet az e tagállamban letelepedett termékértékesítő számára, pusztán azért, mert a másik tagállamban székhellyel rendelkező beszerző nem szerepel a VIES (2) nyilvántartásában, és az adott országban nem tartozik a Közösségen belüli termékértékesítésre vonatkozó adószabályok alá, még akkor sem, ha az értékesítés időpontjában érvényes hea-azonosítószámmal rendelkezik az adott tagállamban, amely számot feltüntették az ügyletekkel kapcsolatos számlákon?

2) Ellentétes-e az arányosság elvével a 2006/112 irányelv 138. cikke (1) bekezdésének azon értelmezése, amely szerint meg kell tagadni a mentességet olyan esetben, ha az adott tagállamban székhellyel rendelkező értékesítő tudomással bírt arról, hogy a másik tagállamban letelepedett megrendelő, annak ellenére, hogy a székhelye szerinti államban érvényes hea-azonosítószámmal rendelkezik, nem szerepel a VIES nyilvántartásában, és nem is tartozik a Közösségen belüli termékértékesítésre vonatkozó adószabályok alá, de várhatóan visszamenőleges hatállyal sor kerül a Közösségen belüli piaci szereplőként való nyilvántartására?

89. A Tribunalul București (Románia) által 2016. január 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-22/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Akként kell-e értelmezni az EUMSZ 107. cikket, hogy valamely állami tulajdonú román társaságnak egy (román-török) vegyes társaság tőkéjében való részvétele az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében meghatározott tájékoztatási kötelezettség tárgyát képező állami támogatással egyenértékű-e?

Az ilyen részvétel szelektív jellegű állami finanszírozásnak minősül-e és érintheti-e az Európai Unió tagállamai közötti kereskedelmet?

2) Megállapítható-e, hogy egy villamosenergia-termelő állami társaság ilyen részvétele sérti az átviteli rendszerek és az átvitelrendszer-üzemeltetők szétválasztásának a villamos energia belső piacára vonatkozóan elfogadott szabályokról szóló 2009/72/EK irányelv 9. cikkében rögzített elvét?

90. A Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) (Portugália) által 2016. január 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-26/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 138. cikke [(2) bekezdésének] a) pontjával az, hogy a nemzeti jog szabályai [a Közösségen belüli ügyletekre vonatkozó héa-szabályozás 1. cikkének e) pontja és a 14. cikkének b) pontja] a beszerző által az adott tagállam területéről valamely más tagállamba szállított új közlekedési eszközök ellenérték fejében történő értékesítése okán fennálló héa-mentesség elismerése tekintetében előírják, hogy a beszerzőnek az érintett tagállamban állandó lakóhellyel vagy székhellyel kell rendelkeznie?

2) Ellentétes-e a 2006/112/EK tanácsi irányelv 138. cikke [(2) bekezdésének] a) pontjával a szállítás kiindulási helye szerinti tagállamban a mentesség megtagadása egy olyan helyzetben, amelyben a beszerzett közlekedési eszközt Spanyolországba szállították, ahol ideiglenes jelleggel turisztikai célú nyilvántartásba vették, és az 1993. szeptember 10-i 1571/1993 spanyol királyi rendelet 8-11. cikkében, illetve 13. és 15. cikkében foglalt adójogi szabályozás hatálya alá tartozik?

3) Ellentétes-e a 2006/112/EK irányelv 138. cikke (2) bekezdésének a) pontjával az, ha olyan helyzetben írnak elő héa-fizetési kötelezettséget az új közlekedési eszköz szállítójával szemben, amelyben nem nyert bizonyítást, hogy a turisztikai célú, ideiglenes nyilvántartásba vétel hatálya az 1993. szeptember 10-i 1571/1993 királyi rendelet 11. és 15. cikkében előírt valamely módon megszűnt-e vagy sem, és az sem került bizonyításra, hogy megfizették-e, vagy meg fogják-e fizetni a héát az említett szabályozás hatályának megszűnése alapján?

4) Ellentétes-e a 2006/112/EK tanácsi irányelv (1) 138. cikke [(2) bekezdésének] a) pontjával és a jogbiztonság, az arányosság és a bizalomvédelem elvével az, ha a héafizetési kötelezettség olyan helyzetben kerül előírásra a valamely más tagállamban feladott új közlekedési eszköz szállítójával szemben, amelyben:

— a beszerző a feladás előtt tájékoztatta a szállítót, hogy a rendeltetési hely szerinti tagállamban rendelkezik lakóhellyel, és bemutat egy azt igazoló dokumentumot, hogy az említett tagállamban külföldiekre vonatkozó azonosítószámmal rendelkezik, amely dokumentumban az adott tagállamban lévő olyan lakóhely van feltüntetve, amely eltér a beszerző által bejelentett lakóhelytől;

— a beszerző utólag adja át a szállítónak az azt igazoló dokumentumot, hogy a rendeltetési hely szerinti tagállamban a közlekedési eszköz műszaki vizsgálatát elvégezték és e tagállamban turisztika céllal ideiglenes nyilvántartásba vették;

- nem nyert bizonyítást, hogy a szállító együttműködött a beszerzővel a héakötelezettség kijátszása érdekében;
- a vámhivatalok a szállító rendelkezésére álló dokumentumok alapján nem kifogásolták a gépjárműre vonatkozó vámnyilatkozat törlését?

91. A Raad van State (Hollandia) által 2016. január 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-31/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a szolgáltatási irányelv 4. cikkének 1. pontjában szereplő „szolgáltatás” fogalmát, hogy a termékek – például cipők és ruhák – fogyasztók részére történő értékesítésében megnyilvánuló kiskereskedelmi tevékenység szolgáltatásnak minősül, amelyre a szolgáltatási irányelv 2. cikkének (1) bekezdése alapján alkalmazandók annak rendelkezései?
- 2) A 8. pontban említett szabályozás³ célja, hogy az életminőség városközpontbeli megőrzése és a belvárosi helyiségek üresen állásának megakadályozása érdekében a városközponton kívüli területen megtiltsa a kiskereskedelem bizonyos formáit, mint például a cipő- és ruhaárusítást. Ki van-e zárva a szolgáltatási irányelv hatálya alól annak (9) preambulumbekkezdésére tekintettel az ilyen jellegű szabályozást tartalmazó szabály azért, mert az ilyen szabályok olyan „területrendezés[nek] [helyesen: területrendezés[i] szabályok[nak]] [tekintendők] [...], amelyek nem szabályozzák vagy érintik kifejezetten a szolgáltatási tevékenységet, de amelyeket a szolgáltatóknak éppúgy be kell tartaniuk gazdasági tevékenységük végzése során, mint a magánemberként eljáró személyeknek”?
- 3) Elegendő-e a határokon átnyúló helyzet feltételezéséhez, hogy semmiképpen sem zárható ki, hogy valamely más tagállamból származó kiskereskedelem is letelepedhet az adott helyen, vagy hogy a kiskereskedelem szolgáltatásainak igénybevevői más tagállamból is származhatnak, vagy ténybeli elemeknek kell fennállniuk e tekintetben?
- 4) Alkalmazható-e a szolgáltatási irányelv III. fejezete (a letelepedés szabadsága) tisztán belső helyzetekre, és azon kérdés vizsgálatakor, hogy alkalmazható-e az említett fejezet, a Bíróságnak a szolgáltatásnyújtás és a letelepedés szabadságára vonatkozóan a Szerződésben előírt rendelkezések tisztán belső helyzetekben való alkalmazásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlata alkalmazandó?
- 5) a) A szolgáltatási irányelv 4. cikkének 7. pontja és 14. cikkének 5. pontja értelmében vett „követelmény” fogalma alá, nem pedig a szolgáltatási irányelv 4. cikkének 6. pontja, valamint 9. és 10. cikke értelmében vett „engedélyezési rendszer” fogalma alá tartozik-e a területrendezési tervbe felvett, a 8. pontban említetthez hasonló szabályozás?
b) Ellentétes-e a szolgáltatási irányelv 14. cikkének 5. pontjával – amennyiben a 8. pontban említetthez hasonló szabályozás a „követelmény” fogalma alá tartozik – vagy a szolgáltatási irányelv 9. és 10. cikkével – amennyiben a 8. pontban említetthez hasonló szabályozás az „engedélyez” fogalma alá tartozik – a 8. pontban említetthez hasonló szabályozás valamely települési önkormányzat általi elfogadása?
- 6) Az EUMSZ 34–EUMSZ 36. vagy az EUMSZ 49–EUMSZ 55. cikk hatálya alá tartozik-e a 8. pontban említetthez hasonló szabályozás, és, ha igen, alkalmazandók-e ebben az esetben a Bíróság által elismert kivételek, amennyiben azok feltételei arányos módon teljesülnek?

³ A fordító megjegyzése: az „a 8. pontban említett szabályozás” fordulat ehelyütt és a továbbiakban az előzetes döntéshozatalra utaló határozat 8. pontjára utal. E fordulat a jelen összefoglalás 2. pontjában említett, a tervszabályok 18. cikkének 18.1. bekezdésében foglalt szabályozást jelenti.

92. A Naczelny Sąd Administracyjny (Lengyelország) által 2016. január 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-36/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 14. cikkének (1) bekezdése értelmében vett adóköteles ügyletnek (termékértékesítésnek) minősül-e valamely ingatlan (dolog) tulajdonának átruházása a hea-alany által a) az államkincstárra az állami költségvetést megillető adók tekintetében fennálló adóhátralékok ellenében, vagy b) a településre, a járásra vagy a vajdaságra az ezek költségvetését megillető adók tekintetében fennálló adóhátralékok ellenében, ami az adófizetési kötelezettség megszűnésével jár?

93. A Naczelny Sąd Administracyjny (Lengyelország) által 2016. január 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-37/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A szerzők, előadóművészek és más jogosultak a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 24. cikkének (1) bekezdése és 25. cikkének a) pontja szerinti szolgáltatást nyújtanak-e a magnók és más hasonló eszközök, valamint üres adathordozók gyártói és importőrei részére, akiktől a közös jogkezelő szervezetek az előbbiek javára, de saját nevükben szednek be díjat ezen eszközök és adathordozók értékesítése után?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, a közös jogkezelő szervezetek az eszközök és adathordozók gyártók és importőrök általi értékesítését terhelő díj felszámításakor a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 28. cikke szerinti adóalanyként járnak-e el, akik kötelesek ezeket az ügyleteket a magnók és más hasonló eszközök, valamint üres adathordozók érintett gyártói és importőrei részére kibocsátott, olyan számlával dokumentálni a hivatkozott irányelv 220. cikke (1) bekezdésének 1. pontja szerint, amelyen szerepel a díjfelszámítás alapján fizetendő hozzáadottérték-adó, és a szerzőknek, előadóművészeknek és más jogosultaknak a felszámított díj számukra való szétosztása során dokumentálniuk kell-e a díjak beérkezését a díjfelszámító közös jogkezelő szervezet részére kibocsátott olyan számlával, amelyen szerepel a hozzáadottérték-adó?

94. A Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen (Belgium) által 2016. január 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-39/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a WIB92 2000. és 2001. adóévre alkalmazandó változata 198. cikkének 10. pontja az anya- és leányvállalatokról szóló, 1990. július 23-i irányelv (90/435/EGK tanácsi irányelv) 4. cikkének (2) bekezdésével annyiban, amennyiben úgy rendelkezik, hogy a kamatok nem vehetők figyelembe működési költségként a WIB92 202–204. cikke alapján mentesíthető azon osztalékok összegének megfelelő összeghatárig, amelyekben valamely társaság olyan részesedések után részesül, amelyeket átruházásuk időpontjában nem tartott fenn legalább egy egyéves megszakítás nélküli időszakra, minek körében nem áll fenn különbség aszerint, hogy az említett kamatterhek összefüggésben állnak-e azon részesedéssel (illetve annak finanszírozásával), amelyből a mentesíthető osztalékok származnak?

2) Az anya- és leányvállalatokról szóló, 1990. július 23-i irányelv (90/435/EGK tanácsi irányelv) 1. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, a csalás vagy a visszaélés megakadályozásához szükséges rendelkezésnek minősül-e a WIB92 2000. és 2001. adóévre alkalmazandó változata 198. cikkének 10. pontja, és ha igen, túllépi-e ebben az esetben a WIB92 198. cikkének 10. pontja az ilyen jellegű csalás vagy visszaélés megakadályozásához szükséges mértéket annyiban, amennyiben úgy rendelkezik, hogy a kamatok nem vehetők figyelembe működési költségként a 202–204. cikk alapján mentesíthető azon osztalékok összegének megfelelő összeghatárig, amelyekben valamely társaság olyan

részesedések után részesül, amelyeket átruházásuk időpontjában nem tartott fenn legalább egy egyéves megszakítás nélküli időszakra, minek körében nem áll fenn különbség aszerint, hogy az említett kamatterhek összefüggésben állnak-e azon részesedéssel (illetve annak finanszírozásával), amelyből a mentesíthető osztalékok származnak?

95. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2016. január 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-49/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 56. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami intézkedés, amelynek keretében a tagállami jogi szabályozás egy esetleges koncessziós pályázati kiírással, illetve a koncesszió megszerzésére vonatkozó ajánlattétel engedélyezésével elvi lehetőséget biztosít arra, hogy a nem liberalizált távszerencsejáték szolgáltatás nyújtására vonatkozó koncessziós jogot a jogszabályi feltételeknek megfelelő bármely – akár más tagállamban honos – szolgáltató is nyilvános pályázat avagy ajánlattétel útján megszerezze, azonban koncessziós pályázati kiírást az érintett tagállam ténylegesen nem tesz közzé, és a szolgáltató a gyakorlatban az ajánlattételi lehetőséggel sem tud élni, ennek ellenére a tagállami hatóság a koncessziós jogra épülő engedély hiányában történő szolgáltatás miatt a szolgáltató terhére jogsértést állapít meg és jogszabályban foglalt közigazgatási szankciót (ideiglenes hozzáférhetlenné tételt, ismétlődés esetén bírságot) alkalmaz a szolgáltatóval szemben?

2) Amennyiben valamely tagállam olyan, a tagállami jog szempontjából elsődleges szabályozást vezet be, amely elviekben lehetővé teszi az online szerencsejáték szolgáltatók számára, hogy online szerencsejáték szolgáltatást határon átnyúlóan nyújtsanak, azonban a tagállami alacsonyabb szintű végrehajtási szabályok hiánya miatt e szolgáltatók ténylegesen nem tudják a szolgáltatás nyújtásához szükséges hatósági engedélyeket megszerezni, ellentétes-e az EUMSZ 56. cikkével?

3) Amennyiben a fenti kérdésekre adott válaszokra figyelemmel az alapügyben eljáró bíróság megállapítja, hogy a tagállam intézkedése ellentétes az EUMSZ 56. cikkével, az uniós joggal összeegyeztethető módon jár-e el a bíróság akkor, ha a tagállami hatósági határozatokban az engedély hiányában történő szolgáltatás miatt megállapított jogsértést és az arra alapítottan alkalmazott közigazgatási jogi szankciót (ideiglenes hozzáférhetlenné tételt, bírságot) az EUMSZ 56. cikkével ellentétesnek tekinti?

96. A Rechtbank Noord-Holland (Hollandia) által 2016. január 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-51/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a KN 9021 vámtarifaszámot, hogy e vámtarifaszám alá sorolhatók be azok a fenti 4. pontban leírtakhoz hasonló implantálható csavarok, amelyek kizárólag az emberi testbe törések kezelése vagy protézisek rögzítése céljából való beültetésre szántak?

2) Érvényes-e az 1212/2014 rendelet?

97. Az Înalta Curte de Casație și Justiție (Románia) által 2016. február 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-55/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e/ellentétes volt-e a nyolcadik (79/1072/[EGK]) irányelv rendelkezéseivel, valamint az adósemlegesség elvével azon tagállami szabályozás, amely az adóztatással összefüggő jogbiztonság elvére figyelemmel, a hozzáadottérték-adó visszatérítéséhez való jog gyakorlását úgy szabályozza/szabályozta, hogy annak feltétele – amint a jelen ügyben is – az adó eladók általi megfizetésének bizonyítása?

98. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2016. február 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-59/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a Vámkódex 32. cikke (1) bekezdése e) pontjának i. alpontját, hogy a „szállításának költsége” fogalma az importált áru tényleges fuvarozói által felszámított költségeket jelenti, mégpedig akkor is, ha e fuvarozók nem közvetlenül az import áru vevője felé számlázták ki ezen összegeket, hanem olyan másik gazdasági szereplő felé, aki az importált áru vevője javára megkötötte a fuvarozási szerződéseket a tényleges fuvarozókkal, és aki a szállítás elvégzésével kapcsolatos szolgáltatásaival összefüggésben magasabb összegeket számlázott ki a vevő felé?

99. A High Court of Justice Queen's Bench Division (Administrative Court) (Egyesült Királyság) által 2016. február 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-72/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az EUMSZ 49. cikkel, az EUMSZ 56. cikkel vagy az EUMSZ 63. cikkel az olyan szabályozás, mint a társasági adóról szóló 2010. évi törvény (Corporation Tax Act 2010) 8ZA része, amely az olajiparban fűrészeket végző társaság (a továbbiakban: olajipari vállalkozás) által az olajipari vállalkozáshoz „kapcsolt” személytől bérelt bizonyos eszközök (a továbbiakban: szóban forgó eszközök) alkalmazásával végzett tevékenységből (a továbbiakban: érintett kereskedelmi tevékenység) keletkezett, az Egyesült Királyságban adóköteles nyereséggel kapcsolatban a ráfordítások levonhatóságát oly módon szabályozza, hogy:

- 1.1. az érintett kereskedelmi tevékenységből keletkezett nyereség számításakor előzetesen egy felső határt állapít meg a szóban forgó eszközök kapcsolt személytől történő bérlésével kapcsolatban levonható bérleti díjak vonatkozásában, amelyet a bérbe adott eszköz eredeti bekerülési értéke alapján számítanak ki;
- 1.2. megállapítja, hogy a felső határ miatt nem levonható összeg az olajipari vállalkozásnak vagy a cégcsoporthoz tartozó más társaságnak, nem az érintett kereskedelmi tevékenységből származó, az Egyesült Királyságban keletkezett adóköteles nyereségébe (ha van) beszámítható; valamint
- 1.3. elkülöníti az érintett kereskedelmi tevékenységből származó nyereséget azáltal, hogy nem teszi lehetővé az érintett kereskedelmi tevékenységből származó nyereséggel szemben az olajipari vállalkozás cégcsoportjában az Egyesült Királyságban keletkezett költségek vagy az Egyesült Királyságban és máshol keletkezett veszteségek elszámolását, ugyanakkor egyéb nyereségbe (ha van) lehetővé teszi a beszámítást?

2) Ellentétes-e az EUMSZ 49. cikkel, az EUMSZ 56. cikkel vagy az EUMSZ 63. cikkel az ilyen szabályozás az alábbi körülmények esetén:

- 2.1. az Egyesült Királyságban társasági adófizetési kötelezettség alá eső olajipari vállalkozás olyan kapcsolt vállalkozástól bérel az eszközt, amely nem tartozik az Egyesült Királyságban társasági adó

hatálya alá, és amelyet valamely másik tagállamban jegyeztek be, és ott található a székhelye; és/vagy

- 2.2. fennállnak a fenti 2.1. pontban meghatározott körülmények, továbbá az olajipari vállalkozást is ugyanabban a tagállamban jegyezték be, és ott található a székhelye; és/vagy
 - 2.3. az Egyesült Királyságban társasági adófizetési kötelezettség alá eső olajipari vállalkozás valamely olyan egyesült királyságbeli anyavállalat leányvállalata, amelynek van egy további, társasági adó hatálya alá nem tartozó, harmadik országban bejegyzett és székhellyel rendelkező leányvállalata, és az olajipari vállalkozás ettől a harmadik országban letelepedett leányvállalattól bérlő az eszközt; és/vagy
 - 2.4. az olajipari vállalkozás és/vagy az eszköztulajdonos bérbeadó tekintetében a letelepedés helye és/vagy az alkalmazandó adóztatási joghatóság bármely más kombinációja esetén?
- 3) A fenti kérdésekre adandó bármely válasz eltérő lenne-e, ha általánosságban és/vagy kifejezetten a felperesek esetében az olajfúrótorony-tulajdonos és Egyesült Királyságban fúrásokat végző cégcsoportoknak a fúrásból származó nyereségen kívül nem keletkezik más tevékenységből jelentős nettó nyeresége az Egyesült Királyságban?
- 4) A fenti kérdésekre adandó bármely válasz eltérő lenne-e, ha a vitatott rendelkezések célja egy mesterségesen széttagolt, a cégcsoporton kívül önálló gazdasági létjogosultsággal nem rendelkező vállalati struktúra kialakításával végrehajtott adókikerülés megakadályozása?

100. A Juzgado Contencioso-Administrativo no 4 de Madrid (Spanyolország) által 2016. február 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-74/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésével az építkezésekre, létesítményekre és építményekre vonatkozó adó alól a Katolikus Egyháznak az olyan építkezések, létesítmények és építmények tekintetében biztosított mentesség, amelyek nem szigorúan vallási célú gazdasági tevékenység végzésére szolgálnak?

101. A Tribunal administratif de Montreuil (Franciaország) (Franciaország) által 2016. február 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-80/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Az Európai Bizottság a 2011/78/EU határozatában, azzal, hogy a forró fém referenciaértékéből kizárta a villamos energia előállításánál újrahasznosított hulladékgázokkal összefüggő kibocsátásokat, megsértette-e a 2003/87/EK irányelv 10a. cikkének (1) bekezdését az előzetes referenciaértékek meghatározásának szabályai tekintetében, különösen a hulladékgázokból való hatékony energia-visszanyerés célját, és a hulladékgázokból történő villamosenergia-termelés során az ingyenes kibocsátási egységek kiosztásának a lehetőségét illetően?
- 2) A Bizottság azzal, hogy ebben a határozatban a vasra és az acélra vonatkozó „BREF” és az „LDSD 2007” adatai alapján határozta meg a forró fém referenciaértékét, megsértette-e a rendelkezésre álló legkorszerűbb és legpontosabb tudományos eredmények felhasználására vonatkozó kötelezettségét és/vagy a megfelelő ügyintézés elvét?
- 3) A 2011/278/EU határozatban az Európai Bizottság azon döntése, hogy az agglomerált érc referenciaértékének meghatározása során a referencia létesítmények körébe olyan üzemet von be, amely egyszerre állít elő agglomerált ércet és pelletet, ha e döntés bizonyítást nyer, maga után vonja-e a referenciaérték jogellenességét?
- 4) A Bizottság megsértette-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 296. cikke által előírt indokolási kötelezettséget azzal, hogy ebben a határozatban konkrétan nem pontosította e

választásának indokait?

102. A Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Belgium) által 2016. február 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-82/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen az EUMSZ 20. cikket, valamint a 2008/115/EK irányelv 5. és 11. cikkét a Charta 7. és 24. cikkével összefüggésben –, hogy az bizonyos körülmények között tiltja az olyan nemzeti gyakorlatot, amelynek körében a harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag által egy uniós polgárral való családjegyesítés keretében a szabad mozgáshoz való jogát és a letelepedés szabadságát nem gyakorló érintett uniós polgár (a továbbiakban: statikus uniós polgár) lakóhelye és állampolgársága szerinti tagállamban benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelmet kizárólag azzal az indokkal utasítják el – adott esetben kiutasítási határozat meghozatalával együtt –, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár családtaggal szemben Európára kiterjedő hatályú, érvényes beutazási tilalmat rendeltek el?

a) Jelentősséggel bír-e az említett körülmények értékelése szempontjából az, hogy a harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag és a statikus uniós polgár között a pusztán családi köteléken túlmutató függőségi viszony áll fenn? Az e kérdésre adandó igenlő válasz esetén: milyen tényezők bírnak jelentősséggel a függőségi viszony fennállásának megállapítása körében? Hasznosan lehet-e hivatkozni ezzel összefüggésben az EJEE 8. cikke és a Charta 7. cikke szerinti, a családi élet fennállásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlatra?

b) Kifejezetten kiskorú gyermekek tekintetében: többet követel-e meg az EUMSZ 20. cikk a harmadik országbeli állampolgár szülő és az uniós polgár gyermek között fennálló biológiai kapcsolatnál? Jelentősséggel bír-e e tekintetben az együttlakás bizonyítása, vagy elegendőek olyan érzelmi és anyagi kötelékek, mint a tartózkodás vagy a kapcsolattartás szabályozása és a tartásdíjfizetés? Hasznosan lehet-e hivatkozni ezzel összefüggésben a Bíróság 2014. július 10-i Ogiériakhi-ítéletére (C-244/13, 38. és 39. pont), 2015. július 16-i Singh és társai ítéletére (C-218/14, 54. pont), valamint 2012. december 6-i O. és S. ítéletére (C-356/11 és C-357/11, 56. pont)? Lásd ezzel összefüggésben a C-133/15. sz. ügyben folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárást is.

c) Jelentősséggel bír-e az említett körülmények értékelése szempontjából az a tény, hogy a családi élet olyan időpontban jött létre, amikor a harmadik országbeli állampolgárra már beutazási tilalom vonatkozott, és így tudott arról, hogy jogellenesen tartózkodik a tagállamban? Hasznosan lehet-e hivatkozni erre a tényre a tartózkodási engedély kiadására irányuló eljárással a családjegyesítés keretében való lehetséges visszaélés megakadályozása érdekében?

d) Jelentősséggel bír-e az említett körülmények értékelése szempontjából az a tény, hogy nem éltek a 2008/115/EK irányelv 13. cikkének (1) bekezdése szerinti jogorvoslattal a beutazási tilalom elrendeléséről szóló határozat ellen, vagy az a tény, hogy elutasították az említett beutazási tilalom elrendeléséről szóló határozattal szemben indított keresetet?

e) Releváns szempontot képez-e az a tény, hogy a beutazási tilalom elrendelésére közrendi okokból vagy pedig jogellenes tartózkodás miatt került sor? Az e kérdésre adandó igenlő válasz esetén: meg kell-e ezenkívül vizsgálni azt is, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár valódi, közvetlen és kellően súlyos veszélyt jelent-e a társadalom valamely alapvető érdekére? Alkalmazható-e e tekintetben értelemszerűen a statikus uniós polgárok családtagjaira a 2004/38/EK irányelvnek (3) a külföldiek jogállásáról szóló törvény 43. és 45. cikkével átültetett 27. és 28. cikke, valamint a Bíróságnak a közrenddel kapcsolatos vonatkozó ítélkezési gyakorlata? (lásd a C-165/14. sz. ügyben és a C-304/14. sz. ügyben folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásokat)

2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen a 2008/115/EK irányelv 5. cikkét, valamint a Charta 7. és 24. cikkét –, hogy az tiltja az olyan nemzeti gyakorlatot, amely szerint érvényes beutazási tilalomra hivatkozva anélkül utasítják el a statikus uniós polgárral való családjegyesítés iránt valamely tagállam területén később benyújtott kérelmet, hogy ennek során figyelmet fordítanak az érintett

gyermeknek e később benyújtott családregyesítési kérelemben hivatkozott családi életére és mindenek felett álló érdekére?

3) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen a 2008/115/EK irányelv 5. cikkét, valamint a Charta 7. és 24. cikkét –, hogy az tiltja az olyan nemzeti gyakorlatot, amely szerint anélkül hoznak kiutasítási határozatot az olyan harmadik országbeli állampolgárral szemben, akire már érvényes beutazási tilalom vonatkozik, hogy ennek során figyelmet fordítanak az érintett gyermekeknek a statikus uniós polgárral való családregyesítés iránt később benyújtott kérelemben – tehát már a beutazási tilalom elrendelését követően – hivatkozott családi életére és mindenek felett álló érdekére?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2008/115/EK irányelv 11. cikkének (3) bekezdését, hogy a harmadik országbeli állampolgár főszabály szerint minden esetben az Európai Unión kívül köteles benyújtani az érvényes és végleges beutazási tilalom visszavonása vagy felfüggesztése iránti kérelmet, vagy léteznek olyan körülmények, amelyek között az Európai Unióban is benyújthatja e kérelmet?

a) Úgy kell-e értelmezni a 2008/115/EK irányelv 11. cikke (3) bekezdésének harmadik és negyedik albekezdését, hogy az említett irányelv 11. cikke (3) bekezdésének első albekezdése szerinti feltételnek – amely szerint a beutazási tilalom visszavonására vagy felfüggesztésére csak akkor van lehetőség, ha a harmadik országbeli állampolgár bizonyítja, hogy a kiutasítási határozatnak teljes mértékben eleget téve elhagyta az ország területét – minden egyedi esetben, illetve minden esetcsoportban feltétlenül teljesülnie kell?

b) Ellentétes-e a 2008/115/EK irányelv 5. és 11. cikkével az olyan értelmezés, amely szerint a szabad mozgáshoz való jogát és a letelepedés szabadságát nem gyakorló statikus uniós polgárral való családregyesítés keretében benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelmet az érvényes és végleges beutazási tilalom visszavonása vagy felfüggesztése iránti hallgatólagos (időben korlátozott) kérelemnek kell tekinteni, minek körében ha kiderül, hogy nem teljesülnek a tartózkodás feltételei, az érvényes és végleges beutazási tilalom újból feléled?

c) Releváns szempontot képez-e az a tény, hogy a visszavonás vagy felfüggesztés iránti kérelem származási országban való benyújtásának kötelezettsége alkalmasint a harmadik országbeli állampolgár és a statikus uniós polgár legfeljebb átmeneti különválásának következményével jár? Léteznek-e olyan körülmények, amelyek között mindazonáltal ellentétes a Charta 7. és 24. cikkével az átmeneti különválás?

d) Releváns szempontot képez-e az a tény, hogy a visszavonás vagy felfüggesztés iránti kérelem származási országban való benyújtásának kötelezettsége csak azzal a következménnyel jár, hogy az uniós polgárnak adott esetben korlátozott időre el kell hagynia az Európai Unió egészének területét? Léteznek-e olyan körülmények, amelyek között mindazonáltal ellentétes az EUMSZ 20. cikkel, hogy a statikus uniós polgárnak korlátozott időre el kell hagynia az Európai Unió egészének területét?

103. Az Administrativen sad Sofia-grad (Bulgária) által 2016. február 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-83/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 161. cikkének (5) bekezdését és 210. cikkének (3) bekezdését, hogy az árukat a Közösség vámterületéről kiszállító exportőr az az e területen letelepedett személy, aki az áruknak egy harmadik országban letelepedett személy részére történő értékesítéséről szóló szerződésben részes fél, ha e szerződés képezi az áruk említett rendelet szerinti kiviteli eljárás alá vonásának alapját?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2913/92/EGK rendelet 161. cikkének (1) bekezdését és 210. cikkének (1) bekezdését, hogy az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között kivitelre kerül sor, és a kivitelkor vámtartozás keletkezik egy valamely tagállam lobogója alatt közlekedő hajó (jacht) tekintetében kizárólag a harmadik országban letelepedett személy részére történő értékesítésről szóló

szerződés és a hajónak az említett tagállam hajólajstromaiból való törlése alapján?

3) Úgy kell-e értelmezni a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/[93]/EGK [bizottsági] rendelet (2) 795. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésének b) pontját, hogy az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között egy valamely tagállam lobogója alatt közlekedő hajó (jacht) kivitele esetén a hajó harmadik országban letelepedett személy részére történő értékesítésről szóló szerződés és a hajónak az említett tagállam hajólajstromaiból való törlése elegendő bizonyítéknak minősül az említett rendelkezés értelmében?

4) Az következik-e a 2454/93/EGK rendelet 796e. cikke (1) bekezdésének b) pontjával [összefüggésben értelmezett] 795. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésének b) pontjából és negyedik albekezdéséből, hogy az alapügy körülményei között kötelező erővel bír a megfelelően illetékes vámhatóságnak az említett rendelet 796da. cikkének (4) bekezdése értelmében szolgáltatott kielégítő bizonyíték [rendelkezésre állásával] kapcsolatos értékelése, és azt nem vizsgálhatja felül a vámáru-nyilatkozat utólagos elfogadására a 795. cikk (1) bekezdése értelmében illetékes vámhatóság?

104. Az Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Egyesült Királyság) által 2016. február 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-90/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Milyen jellemzőkkel kell feltétlenül rendelkeznie valamely tevékenységnek ahhoz, hogy a 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: héa-irányelv) 132. cikke (1) bekezdésének m) pontja értelmében vett „sportnak” minősüljön? A tevékenységnek különösen annak eredménye szempontjából lényeges (vagy nem lényegtelen) fizikai elemmel kell-e rendelkeznie, vagy elegendő, ha annak eredménye szempontjából meghatározó lényeges szellemi elemmel rendelkezik?

2) A héa-irányelv 132. cikke (1) bekezdésének m) pontja értelmében vett „sportnak” tekintendő-e a kontrakt versenybridzs?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

6. A Bíróság (hetedik tanács) 2016. január 13-i végzése (a Landgericht Itzehoe [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Raiffeisen Privatbank Liechtenstein AG kontra Gerhild Lukath (C-397/15. sz. ügy)⁴

Az Európai Unió Bírósága nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel a Landgericht Itzehoe (itzehoe-i regionális elsőfokú bíróság, Németország) által a C-397/15. sz. ügyben 2015. június 15-i határozatban előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására.

7. A Bíróság kilencedik tanácsa elnökének 2016. január 18-i végzése (az Okresný súd Prešov [Szlovákia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-610/14. sz. ügy)⁵

A kilencedik tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

8. A Bíróság (harmadik tanács) 2016. február 17-i ítélete (a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

⁴ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 10. szám, Gazdasági ügyszak 26. sz. alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 5. szám, Gazdasági ügyszak 8. sz. alatt.

[Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Air Baltic Corporation AS kontra Lietuvos Respublikos specialiujų tyrimų tarnyba (C-429/14. sz. ügy)⁶

A nemzetközi légi szállítás egyes szabályainak egységesítéséről szóló, Montrealban 1999. május 28-án kötött és az Európai Közösség nevében a 2001. április 5-i 2001/539/EK tanácsi határozattal jóváhagyott egyezményt, és különösen annak 19., 22. és 29. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a légi fuvarozó, amely az általa szállított személyeknek mint utasoknak az alapeljáráásban szereplőhöz hasonló munkáltatójával nemzetközi személyszállítási szerződést kötött, felelősséggel tartozik e munkáltatóval szemben a munkáltató alkalmazottait az említett szerződés alapján szállító járatok késedelme miatt bekövetkezett olyan károkért, amelyek az említett munkáltató részéről felmerült további kiadásokban nyilvánulnak meg.

9. A Bíróság (negyedik tanács) 2016. február 25-i ítélete (a Symvoulio tis Epikrateias [Görögország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Elliniko Dimosio kontra Stefanos Stroumpoulis és társai (C-292/14. sz. ügy)⁷

1) A munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1980. október 20-i 80/987/EGK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy – ezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének esetleges alkalmazásának kikötésével – azoknak a tengerészeknek, akik valamely tagállam lakosai, és akikkel ebben a tagállamban szerződött valamely harmadik államban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező olyan társaság, amelynek azonban a tényleges székhelye az említett tagállamban található, abból a célból, hogy munkavállalókként dolgozzanak az e társaság tulajdonában lévő és az említett harmadik állam lobogója alatt közlekedő, tengeri körutazást végző hajó fedélzetén olyan munkaszerződés alapján, amely ugyanezen harmadik állam jogát jelöli ki alkalmazandó jogként, lehetővé kell tenni, hogy miután az említett társaságot az érintett tagállam bírósága fizetéseképtelenné nyilvánította ez utóbbi tagállam joga szerint, az ugyanezen társasággal szemben fennálló munkabér-követeléseiket illetően az említett irányelv által előírt védelemben részesüljenek.

2) A 80/987 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzetben lévő munkavállalókat illetően, mint amilyenben az alapeljáráás alperesei vannak, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett „ezen irányelvből származó védelemmel azonos[na]k” az olyan védelem, mint amelyet a pireuszi kikötő üzemeltetőjére vonatkozó jogi szabályozást kiegészítő és módosító 1220/1981. törvény 29. cikke ír elő arra az esetre, ha tengerészeket hagynak magukra külföldön.

Munkaügyi ügyszak

9. A Bíróság (negyedik tanács) 2016. február 25-i ítélete (a Symvoulio tis Epikrateias [Görögország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Elliniko Dimosio kontra Stefanos Stroumpoulis és társai (C-292/14. sz. ügy)⁸

1) A munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1980. október 20-i 80/987/EGK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy – ezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének esetleges alkalmazásának kikötésével – azoknak a tengerészeknek, akik valamely tagállam lakosai, és akikkel ebben a tagállamban szerződött valamely harmadik államban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező olyan társaság, amelynek azonban a tényleges székhelye az említett tagállamban található, abból a célból, hogy munkavállalókként dolgozzanak az e társaság tulajdonában lévő és az említett harmadik állam lobogója alatt közlekedő, tengeri körutazást végző hajó fedélzetén olyan munkaszerződés alapján, amely ugyanezen harmadik állam jogát jelöli ki alkalmazandó jogként, lehetővé kell tenni, hogy miután az említett társaságot az érintett tagállam bírósága fizetéseképtelenné nyilvánította ez utóbbi tagállam joga szerint, az ugyanezen társasággal szemben fennálló munkabér-követeléseiket illetően az említett irányelv által előírt védelemben részesüljenek.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 12. szám, Gazdasági ügyszak 43. sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 9. szám, Gazdasági ügyszak 28. sz. alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 9. szám, Munkaügyi ügyszak 32. sz. alatt.

2) A 80/987 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzetben lévő munkavállalókat illetően, mint amilyenben az alapeljárás alperesei vannak, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett „ezen irányelvből származó védelemmel azonos[na]k” az olyan védelem, mint amelyet a pireuszi kikötő üzemeltetőjére vonatkozó jogi szabályozást kiegészítő és módosító 1220/1981. törvény 29. cikke ír elő arra az esetre, ha tengerészeket hagynak magukra külföldön.

Polgári ügyszak

25. A Bíróság (első tanács) 2016. február 18-i ítélete (a Juzgado de Primera Instancia de Cartagena [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Finamadrid EFC SA kontra Jesús Vicente Albán Zambrano, María Josefa García Zapata, Jorge Luis Albán Zambrano, Miriam Elisabeth Caicedo Merino (C-49/14. sz. ügy)

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely a fizetési meghagyás végrehajtása tárgyában eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy hivatalból értékelje az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegét abban az esetben, ha a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró hatóság nem rendelkezik hatáskörrel az említett értékelésre.

Közigazgatási ügyszak

66. A Bíróság elnökének 2016. január 15-i végzése (az Augstākā tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-204/15. sz. ügy)⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

67. A Bíróság (hatodik tanács) 2016. február 4-i végzése (a Commissione Tributaria Provinciale di Torino [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Véronique Baudinet és társai kontra Agenzia delle Entrate – Direzione Provinciale I di Torino (C-194/15. sz. ügy)¹⁰

Nem ellentétes az Európai Unió működéséről szóló szerződés 63. és 65. cikkével azon tagállami szabályozás, amely abban az esetben, ha az e tagállamban illetőséggel rendelkező személy – egy másik tagállamban székhellyel rendelkező társaság részvényeseként – olyan osztalékban részesül, amely mindkét államban adóköteles, nem orvoslja a kettős adóztatást a legalább az osztalékot fizető társaság székhelye szerinti államban megfizetett adó összegével megegyező összegű adójóváírásnak az illetőség szerinti államban történő beszámítása útján.

68. A Bíróság elnökének 2016. február 5-i végzése (a High Court of Justice Queen's Bench Division [Administrative Court] [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-445/15. sz. ügy)¹¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

69. A Bíróság (nagytanács) 2016. február 15-i ítélete (a Raad van State [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – J. N. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (C-601/15. PPU. sz. ügy)¹²

A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikke (3) bekezdése első albekezdése e) pontjának vizsgálata semmilyen olyan körülményt nem tárt fel, amely e rendelkezésnek az Európai

⁹ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak 159. sz. alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak 155. sz. alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 236. sz. alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél VII. évfolyam 3. szám, Közigazgatási ügyszak 38. sz. alatt.

Unió Alapjogi Chartája 6. cikkére, valamint 52. cikke (1) és (3) bekezdésére tekintettel való érvényességére hatással lenne.

70. A Bíróság (negyedik tanács) 2016. február 17-i ítélete (a Korkein hallinto-oikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sanoma Media Finland Oy – Nelonen Media kontra Viestintävirasto (C-314/14. sz. ügy)¹³

1) A tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 2010. március 10-i 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) 19. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi, hogy a megosztott képernyőt, amelynek egyik ablakában a televíziós műorszám közreműködőinek listája van feltüntetve, másik ablakában pedig műsortábla segítségével a műorszolgáltató csatornája következő műorszámainak bemutatása, a befejeződő műorszámnak az azt követő televíziós reklámbloktól való elválasztása céljából ne szükségképpen kísérje vagy kövesse hang- vagy képi jelzés, feltéve, hogy az elválasztás ezen eszköze önmagában is kielégíti az e 19. cikk (1) bekezdésének első mondatában foglalt követelményeket, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2) A 2010/13 irányelv 23. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a támogatott műorszámától eltérő műorszámok keretében sugárzott támogatói jeleket, mint amelyek az alapügy tárgyát képezik, be kell számítani az ezen irányelv 23. cikkének (1) bekezdése által egész órától egész óráig terjedő időszakra meghatározott leghosszabb megengedett reklámidőbe.

3) A 2010/13 irányelv 23. cikkének (1) bekezdését, abban az esetben, ha valamely tagállam nem élt azzal a lehetőséggel, hogy az e cikkben foglaltnál szigorúbb szabályt írjon elő, akként kell értelmezni, hogy azzal nemcsak hogy nem ellentétes az, hogy a televíziós reklámblokkok egyes bejátszásai közé vagy az e reklámblokk és az azt követő televíziós műorszám közé illesztett „fekete másodperceket” beszámítsák az egész órától egész óráig tartó időtartamon belül legfeljebb 20 %-ot kitevő, e cikk által meghatározott reklámidőbe, de e bekezdés elő is írja ezt a beszámítást.

71. A Bíróság (első tanács) 2016. február 17-i ítélete (a Finanzgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Salutas Pharma GmbH kontra Hauptzollamt Hannover (C-124/15. sz. ügy)¹⁴

A vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő, a 2011. szeptember 27-i 1006/2011/EU bizottsági rendeletből eredő változat szerinti Kombinált Nomenklatúrát úgy kell értelmezni, hogy a 3004 vámtarifaszám alá kell besorolni a tablettaként 500 mg kalciumot tartalmazó, a kalciumhiány megelőzésére és kezelésére, valamint a csontritkulás megelőzésére és kezelésére szolgáló különleges terápia támogatására használt pezsgőtablettákat, amelyek címkéjén a felnőttek számára ajánlott maximális napi adagként 1 500 mg van feltüntetve.

72. A Bíróság (első tanács) 2016. február 25-i ítélete (a Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vestische Arbeit Jobcenter Kreis Recklinghausen kontra Jovanna García-Nieto, Joel Peña Cuevas, Jovanlis Peña Garcia, Joel Luis Peña Cruz (C-299/14. sz. ügy)¹⁵

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a

¹³ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Közigazgatási újszak 173. sz. alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási újszak 129. sz. alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél V. évfolyam 10. szám, Közigazgatási újszak 167. sz. alatt.

90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 24. cikkét, valamint a 2010. december 9-i 1244/2010/EU bizottsági rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely kizárja más tagállamoknak a 2004/38 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében szereplőhöz hasonló helyzetben lévő állampolgárait a 883/2004 rendelet 70. cikkének (2) bekezdése szerinti bizonyos „különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokból”, amelyek az említett irányelv 24. cikkének (2) bekezdése értelmében „szociális segítségnyújtási ellátásoknak” is minősülnek.

73. A Bíróság (tizedik tanács) 2016. február 25-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – G.E. Security BV kontra Staatssecretaris van Financiën (C-143/15. sz. ügy)¹⁶

A 2007. szeptember 20-i 1214/2007/EK bizottsági rendelettel módosított, a vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúrát úgy kell értelmezni, hogy egy olyan, az alapügyben videomultiplexernek nevezett árut – a rendelkezésére álló ténybeli elemek összességének a kérdést előterjesztő bíróság által történő értékelése fenntartása mellett – e nomenklatúra 8521 vámtarifaszáma alá kell sorolni.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

VI. 2016. február 3-án benyújtott kereset – Magyarország/Bizottság (T-50/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- semmisítse meg az Európai Bizottság által a „Wake up Europe! Agir pour préserver le projet démocratique européen” című európai polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételére vonatkozóan 2015. november 24-én hozott határozatot, és
- kötelezze a Bizottságot az eljárás költségeinek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek

Keresetének alátámasztására a felperes három jogalapra hivatkozik.

1. Első jogalapjában a felperes egyrészt arra hivatkozik, hogy a Bizottság a szóban forgó polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételével megsértette az EUSZ 11. cikk (4) bekezdését, valamint a 211/2011 rendelet (1) 2. cikkének 1. pontját és 4. cikkének b) pontját. A felperes szerint ugyanis az EUSZ 7. cikk szerinti – a kötelezettségzegés megállapítása iránti eljáráshoz hasonló – eljárás megindítása nem minősül a Szerződések végrehajtásához szükséges uniós jogi aktusnak. Másrészt a felperes szerint a polgári kezdeményezésnek olyan uniós jogi aktus Bizottság általi kezdeményezésére kell irányulnia, amely pozitív, az uniós jogban megjelenő új szabályozásban ölt testet.

2. Második jogalapjában a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság határozatával megsértette a megfelelő ügyintézéshez való jogot, a jogbiztonság elvét és az egyenlő bánásmód elvét, valamint az indokolási kötelezettséget. E jogalapjában a felperes lényegében azzal érvel, hogy mivel a Bizottság e határozatával gyökeresen eltér a polgári kezdeményezések nyilvántartásba vételére vonatkozó korábbi gyakorlatától, e kiszámíthatatlanság és ellentmondásosság révén a korábbi, illetve a potenciális jövőbeli kezdeményezések nem esnek egyenlő megítélés alá.

3. Harmadik jogalapjában a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság határozata sérti az EUSZ 4. cikk

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak 136. sz. alatt.

(3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvét. Egyrészt a Bizottság korábban úgy foglalt állást, hogy nem állnak fenn az EUSZ 7. cikk szerinti eljárás Magyarországgal szembeni megindításának feltételei, így a polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételéről szóló határozat azt az üzenetet közvetítheti, hogy a Bizottság a kezdeményezés megalapozottságát mégsem zárja ki. Másrészt a Bizottságnak ezen elv alapján tájékoztatnia kellett volna Magyarországot az őt közvetlenül érintő polgári kezdeményezésről és lehetőséget kellett volna biztosítania számára észrevételei megtételére.

VII. A Bíróság (nagy tanács) 2016. február 23-i ítélete – Európai Bizottság kontra Magyarország (C-179/14. sz. ügy)¹⁷

1) *A Széchenyi Pihenő Kártya kibocsátásának és felhasználásának szabályairól szóló 55/2011. (IV.12.) Kormányrendeletben előírt, valamint az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvénnyel módosított Széchenyi Pihenő Kártya-rendszer bevezetésével és fenntartásával Magyarország megsértette a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet annyiban, amennyiben:*

- *az említett kormányrendelet 13. §-a az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 2. §-a (2) bekezdésének d) pontjával, a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiről szóló 1997. évi CXXXII. törvény 2. §-a b) pontjával, valamint a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 1. §-ával, 2. §-a (1) és (2) bekezdésével, 55. §-a (1) és (3) bekezdésével és 64. §-a (1) bekezdésével együtt értelmezve kizárja, hogy társaságok fióktelepei Széchenyi Pihenő Kártyát bocsássanak ki, és ezáltal megsérti ezen irányelv 14. cikkének 3. pontját;*
- *az említett 13. § ugyanezen nemzeti jogi rendelkezésekkel együtt értelmezve az ugyanezen 13. § a)–c) pontjában foglalt feltételek teljesítése szempontjából nem ismeri el azon vállalatcsoportok tevékenységét, amelyek anyavállalata nem a magyar jog szerint létrejött társaság, és amely csoporthoz tartozó vállalatok nem a magyar jog szerinti társaság formájában működnek, és ezáltal megsérti az említett irányelv 15. cikkének (1) bekezdését, 15. cikke (2) bekezdésének b) pontját, valamint 15. cikkének (3) bekezdését;*
- *az 55/2011. (IV.12.) Kormányrendelet 13. §-a ugyanezen nemzeti jogi rendelkezésekkel együtt értelmezve a bankok, illetve pénzintézetek számára tartja fenn a Széchenyi Pihenő Kártya kibocsátásának lehetőségét, mivel az említett 13. §-ban foglalt feltételeket kizárólag ezek az intézmények képesek teljesíteni, és ezáltal megsérti ugyanezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdését, 15. cikke (2) bekezdésének d) pontját, valamint 15. cikkének (3) bekezdését;*
- *az említett 13. § – amennyiben a Széchenyi Pihenő Kártya kibocsátása érdekében magyarországi telephely meglétét írja elő – ellentétes a 2006/123 irányelv 16. cikkével;*

2) *A 2011. évi CLVI. törvénnyel és az Erzsébet-programról szóló, 2012. évi CIII. törvénnyel szabályozott Erzsébet-utalvány rendszer ellentétes az EUMSZ 49. cikkel és az EUMSZ 56. cikkel, mivel e nemzeti szabályozás monopóliumot hoz létre közszervezetek számára a munkáltató által kedvező adózási feltételek mellett béren kívüli juttatásként a munkavállalóknak adható hidegétkeztetési utalványok kibocsátása területén.*

3) *A Bíróság Magyarországot kötelezi a költségek viselésére.*

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

¹⁷ A keresetet l.: Hírlevél V. évfolyam 7. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, XX. sz. alatt.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.031/2016/7.

Az általános szerződési feltételt nem kell külön aláírni a félnek ahhoz, hogy az a szerződés részévé váljon.

A Kúria először azt vizsgálta: az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikke alapján a perbeli jogvita elbírálásához szükséges-e uniós jogi norma értelmezését kérni az Európai Unió Bíróságától. A felperes felülvizsgálati kérelmében nem jelölt meg konkrét jogszabályt, és a Kúria sem észlelt olyan uniós jogi normát, aminek értelmezése a fenti okból szükséges lenne, ezért a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét a Pp. 155/A. § (2) bekezdése alapján elutasította.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.503/2015/9.

A 2003. évi CXXV. tv. (Ebktv.) 65. §-a alapján e törvény - egyebek mellett - a 2000/78/EK irányelvnek való megfelelést szolgálja. Ebből következően az eljáró bíróságok jogszerűen alkalmazták az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó kérelem elbírálása során az irányelv rendelkezéseinek megfelelően átültetett törvényi előírásokat és vették figyelembe az Unió Bíróságának gyakorlatát.

1. Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése folytán a felülvizsgálati kérelemnek az uniós jogszabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mivel a 2010. évi LVIII. törvény (továbbiakban Ktjv.) megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre [végzés: az Európai Unióról, és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikk (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont]. Ezért az Európai Unió jogának megsértésére hivatkozás alapján a felmentés jogellenessége nem állapítható meg az életkor szerinti diszkriminációval összefüggésben sem.

2. Az Ebktv. 65-66. §-ában meghatározottak szerint e törvény - többek között - a felperesek által megjelölt 2000/78/EK irányelvnek való megfelelést szolgálja. Az eljáró bíróságok jogszerűen alkalmazták az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó kérelem elbírálása során az irányelv rendelkezéseinek megfelelően átültetett törvényi előírásokat, és vették figyelembe az Unió Bíróságának gyakorlatát, amely nem ellentétes a hazai ítékezéssel.

Az eljáró bíróságok a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek eleget téve az Ebktv. 19. § (1) és (2) bekezdésében foglalt valószínűsítési és bizonyítási kötelezettségeikről a feleket megfelelően tájékoztatták. A felperesek az Ebktv. 19. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek eleget téve az Ebktv. 8. § o) pontjában hivatkozott védett tulajdonságuknak a jogsérelem időpontjában való fennállását (50. életév betöltése), és a jogsérelem bekövetkezését (kormánytisztviselői jogviszony megszűntetése) valószínűsítették. A II.r. felperes politikai nézetei miatti hátrányos megkülönböztetését nem is valószínűsítette, e körben helytálló az eljáró bíróságok elfoglalt jogi álláspontja.

Alaptalan az érvelés, miszerint az alperes az Ebktv. 19. § (2) bekezdésben, valamint a 7. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltakat nem bizonyította. Az alperes igazolta az általa csatolt kimutatással (13/A/1.), hogy az X. Megyei Kirendeltségen felmentett kormánytisztviselők közül mindössze három személy volt 50 évesnél idősebb, a további felmentettek az ennél fiatalabb korosztályokból kerültek ki. Az I.r. felperes maga is azt adta elő, hogy a felmentettek között „voltak fiatalok is, hárman voltunk idősebbek”.

Az alperes bizonyította, hogy a felperesek felmentésére a jogszabályoknak megfelelően került sor, életkoruk miatt diszkrimináció nem érte őket. Alaptalan azon felülvizsgálati hivatkozás, hogy a munkáltató azzal a módszerrel, miszerint a védett tulajdonsággal rendelkező személytől is könnyen megválhat, ha olyan személyt is „elbocsát”, aki nem rendelkezik ilyen tulajdonsággal, nem alapos. A munkáltató ugyanis valamennyi munkavállalójával szemben hozott intézkedésének jogszerűnek kell lennie, a joggal való visszaélés, illetve a rendeltetésellenes joggyakorlás tiltott.

A fent kifejtettek alapján a Ktjv. 8. §-ának (1) bekezdése a felperesek felmentésének időpontjában alkalmazandó volt, amely az indokolás nélküli felmentés lehetőségét biztosította a munkáltató részére. Ebből következően az eljáró bíróságok helytállóan nem vizsgálták a felmentés indokait és azt sem, hogy a felperesek helyére valóban fiatalabb munkavállaló felvételére került-e sor.

Polgári ügyszak

Pkk.V.24.731/2016/2.

A Kúria előtti bíróság kijelölése iránti eljárásban a 1896/2006/EK rendelet 20. cikkének megfelelő analógia útján nem szükséges felülvizsgálni a kibocsátott európai fizetési meghagyást, azaz a joghatóság kérdéseire az ellentmondás előterjesztését követően a közjegyző előtti eljárásban már nem lehet visszatérni. Ugyanakkor a 44/2001/EK rendelet és a 1896/2006/EK rendelet a nemzeti jog olyan értelmezését teszik szükségessé, hogy a peres eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság a nemzeti jog alapján kijelölhető legyen. Az, hogy valamely kapcsolódó tényező hiányában is van-e a magyar bíróságnak joghatósága, a kijelölt bíróság által lefolytatandó érdemi (peres) eljárásra tartozó kérdés.

Légi járat késése miatti igényét egy utas engedményezési szerződéssel az ilyen igények érvényesítésével foglalkozó, Egyesült Királyságban székhellyel rendelkező jogosulti társaságra engedményezte. A jogosult - magyar közjegyző előtt - európai fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett az általa megjelölt németországi székhelyű kötelezettel szemben. A kötelezett elleni 600 euró és járulékai iránti kérelmét arra alapította, hogy a 7626 számú repülőjárat 3 órát meghaladó késése miatt - az engedményezés alapján - kártérítés (kártalanítás) illeti meg. A fizetési meghagyással szemben a kötelezett ellentmondással élt arra hivatkozva, hogy a jogosult által megjelölt járatot nem ő üzemeltette. A közjegyző felhívására a jogosult képviselője úgy nyilatkozott, hogy a perré alakuló eljárásban eljárni jogosult bíróságot nem tudja megjelölni, ezért a közjegyző a Kúriához fordult az eljáró bíróság kijelölése érdekében.

A Kúria a Pkk.V.24.972/2013/12. számú határozatával pontosított Pkk.V.24.972/2013/2. számú végzésével az eljáró bíróság kijelölése iránti eljárást felfüggesztette, és az Európai Bírósághoz fordult előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezve. Az Európai Bíróság az előterjesztő bíróságnak az előzetes döntéshozatali eljárásban azt a választ adta, hogy a 1896/2006/EK rendelet 20. cikkének megfelelő analógia útján nem szükséges felülvizsgálni a kibocsátott európai fizetési meghagyást, azaz a joghatóság kérdéseire az ellentmondás előterjesztését követően a közjegyző előtti eljárásban már nem lehet visszatérni. Ugyanakkor a 44/2001/EK rendelet és a 1896/2006/EK rendelet a nemzeti jog olyan értelmezését teszik szükségessé, hogy a peres eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság a nemzeti jog alapján kijelölhető legyen.

A Kúria az Európai Bíróság fenti értelmezésére is tekintettel a felek bírósághoz jutásának és védekezési jogának biztosíthatósága érdekében kijelölt egy magyar bíróságot az európai fizetési meghagyásos eljárásból ellentmondás folytán perré alakult eljárás lefolytatására a Pp. 45. § (1) bekezdése, illetve (2) bekezdés c) pontja alapján.

Miután a Kúria előtt folyamatban lévő kijelölési eljárás nem ad lehetőséget a joghatóság kérdéseinek vizsgálatára, így az Európai Bíróság által adott további válaszokra tekintettel az a kérdés, hogy valamely kapcsoló tényező hiányában is van-e a magyar bíróságnak joghatósága, a kijelölt bíróság által lefolytatandó érdemi (peres) eljárásra tartozik.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.III.35.439/2015/ 6.

A számlákban szereplő gazdasági esemény számla szerint megvalósulásának hiánya esetén az áfa-levonási jog nem gyakorolható.

A vizsgált időszakban az áfa-levonási jog tartalmi követelményeire irányadó feltételeket a 2006/112/EK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv)168. cikke és az 2007. évi CXXVII. törvényt (a

továbbiakban: Áfa tv.) 120. §-a, míg a formai követelmények szabályait az Irányelv 178. cikke és az Áfa tv. 127. §-a határozták meg. Az általános forgalmi adóhoz kapcsolódó ügyekben minden esetben alkalmazandó vonatkozó magyar áfa tv. mellett az irányadó európai uniós norma, jelen esetben az Irányelv. Ezt meghaladóan figyelembe veendő az Sztv. 15. § (3) bekezdésében, 165. §-ában és 166. §-ában foglaltak is.

A Kúria a megismételt eljárásban eljáró tanácsa nem térhetett el a hatályon kívül helyező végzésben foglaltaktól, mely döntés rámutat arra, az elsőfokú bíróság tévesen tekintette azonosnak az ügy tényállását az Európai Unió Bíróságának C-80/11. és C-142/11. számú ítéletében (a továbbiakban: Mahagében-Dávid ügy) rögzítettel, mivel az alperes érdemi döntését azzal indokolta, hogy a perrel érintett ügyletek fiktívek, a számlák szerinti gazdasági események, az ott írt felek között nem jöttek létre. A Kúria másik tanácsa hangsúlyozta, a Mahagében-Dávid-ügyben hozott ítélet azon az előfeltevésen alapult, miszerint a levonási jog alapjaként hivatkozott ügyletet a számla szerint teljesítették, a számla tartalmazza valamennyi releváns információt, és a levonási jog keletkezése és gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi érdemi és formai feltétel teljesült. Az elsőfokú bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az alperesi érvelés jogszerű-e, vagy ezzel szemben a számlák szerinti gazdasági események az ott írtaknak megfelelően valósultak meg.

Az Irányelv 168. cikk a) pontja értelmében az adóalany, amennyiben a termékeket és szolgáltatásokat az adóköteles tevékenységének folytatása szerinti tagállamban adóköteles tevékenységéhez használja fel, jogosult az általa fizetendő adó összegéből levonni a részére más adóalany által teljesített vagy teljesítendő termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás után az abban a tagállamba fizetendő vagy megfizetett HÉÁ-t. Ugyanilyen tartalmú szabályt határoz meg az Áfa tv. 120. § a) pontja.

A Kúria szerint a fenti uniós jogszabályhely egyértelműen előírja azt, hogy az adólevonási jog csak olyan termékértékesítés után vehető igénybe, mely ténylegesen a számlában szereplő tartalommal és módon valósult meg. A Mahagében-Dávid-ügy ítéletének 66. pontja rögzíti, hogy nem lehet megtagadni azon az alapon az adólevonási jogot, miszerint az adóalany nem győződött meg arról, hogy a levonási joga gyakorlásának alapjául szolgáló termékekkel a számlakibocsátó rendelkezett-e. Azonban a korábban írtaknak megfelelően ugyanezen ítélet 44. és 52. pontjára figyelemmel az alapul szolgáló tényállás egyik fontos eleme az, a termékértékesítés ténylegesen megtörtént.

Kfv.III.35.471/2015/6.

Az összetett ügyleteknél valamennyi lényeges körülményt értékelni kell annak eldöntése érdekében, hogy fennáll-e közöttük a főszolgáltatás- mellékszolgáltatás viszonya, így alkalmazandó-e az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontja.

A felülvizsgálattal érintett jogvita abban állt, hogy az ingatlan bővítési, felújítási kivitelezési munkákhoz képest az orvosi bútorok szállítása és szerelése mellékszolgáltatásnak minősül-e, így osztja-e a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 70. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel a főszolgáltatás sorsát az áfa-megállapítás körében, avagy nem.

A Kúria Kfv.V.35.317/2015/7. számú ítéletében is megtestesülő egységes bírói gyakorlat szerint az az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatából következik, hogy amennyiben valamely tevékenység több elemből áll, akkor az adott tevékenységre irányadó valamennyi körülményt figyelembe kell venni annak eldöntéséhez, hogy két vagy több ügyletről, vagy egységet képező ügyletről van-e szó, és ez utóbbi esetben az egységet képező ügyletet szolgáltatásnyújtásnak kell-e tekinteni. A gazdasági szempontból egyetlen szolgáltatásból, illetve értékesítésből származó ügyleteket nem szabad mesterségesen elemekre bontani. Annak megállapítása érdekében, miszerint az adóalany az átlagos fogyasztó részére több különálló főszolgáltatást, illetve értékesítést vagy egységet képező ügyletet teljesít-e, először fel kell deríteni a szóban forgó ügylet egyedi jellemzőit. (C-349/96., C-34/99., C-41/04. számú ítéletek) Valamely szolgáltatás akkor minősíthető járulékosnak, ha önálló célként nem jelenik meg, hanem arra szolgál, hogy a főszolgáltatást a lehető legjobb feltételek mellett lehessen igénybe venni. (C-349/96. számú ítélet 30. pontja, C-34/99. számú ítélet 45. pontja, C-572/07. számú ítélet 18. pontja, C-276/09. számú ítélet 24-25. pontjai)

Az az Európai Unió Bírósága hangsúlyozta, a vizsgálati szempontokat három fázisban kell alkalmazni. Először az üzlet lényegi jellemzőit szükséges meghatározni, majd azt kell eldönteni, hogy tekinthetők-e ezek mindegyike főértékesítésnek, vagy vannak közöttük olyanok, amelyek a főértékesítést csupán kiegészítik. Azok minősülnek kiegészítő jellegűnek, amelyek az átlag megrendelő számára nem önmagukban jelentik a megrendelés célját, hanem csak a főszolgáltatást segítik elő. A harmadik fázisban - ha az értékesítések, szolgáltatásnyújtások nem állnak egymással alá-fölérendeltségi viszonyban - a közöttük létrejött kapcsolat szorosságát kell vizsgálat tárgyává tenni.

Az elsőfokú bíróság először rögzítette a perbeli ügyletek lényegi jellemzőit, majd meghatározta a közöttük lévő viszonyt oly módon, hogy a bútorszállítás és szerelés nem tekinthető az építési tevékenység mellékszolgáltatásának, vagyis mindkét tevékenység önálló főszolgáltatásnak minősül, nincs közöttük alá-fölérendeltségi viszony.

A Kúria egyetértve az elsőfokú bíróság vizsgálatának menetével és az ennek eredményeként levont következtetésével, kiemelte, hogy a szállított bútorok többsége mozgatható, azok közül szerelést csak a 35.375.- forint értékű képviselő beépített pultos mosdó és a 147.625.- forint értékű nővérpult igényelt. A mobil bútorok szállítása nem minősül az építési szolgáltatás részének, és ehhez képest járulékos szolgáltatásnak sem, ezzel szemben önálló főszolgáltatásként értékelendő. A közbeszerzési kiírás feltételei az ügy jogi megítélése szempontjából nem relevánsak, a felperesnek az Áfa. tv. vonatkozó rendelkezései alapján kellett eljárnia.

Nem vitás, hogy a perbeli 2011. május 11-én kelt vállalkozási szerződés 1.1.2. pontja az elvégzendő munkák meghatározásakor visszautal az ajánlatkérési dokumentációra, a vállalkozó ajánlatára, valamint a végajánlat szerinti műszaki tartalomra, mely iratok a szerződés 1. számú mellékletét képezik. A projekt teljes elszámolható költségeit a Támogatási szerződés részletezi, a kapcsolódó eszközbeszerzés költségei között fellelhetők az orvosi bútorzat beszerzésének költségei is. A költségvetés rögzíti, az orvosi bútorok körében a szállító kiválasztása együtt történik meg a kivitelező kiválasztásával, valószínűleg külön részajánlati lehetőség keretében.

A Kúria álláspontja szerint a fentiekre tekintettel a felperes valóban komplex szolgáltatást nyújtott, de az építési szolgáltatásoknak az orvosi bútorok szállítása és szerelése nem mellékszolgáltatása, hanem utóbbi szolgáltatás is önálló főszolgáltatásnak minősül. A két szolgáltatás egyértelműen elkülöníthető, nem kapcsolódnak annyira szorosan egymáshoz, hogy a bútorszállítás és szerelés az építési munka járulékos szolgáltatásának lenne tekinthető, ezért az Áfa. tv. 70. § (1) bekezdés b) pontja nem alkalmazható. A felperes jogszerűtlenül járt el, amikor a bútorszállítás és szerelés számláit a fordított áfa szabályai szerint állította ki.

Kfv.V.35.529/2015/9.

A bizonyításra köteles félnek lehetőséget kell a perben biztosítani arra, hogy e kötelezettségét teljesíthesse.

A 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 2.§ a.) pontja értelmében e törvény alapján adót kell fizetni az adóalany által - ilyen minőségében - belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás után. Mentés azonban az adó alól az Áfa tv. 89.§ (1) bekezdése szerint - a (2) és (3) bekezdésben meghatározott eltéréssel - a belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott termék értékesítése igazoltan belföldön kívülre, de a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző vagy - bármelyikük javára - más végzi, egy olyan másik adóalany, aki (amely) ilyen minőségében nem belföldön, hanem a Közösség más tagállamában jár el, vagy szintén a Közösség más tagállamában nyilvántartásba vett adófizetésre kötelezett, nem adóalany jogi személynek.

A 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: EK Irányelv) 138. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok mentesítik az adó alól a termékértékesítést, ha a termékeket az eladó vagy a beszerző, vagy megbízásukból más személy adta fel vagy fuvarozta el az érintett tagállam területén kívülre, de a Közösség területére, és ha a termékértékesítés megrendelője a termékek feladásának vagy elfuvarozásának indulási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban adóalanyként eljáró személy

vagy nem adóalany jogi személy.

Az az Európai Unió Bírósága a C-273/11. számú, Mecsek-Gabona Kft. ügyében e jogszabályok alapján meghozott ítélete szerint az EK Irányelv 138. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, megtagadják az eladótól a Közösségen belüli termékértékesítés adómentességét, feltéve, hogy objektív körülmények alapján bizonyítást nyer, hogy ez utóbbi nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének, illetve hogy tudta vagy tudnia kellett volna, hogy az általa teljesített ügylettel a vevő által elkövetett adócsaláshoz járul hozzá, és nem tett meg minden tőle telhető ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az e csalásban való részvételt.

A 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 99.§ (2) bekezdése alapján, ha az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, ezt okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani. Adózási kötelezettség tehát adófizetése alóli mentességének az igazolása, amely kötelezettség nem mentesíti az adóhatóságot azon kötelezettsége alól (Art. 97.§ (4) bekezdés), hogy az adózó ellenőrzése esetén az adómentesség körében megállapításait, a tényállást kétséget kizáróan, aggálytalanul bizonyítsa. Az adóhatóság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a termékértékesítés során a felperes nem járt el kellő körültekintéssel, mert ha úgy járt volna el, akkor tudta vagy tudnia kellett volna, hogy az általa teljesített ügylettel a vevő részéről elkövetett adócsaláshoz járul hozzá. A meghozott adóhatározatokkal szemben a felperesnek a jogorvoslat közigazgatási perben biztosított volt.

Az 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 3.§ (3) bekezdése előírja, hogy a bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni. E jogszabályhely alapján a bizonyításra köteles fél nem értesülhet először az ítéletből arról, hogy mit kellett volna bizonyítania. A peranyagból kitűnően az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítette.

A Pp. alapelvi szinten rendelkezik arról (3.§ (3) bekezdés), hogy a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli; a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. Ezen alapelvi rendelkezéshez kapcsolódóan a Pp. bizonyítás című X. fejezetében, a 164.§ (1) bekezdése azt szabályozza, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Bizonyítási eszközök különösen a tanúvallomások, a szakértői vélemények, a szemlék, az okiratok és egyéb tárgyi bizonyítékok (Pp. 166.§ (1) bekezdés).

A felperesnek a felülvizsgálati kérelemmel érintett ítéletrésztől tartozó keresetrésze szerint azért jogsértők az adóhatározatok, mert a hatóság ténykérdésben tévedett: megtett ugyanis minden tőle telhető ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az adócsalásban való részvételt. A felperes keresete bizonyítására, az általa szükségesnek tartott körben bizonyítási indítványt terjesztett elő, iratbeszerzést kért, és a bizonyítani kívánt tényeknek a megjelölésével (Pp. 167.§ (1) bekezdés) tanúbizonyítási indítványozott.

Az elsőfokú bíróság bizonyítottság hiánya okából utasította el a felperes keresetét, amely döntéshozatalt megelőzően a felperesi bizonyítási indítványoknak nem adott helyt. A Pp. 3.§ (4) bekezdése értelmében a bíróság a bizonyítási indítványhoz, illetve a bizonyítást elrendelő határozatához nincs kötve, mellőzi a bizonyítás elrendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. A perben az elsőfokú bíróság szerint a felperesnek bizonyítania kellett volna a keresetét, azonban döntésével ellentétben a szükséges bizonyítást még sem engedélyezte.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy a bíróságnak a jogvita ésszerű időn belül történő befejezése mellett feladata a perek tisztességes lefolytatásához való féli jog érvényesítésének biztosítása is, amely magában foglalja a felperesnek azt a jogát, hogy a bizonyítási kötelezettségét teljesíthesse.

Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a bizonyítás körében a felperest a jogai érvényesítéséhez szükséges

tájékoztatással el kell látni, és biztosítani kell, hogy keresetét bizonyíthassa. A lefolytatott bizonyítási eljárást követően, a bizonyítékoknak a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerinti értékelésével hozható a perben érdemi döntés.

Kfv.I.35.688/2015/8.

A közösségi termékértékesítés megvalósulásának feltételei. Büntetőbíróság ítéletének értékelése a perben.

A 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa tv.) rendelkezik a Közösségen belüli termékértékesítés adómentességéről, amelyhez szükséges, előírt feltételek teljesítettsége már ténykérdés. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján egyértelműen megállapította, hogy a felperes termékértékesítést igazoltan más tagállamba nem végzett, jogügyleteit így adómentesség nem illeti meg. Felperes ténylegesen a bizonyítékok felülmérlegelését kérte, azonban a felülvizsgálati eljárásban annak jogszabályi és ténybeli alapja hiányzott.

A felperes által is hivatkozott a Mecsek-Gabona- (C-273/11. számú) ügyben hozott európai uniós bírósági ítélet a termék külföldi kilépésének igazolása kapcsán kimondta, hogy amennyiben a vevő az érintett termék tulajdonosaként való rendelkezési jogát a termékértékesítés szerinti tagállam területén megszerzi és vállalja e terméknek a rendeltetési helyre történő elszállítását, arra kell figyelemmel lenni, hogy az a bizonyíték, amelyet az eladó az adóhatóságnak benyújthat, alapvetően a vevőtől e célból kapott információtól függ. Amennyiben tehát az eladó teljesíti a Közösségen belüli termékértékesítés igazolására vonatkozó kötelezettségét, a vevő azonban nem tett eleget a terméknek a termékértékesítés helye szerinti tagállamon kívülre történő feladására vagy szállítására vonatkozó szerződéses kötelezettségének, a vevő tartozik a HÉA fizetési kötelezettségre e tagállamban.

Azonban nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy jóhiszeműen járjon el, és hozzon meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az ügylet ne vezessen adókiátszáshoz. (Mecsek-Gabona-ügy ítélete 43., 48. pontok) Ennek tükrében tehát az első fokú bíróságnak azt is vizsgálnia kellett, hogy a felperes jóhiszeműen járt-e el, meghozott-e minden tőle elvárható ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy az ügylet ne vezessen adókiátszáshoz és az alperes a felperesi magatartást jogszerűen minősítette-e.

Az elsőfokú bíróság mindkét gazdasági társaság vonatkozásában elemezte a felperes körültekintő magatartás hiányára utaló cselekményeket. A legfelsőbb bírói fórum egyetért azon elsőfokú bírósági okfejtéssel, miszerint a felperes a perbeli cégekkel kötött ügyletek vonatkozásában sem a szállításkor, sem a számlakibocsátáskor, sem a CMR-ek befogadásakor nem bizonyosodott meg azon körülményről, hogy teljesültek-e az adómentes Közösségen belüli termékértékesítés feltételei. Vagyis a felperes nem tett meg minden lehetséges ésszerű intézkedést azért, hogy az általa lebonyolított Közösségen belüli termékértékesítés ne vezessen adókiátszáshoz, így – a fent írt valamennyi szempontot figyelembe véve – az értékesítés áfa-köteles belföldi termékértékesítésnek minősül. A kellő körültekintés hiányában irreleváns, hogy a felperes tudata átfogta-e az adókiátszásban való részvételét.

A jogvita elbírálásakor nem lehetett figyelmen kívül hagyni a felperessel szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményét sem. A Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy a büntetőbíróság által megállapított bűnösség mennyiben hat ki az adóigazgatási eljárásban meghozott határozat jogszerűségére. Kétségtelen tény, hogy a Pp. 4. § (1) bekezdése értelmében a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. A (2) bekezdés csak annyi korlátozást tartalmaz, ha a jogerős elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől a polgári perben kell határozni, a bíróság határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

Ugyanakkor a Kúria értékelése szerint a konkrét ügy adójogi tényállása és a büntetőügyben megállapított tényállás nem volt egymástól elszakítható, hiszen a bűnösség megállapítása olyan bűncselekmények miatt történt, amely kifejezetten az adóügy alapját képező közösségi termékértékesítéssel volt kapcsolatban, összefüggésben. Miután a büntetőbíróság jogerős ítéletében a

felperes terhére büntetőjogi felelősséget állapított meg, így ennek az adójogi tényállás megítélésére lényeges jelentősége volt. A perbeli esetben olyan szoros összefüggés állt fenn, amit semmibe venni nem lehetett, annak figyelmen kívül hagyása a felperesi bűnösség tagadását jelentette volna.

Összefoglalva a Kúria álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság vizsgálta a közigazgatási eljárás teljes anyagát, a felek perbeli nyilatkozatait, beadványait, ily módon a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésére figyelemmel a maguk összességében értékelte, és meggyőződése szerint helyesen állapította meg, hogy a kereset nem alapos. A nemzeti és a közösségi jogszabályoknak és joggyakorlatnak megfelelően, a hasonló ügyletek vonatkozásában szokásos gyakorlat alapján határozta meg a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség tartalmát, a felperestől elvárt bizonyítás nem haladta meg az adómentesség alkalmazásához szükséges mértéket (EBH 2010.2285., EBH 2011.2433., BH 2012.136., C-409/04., C-273/11.).

Kfv.I.35.690/2015/9.

A közösségi termékértékesítés megvalósulásának feltételei. Büntetőbíróság ítéletének értékelése a perben.

A közösségi értékesítés adómentessége elengedhetetlen feltétele annak hitelt érdemlő igazolása, hogy az áru valóban elhagyta az országot és egy másik tagállamba megérkezett. Ennek általában hiteles bizonyítéka lehet a CMR okmány is. Jelen esetben azonban aggálymentesen állapította meg az adóhatóság, hogy okmányok nem hitelesek, mivel az azokon feltüntetett fuvarok ténylegesen nem történtek meg.

A közigazgatási per alapjául szolgáló adóügyi jogviszonyt közösségi termékértékesítést érintő (Teleos, Mecsek-Gabona, TWOH, VSTR) ítéletei figyelembevételével kell megítélni. Ezek szerint kizárólag akkor vonatkozik adómentesség a Közösségen belüli termékértékesítésre, ha a termékkel való tulajdonosként történő rendelkezési jog átszáll a vevőre, és az értékesítő igazolja, hogy e termékeket feladták, vagy elszállították egy másik tagállamba, és a termék e feladás vagy szállítás során ténylegesen elhagyta a termékértékesítés helye szerinti tagállam területét. (Teleos ügy ítéletének 42. pontja, Mecsek-Gabona ügy ítéletének 31. pontja)

Az ítélezési gyakorlatból az is egyértelműen kitűnik, miszerint sem az uniós jogszabályok, sem a magyar jogszabályok – nem írják konkrétan elő, hogy az adóalanyoknak milyen bizonyítékokat kell benyújtaniuk az adómentességben való részesüléshez. Ugyanakkor a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk a jogbiztonság és arányosság elvét. (Mecsek-Gabona ügy ítélete 36. pont) Amennyiben az eladó teljesíti a Közösségen belüli termékértékesítés igazolására vonatkozó kötelezettségét, a vevő azonban nem tett eleget a termékeknek a termékértékesítés helye szerinti tagállamon kívül történő feladására, vagy szállítására vonatkozó kötelezettségének, ez utóbbi tartozik adófizetési kötelezettséggel a tagállamban. Azonban nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy jóhiszeműen járjon el, és hozzon meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az ügylet ne vezessen adókijátszáshoz. (Mecsek-Gabona ügy ítélete 43., 48. pontok)

Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság mikor vizsgálta a felperesnek az ügylet során tanúsított magatartását, elemezte, hogy vajon a felperes megtett-e tőle minden ésszerűen elvárható intézkedést. Az ezt megválaszoló indokait a jogerős ítélet részletesen tartalmazza. Nem lehet továbbá figyelmen kívül hagyni azt a tény sem, hogy maga a felperes ismerte el, hogy az értékesítést elsősorban nem ő, hanem testvére bonyolította.

E körben a Kúria annyiban egészítette ki a tényállást, hogy az első fokú közigazgatási ítélet után a felperes testvérét a Szegedi Ítéltábla jogerős ítélete 2 rendbeli folytatólagosan közvetett tettesként elkövetett adócsalás büntette, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette, 3 rendbeli folytatólagosan - 2 rendbelit közvetett - tettesként elkövetett magánokirat hamisítás vétsége miatt elmarasztalta.

A testvérrel szemben indított és jogerősen befejezett büntetőeljárás eredménye kihatással volt a felperesi ügy megítélésére is, mint ahogy ezt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította. A felperes azáltal hogy feltétlenül megbízott testvére tevékenységében, ő maga nem ellenőrizte az értékesítések,

fuvarozások körülményeit nem felelt meg az Unió Bírósága által támasztott követelményeknek. A kellő körültekintés hiányában irreleváns, hogy a felperes tudata átfogta-e az adókijátszásban való részvételét. Éppen ezért nem volt jogszabálysértő, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelte el a felperes által indítványozott írásszakértői bizonyítást, hiszen, ha a felperes az ügyletkötés során tanúsított tőle elvárható ésszerű magatartást nem tanúsítja, az ebből fakadó jogkövetkezmények áthárítására sem kerülhet sor, és léphet tovább a bíróság a tudattartalom vizsgálatára.

Összefoglalva a Kúria álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság vizsgálta a közigazgatási eljárás teljes anyagát, a felek perbeli nyilatkozatait, beadványait, ily módon a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésére figyelemmel a maguk összességében értékelte, és meggyőződése szerint helyesen állapította meg, hogy a kereset nem alapos. A nemzeti és a közösségi jogszabályoknak és joggyakorlatnak megfelelően, a hasonló ügyletek vonatkozásában szokásos gyakorlat alapján határozta meg a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség tartalmát, a felperestől elvárt bizonyítás nem haladta meg az adómentesség alkalmazásához szükséges mértéket (EBH 2010.2285., EBH 2011.2433., BH 2012.136., C-409/04., C-273/11.).

Kfv.II.37.672/2015/28.

Egységes folyamatos komplex jogsértés kezdő és végső időpontját az alperesnek bizonyítani kell a résztvevők vonatkozásában, a részt vevőnek a végső időpont előtti végleges kiválását kell bizonyítania. Európai Unió működéséről szóló szerződés 101 cikk (1) bek. a) és c) pontja

A Törvényszék T-110/07. számú, a Siemens AG kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítéletében (a továbbiakban: T-110/07. számú ügyben hozott ítélet) - amelyet az Európai Unió Bírósága C-239. P. számú ítéletével helybenhagyott - az ítélkezési gyakorlatot - számos más ítéletre hivatkozással - bemutattva vizsgálta a kartell létezésének bizonyítására vonatkozó elvárásokat, szabályokat.

Az ítélkezési gyakorlat szerint a hatóság feladata, kötelezettsége a versenyjogsértés bizonyítása és bármely kétely felmerülése esetén azt a vállalkozás javára kell figyelembe venni [l. fenti elsőfokú ítélet 43-44., 173. pontjait, továbbá a T-44/02. OP., T-54/02. OP., T-56/02. OP., T-60/02. OP. és T-61/02. OP. számú, a Dresdner Bank AG és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyben hozott ítélet 60. pontját]. A bizonyítással szemben követelmény, hogy a hatóság pontos és egybevágo bizonyítékokat nyújtson a jogsértés megtörténtének bizonyítására, de nem szükséges minden bizonyítéknak a jogsértés összes elemét tekintve eleget tennie e feltételeknek. Elegendő, ha a hatóság által hivatkozott bizonyítékok összességében értékelve megfelelnek e követelménynek [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 46-47. pontjait]. Hangsúlyozta a Törvényszék a fenti ítéletében azt is, hogy a versenyellenes megállapodások tilalmának közismert jellegére és ennél fogva végrehajtásuk titkos jellegére figyelemmel a hatóságtól nem várható el, hogy olyan okirati bizonyítékot nyújtson, amely kifejezetten bizonyítja az érintett szereplők kapcsolatfelvételét. A hatóság rendelkezésére álló töredékes és szórványos elemek mindenestre kiegészíthetők a releváns körülmények rekonstruálására alkalmas következtetésekkel. A versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezésére tehát bizonyos egybeesésekből és jelekből olyan következtetéseket lehet levonni, amelyek együttes vizsgálata egyéb összefüggő magyarázat hiányában a versenyjogi szabályok megsértésének bizonyítékát nyújthatják [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 48. pontját]. Amennyiben a hatóság kizárólag az érintett vállalkozások piaci magatartására alapítja a jogsértés fennállásának bizonyítását, akkor a vállalkozásokra hárul, hogy bizonyítsák, van más, hihető, ésszerű magyarázat, mint a versenyjogsértés a magatartásukra [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 49. pontját]. A vállalkozások eltérő magyarázata azonban csak akkor releváns, ha a hatóság kizárólag a vállalkozások piacon tanúsított magatartására támaszkodik, azaz az ilyen magyarázat irrelevánssá válik, ha jogsértés fennállása nem csak feltételezett, de bizonyítékok is alátámasztják. A hatóság a szabad bizonyítás elve alapján bármely bizonyítékot elfogadhat [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 51. pontját]. A bizonyítékoknak tulajdonítandó bizonyító erővel kapcsolatosan kiemeli a Törvényszék, hogy az egyetlen fontos tényező, amelyet a bizonyítékok szabad értékelése során meg kell vizsgálni, az a bizonyítékok hitelessége. A bizonyítékként felhasználható valamely dokumentum megbízhatósága, és ennél fogva bizonyító ereje az irat eredetétől, készítésének körülményeitől, címzettjétől függ és attól, hogy tartalma értelmes és megbízható-e. Különösen nagy jelentőséget kell tulajdonítani annak, ha

valamely dokumentum a tényekkel szoros összefüggésben áll vagy a tényállás e tények közvetlen tanúja révén jött létre. Ezen túlmenően általában különösen megbízható bizonyítéknak kell tekinteni azt a nyilatkozatot, amely a nyilatkozattevő érdekeivel ellentétes [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 54. pontját]. Egy olyan vállalkozás nyilatkozata, amelyik bírság alóli mentességet kér, különös bizonyító erővel bír azon egyszerű oknál fogva, hogy annak tartalma a nyilatkozattevő természetes érdeke ellen irányul [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 63. pontját, T-38/02. számú, Groupe Danone kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben hozott ítélet 285. pontját, T-348/08. számú, Aragonesas Industrias y Energía, SAU kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítélet 100. pontját]. Ilyen vállalkozás nyilatkozata esetén nem zárható ki, hogy elferdített bizonyítékot terjesszen elő, a versenytársak tönkretétele érdekében a bejelentett jogsértő magatartás jelentőségét felnagyítsa, saját szerepét kisebbitse, ezért e nyilatkozat bizonyító erejének megítélésénél vizsgálni kell azt is, hogy a bejelentéssel élő milyen céllal tette meg a nyilatkozatát, a nyilatkozata a jogsértésre vonatkozóan hiteles és pontos, meggyőző-e, nyilatkozata nemcsak a többi vállalkozásra terhelő-e, illetve, ha a többi vállalkozás a nyilatkozatát vitatja, abban az esetben egyéb bizonyítékokkal is alá kell támasztani a jogsértést [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 64-66., 100. pontjait, T-348/08. számú, Aragonesas Industrias y Energía, SAU kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítélet 105. pontját]. Hangsúlyozta a Törvényszék azt a bírósági gyakorlat kapcsán, hogy a nyilatkozat, vagy tanúvallomás hitelességet nem rontja le, ha abban - az időmúlásra is figyelemmel - felmerül néhány kisebb pontatlanság, nem tudja felidézni a nyilatkozó személy a kartell végrehajtásának minden ténybeli részletét, de nyilatkozatai koherensek és egyértelműek [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 70., 76. pontjait].

A hatóság feladata a bizonyítási kötelezettségen belül a jogsértés feltárása, a jogsértés időtartamának és annak bizonyítása, hogy az adott vállalkozás mikortól vett részt a kartellban, továbbá a részvétel végső idejének is bizonyítottnak kell lennie, a vállalkozásnak pedig azt kell bizonyítania, hogy a részvétele idővel változott, megszakította a kartellban való részvételét [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 174-175., 183. pontjait]. Az ítélezési gyakorlat szerint elegendő, ha a hatóság bizonyítja, hogy az érintett vállalkozás olyan találkozókon vett részt, amelyekben versenyellenes megállapodásokat kötöttek, anélkül hogy ezek ellen kifejezetten tiltakozott volna, ezzel kellőképpen bizonyítja az említett vállalkozás kartellban való részvételét. Amennyiben az ilyen találkozókon való részvétel bizonyított, e vállalkozás feladata olyan bizonyítékok bemutatása, amelyek alapján bizonyítható, hogy az említett találkozókon való részvétele minden versenyellenes szándékot nélkülözött, és bizonyítania kell, hogy ő tájékoztatta a versenytársait arról, hogy az e találkozókon való részvételi szándéka eltér az övékéétől [l. ebben az értelemben a Bíróság C-199/92. P. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 1999., I-4287. o.] 155. pontját és a Bíróság C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 96. pontját, Törvényszék a Belgian Sewing Thread (BST) NV kontra Európai Bizottság T-452/05. számú ügyben hozott ítélete 37. pontját]. Az ítélezési gyakorlat szerint a kérdéses jogsértés jellegére és a hozzá kapcsolódó szankciók súlyosságára és természetére tekintettel az ártatlanság vélelme többek között irányadó a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályok megsértésével kapcsolatos olyan eljárásokra, amelyek pénzbüntetés vagy kényszerítő bírság kiszabásához vezethetnek, így tekintettel kell lenni az ártatlanság vélelmére, amely különösen az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) 6. cikke (2) bekezdésén alapul [l. T-4/02. OP., T-54/02. OP., T-56/02. OP., T-60/02. OP. és T-61/02. OP. számú, a Dresdner Bank AG és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyben hozott ítélet 61. pontját]. A védelemhez való jogra vonatkozó alapvető elv megsértését nem jelenti az, ha nem biztosított a vállalkozás számára a tanúhoz közvetlenül kérdések intézése, mert az állandó ítélezési gyakorlat értelmében ez az elv azt követeli meg, hogy az érintett vállalkozásoknak és a vállalkozások társulásainak a közigazgatási eljárástól kezdve arra legyen lehetőségük, hogy kifejthessék az álláspontjukat a hatóság által állított tényállás, kifogások és körülmények valóságosságáról és jelentőségéről, de ez azt nem követeli meg, hogy e vállalkozásoknak a közigazgatási eljárásban saját maguknak is lehetősége legyen kérdéseket feltenni a hatóság által meghallgatott tanúk részére [l. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 188-189. pontjait].

A fentiek előrebocsátása mellett a Kúria a felülvizsgálati kérelmekben előadott eljárási kifogásokat, érveket vizsgálta meg először.

A VIII. rendű felperes a Pp. 2. § (1) bekezdése, 3. § (6) bekezdése megsértésére alaptalanul hivatkozott

a másodfokú eljárásban tartott tárgyaláson az előkészítő irata be nem fogadása kapcsán. Hangsúlyozza a Kúria, hogy közigazgatási perekben a keresethez kötöttség és a keresetváltogatás tilalma folytán a fél nem jogosult arra, hogy korábban esetlegesen meg nem jelölt jogszabálysértésre hivatkozzon a másodfokú peres eljárásban. Ez alól kivételt jelent a jogértelmezés körében felhívott bírói gyakorlat, uniós ítélkezési gyakorlat. A másodfokú bíróság 2015. május 20-án megismételt eljárásban tartott tárgyalást, az arra szóló idézést a VIII. rendű felperes 2015. március 2-án átvette, így elegendő idő állt rendelkezésére ahhoz, hogy előkészítő iratát a másodfokú bíróságnak és egyúttal a többi félnek is eljuttassa. A VIII. rendű felperes késedelmesen, a tárgyalás előtti napon, faxon nyújtotta be a beadványát, amelyet a másodfokú bíróság a tárgyalást követően szerelt az iratokhoz. A tárgyaláson beadni kívánt ugyanez a beadvány - a VIII. rendű felperes állításával ellentétben - nem tartalmazott olyan érvet, amelyet a másodfokú bíróság ítéletében nem bírált volna el, mert az ítélet a VIII. rendű felperes fellebbezésének részeként említi a 30/2014.(IX.30.) AB határozatra - annak is a [46] bekezdésére, azaz a versenyjogi ügyekben a bizonyítási teherre és kétség esetén a vállalkozás terhére való értékelés kizártságára - való hivatkozást (azt a másodfokú ítélet 12. oldal első bekezdése ismerteti), amelyre a másodfokú bíróság az ítélete 18. oldal utolsó bekezdésében és a 19. oldal első bekezdésében kitért és azt értékelte.

A XII. rendű felperes az ügyintézési határidő túllépését, a 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpvt.) 63. § (3) bekezdésének megsértését kifogásolta. A Tpvt. 63. § (3) bekezdése a Tpvt. 11. §-a alapján indult eljárásra nem irányadó. Az ügyintézési határidőre a Tpvt. 63. § (1) bekezdése, (2) bekezdés b) pontja, (6) bekezdése vonatkozik. Az ügyintézési határidő túllépése eljárási jogsértés, de a határozat hatályon kívül helyezését csak abban az esetben eredményezheti, ha a jogsértés az ügy érdemére kihatott. Az ügy érdemére való kihatást a XII. rendű felperes több olyan jellegű mulasztás miatt látta fennállónak, mint a védekezéshez való jog megsértése, az ártatlanság védelme figyelmen kívül hagyása, a tisztességes tárgyaláshoz való jog megsértése, az alperes által a bizonyítási kötelezettség elmulasztása, a tényállásnak az elfogult tanúk vallomására, és csak egyetlen forrásból származó bizonyítékokra alapítása, a védett tanúk vallomásának csak kivonatosan történő megismerése, hozzájuk kérdések feltevésének kizártsága miatt. A XII. rendű felperes ezen érvei a bizonyítási eljárás jogszerűségének vitatása, a bizonyítékok értékelése körében kerülhetnek vizsgálatra, de az ügyintézési határidő túllépésénél nem értékelhetők, mert nem bizonyítják, hogy az ügyintézési határidő túllépése az ügy érdemére kihatott.

A védekezéshez való jog sérelmére a XII. rendű felperes az eljárás elhúzódása kapcsán a T-99/04. számú, AC-Treuhand AG kontra Európai Közösségek Bizottság ügyben hozott ítélet 51. pontjára utalással hivatkozott, továbbá a II., III., VI., VII., IX. rendű felperesekkel együtt a védett tanúk nyilatkozatának figyelembe vétele kapcsán. A XII. rendű felperes az eljárás elhúzódásával összefüggésben nem hivatkozott olyan konkrét okra, körülményre, amely igazolta volna, hogy az idő múlására tekintettel az ellenbizonyításra, a védekezésre a lehetősége korlátozottá vált. Ennek hiányában az állított jog sérelme nem állapítható meg. Ennek hiányában az időmúlás, az eljárás elhúzódása enyhítő körülményként sem vehető figyelembe.

A védett tanúk vonatkozásában a Kúria utalt arra, hogy a védekezéshez való jog, a tisztességes tárgyaláshoz való jog megsértését nem eredményezi az a körülmény, hogy a védett tanúkhöz kérdéseket nem intézhettek, a vallomásukat tartalmazó jegyzőkönyvet a védett tanú védelme érdekében kivonatolt formában ismerhették meg. A Ket.-nek a versenyfelügyeleti eljárás idején hatályos és alkalmazandó 54. § (4) bekezdése lehetővé tette a tanú természetes személyazonosító adatainak zártan kezelését, amely magával vonta, hogy a Ket. 54. § (6) bekezdése folytán az ekként védett tanú meghallgatásánál az ügyfelek, illetőleg képviselőik nem lehettek jelen, a védett tanú jegyzőkönyvbe foglalt vallomását csak kivonatos formában ismerhették meg a Ket. 73. § (1) bekezdéséből is fakadóan. Utalt a Kúria a T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 188-189. pontjaiban kifejtettekre, amely szerint a védelemhez való jogra vonatkozó alapvető elv megsértését nem jelenti az, ha nem biztosított a vállalkozás számára a tanúhoz közvetlenül kérdések intézése, mert az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében ez az elv azt követeli meg, hogy az érintett vállalkozásoknak és a vállalkozások társulásainak a közigazgatási eljárástól kezdve arra legyen lehetőségük, hogy kifejthessék az álláspontjukat a hatóság által állított tényállás, kifogások és körülmények valóságosságáról és jelentőségéről, de ez azt nem követeli meg, hogy e vállalkozásoknak a

közigazgatási eljárásban saját maguknak is lehetősége legyen kérdéseket feltenni a hatóság által meghallgatott tanúk részére. Tehát a kérdésfeltevés jogának hiánya nem értékelhető súlyos jogsértésnek és nem ad alapot a védett tanúk vallomásának kirekesztésére sem. Minden alapot nélkülöző a II. és VII. rendű felperesek azon kifogása is, hogy a „titokmentesítést” nem ellenőrizhették, ez a védekezési joguk teljes megvonását eredményezte, mert az ilyen értelmű ellenőrzés kizárt, az az intézmény lényegével lenne ellentétes, ha az ügyfelek ellenőrizhették a védett tanú vallomásának kivonatolását. Hangsúlyozta a Kúria, hogy a felperesek a védekezés lehetőségétől nem voltak elzárva, a védekezéshez való joguk sérelme nem állapítható meg.

Önmagában az a körülmény, hogy az ártatlanság védelmének elve alkalmazandó azokban a vállalkozásokat érintő, versenyszabályok megsértésére vonatkozó eljárásokban, amelyek bírság vagy kényszerítő bírság megállapításához vezethetnek, nem következik az, hogy a büntető eljárásra vonatkozó szabályok is alkalmazást nyerhetnek, és a hivatkozott Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) 11454/85 számú Kostovski kontra Hollandia ügyben kimondott, az anonim vallomásokra alapozott elítélés eleve kizárt legyen. A versenyjogsértés miatti eljárás nem büntetőjogi eljárás, a versenyjogsértés nem büntetőjogi jogkövetkezéssel járó jogsértés, nem személyek elítéléséről van szó, de nem is arról, hogy csak egyetlen, anonim forrásból származó bizonyíték lenne a jogsértést megalapozó bizonyíték, ezért a Kostovski kontra Hollandia ügyben hozott ítélet nem mérvadó. Itt jegyezze meg a Kúria, hogy az Alapjogi Charta 48. cikkére való fellebbezési hivatkozásra a másodfokú bíróság valóban nem tért ki, de az EJEE 6. cikk 2. pontjában foglalt szabályozás is kimondja az ártatlanság védelmét, amely rendelkezés viszont a másodfokú bíróság által vizsgálatra került, így lényeges, az ügy érdemére kiható jogsértés nem történt.

Az uniós ítélkezési gyakorlat - ahogy azt fentebb már bemutatta a Kúria -, megköveteli a kartellben való részvétel kezdő időpontjának bizonyítását, a jogsértés időtartamának feltárását a kartellben érintett vállalkozások tekintetében. Rá kell mutatni továbbá, hogy az uniós ítélkezési gyakorlat szerint, így a T-19/05. számú, Boliden AB, az Outokumpu Copper Fabrication AB, az Outokumpu Copper BCZ SA kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítélet 60. pontja szerint az EK 81. cikk (1) bekezdésének [jelenleg az az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikke] megsértése nemcsak elszigetelt cselekmény eredménye lehet, hanem cselekmények sorozata, vagy akár folyamatos magatartás eredménye is. Ez az értelmezés nem vitatható azon az alapon, hogy a cselekmények sorozata vagy a folytatólagos magatartás egyes elemei önmagukban is az említett rendelkezés megsértésének minősülhetnek. Az ítélet 61. pontja értelmében ugyanígy valamely vállalkozást akkor is felelősnek lehet tekinteni a teljes kartell miatt, ha bizonyított, hogy e kartellnek közvetlenül csak egy vagy néhány alkotóelemében vett részt, amennyiben tudta vagy szükségszerűen tudnia kellett egyrészt, hogy az az összejátszás, amelyben részt vesz, egy átfogó terv részét képezi, másrészt pedig, hogy ezen átfogó terv a kartell alkotóelemeinek összességére kiterjed.

Amennyiben a különböző cselekmények a közös piacon az azonos versenyellenes cél miatt egy „egységes terv”-be illeszkednek, a hatóság jogosult e cselekményekért való felelősséget a jogsértés egészében való részvétel függvényében megállapítani (l. a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. számú, Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélete [EBHT 2004., I-123. o.] 258. pontja, a Törvényszék a Degussa AG kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben hozott, T-279/02. számú ítélete - amelyet a Bíróság a C-266/06. számon hozott ítélettel helybenhagyott - 155. pontját).

Ha az EK 81. cikk (1) bekezdésében [jelenleg ez az EUMSZ 101. cikke] meghatározott megállapodások és összehangolt magatartások szükségszerűen több olyan vállalkozás közreműködéséből erednek is, amelyek a jogsértésben társtettesek, részvételük - különösen az érintett piac jellemzőinek, az egyes vállalkozások ezen a piacon elfoglalt helyzetének, a kitűzött céloknak és a választott vagy tervezett végrehajtási módszerek függvényében - különböző formákat ölthet. Következésképpen az a pusztán körülmény, hogy az egyes vállalkozások rájuk jellemző sajátos formákban vesznek részt a jogsértésben, nem érinti a jogsértés egységes és folyamatos jellegének való minősítését [l. Törvényszék a BPB plc kontra Európai Közösségek Bizottsága T-53/03. számú ügyben hozott ítélete 259-260. pontjait].

Az ítélkezési gyakorlatból a versenyszabályok megsértésének jellege és az ennek okán kiszabott

szankciók súlyának mértéke tekintetében az következik, hogy e jogsértések elkövetésének felelőssége személyes jellegű. Az EK 81. cikk (1) bekezdésében hivatkozott megállapodások és összehangolt magatartások ugyanis szükségszerűen több vállalkozás közreműködésének az eredményei, akik mindnyájan társelkövetők a jogsértésben, de a részvételük többek között az érintett piac jellemzőitől, az egyes vállalkozások e piacon betöltött pozíciójától, az elérendő céloktól és a választott vagy tervbe vett végrehajtási módoktól függően különböző formát ölthet. Mindazonáltal önmagában az a körülmény, hogy az egyes vállalkozások a rájuk jellemző sajátos formában vesznek részt a jogsértésben, nem elegendő ahhoz, hogy felelőségüket kizárják a jogsértés egészéért, beleértve azokat a magatartásokat, amelyeket gyakorlatilag más részt vevő vállalkozások hajtottak végre, de amelyeknek ugyanaz a versenyellenes célja vagy hatása (a Bíróság C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 78-80. pontja). Ily módon valamely vállalkozást akkor is felelősnek lehet tekinteni a teljes kartell miatt, ha bizonyított, hogy a kartellnek közvetlenül csak egy vagy néhány alkotó elemében vett részt, amennyiben egyfelől tudott, vagy tudnia kellett volna arról, hogy az az összejátszás, amelyben közreműködött, különösen több évig rendszeresen szervezett találkozók révén, olyan átfogó rendszerbe illeszkedett bele, amelynek célja a versenyfeltételek torzítása volt, és amennyiben másfelől ezen átfogó rendszer magában foglalta a kartell összes alkotóelemét [l. T- 452/05. számú, a Belgian Sewing Thread (BST) NV kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítélet 31-32. pontjait]. Ugyanezen ítélet 33. pontja szerint: „Végül, mivel a megállapított megállapodások és összehangolt magatartások - azonos tárgyak folytán - a rendszeres találkozók, az árak és a kvóták rögzítésének olyan rendszereibe illeszkedtek, amely rendszerek viszont a kérdéses vállalkozások egyetlen gazdasági cél érdekében tett erőfeszítéseinek része voltak, azaz az árak rendes alakulásának torzítását célozták, mesterséges lenne e folytonos, egyetlen cél vezérelte magatartást szétbontani, és azt több különálló jogsértésnek tekinteni, holott éppen ellenkezőleg, egységes jogsértésről van szó, amely fokozatosan mind megállapodások, mind összehangolt magatartások révén valósult meg. Az a vállalkozás, amely egy ilyen jogsértésben saját magatartása révén vett részt, amely magatartás az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében megállapodásnak vagy összehangolt magatartásnak minősül, és amelynek célja a jogsértés egészének megvalósításához való hozzájárulás volt, az említett jogsértésben való részvételének teljes időtartama alatt felelősséggel tartozik azon magatartásokért is, amelyeket ugyanezen jogsértés keretében más vállalkozások tanúsítottak. Ez az eset áll fenn ugyanis, amennyiben bizonyított, hogy a szóban forgó vállalkozás ismerte a többi résztvevő jogsértő magatartását, vagy ésszerűen előre láthatta azt, és kész volt az ebből eredő kockázatot elfogadni. Ez a következtetés nem mond ellent azon elvnek, miszerint az ilyen jellegű jogsértésekért való felelősség személyes jellegű. Ez ugyanis megfelel a tagállamok jogrendszerében széleskörűen elterjedt elvnek, miszerint a több személy által elkövetett jogsértést az egészében vett jogsértésben való részvétel függvényében állapítják meg, ami e jogrendszerekben nem minősül ellentétesnek a felelősség személyes jellegével (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott, a Bíróság C-49/92. P. számon ítéletének 82-84. pontját).”

A Törvényszék T-456/05. és T-457/05. számon egyesített, a Gütermann AG és a Zwicky & Co. AG kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítélete 50. pontjában ugyanezt mondta ki: „Márpedig az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy amennyiben valamely vállalkozás egy több elemből álló versenyellenes jogsértésben olyan sajátos magatartással vesz részt, amely az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenykorlátozó célú megállapodásban vagy összehangolt magatartásban való részvételre enged következtetni, amelynek célja a jogsértés egészében való megvalósítása, ez a vállalkozás felelős lehet az ugyanazon jogsértés során a részvétele időtartama alatt a többi vállalkozás által folytatott magatartásért, amennyiben bizonyítást nyer, hogy tudott a többi vállalkozás jogsértő magatartásáról, vagy azt ésszerű módon feltételezhette volna, és hajlandó volt ennek kockázatát elfogadni (a fent hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben a Bíróság C-49/92. P. számon hozott ítéletének 203. pontja; a Törvényszék T-15/99. számú, Brugg Rohrsysteme kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 73. pontja).”

Mindezek alapján súlytalan a VIII. rendű felperes arra való hivatkozása, hogy az egységes és folyamatos jogsértés a Tpkt.-ben, a Ket.-ben nem szabályozott, annak mibenléte nem szabályozott, mert az uniós jog ezt a jogsértést ismeri. Az uniós ítélkezési gyakorlat arra is rámutat, hogy a folyamatosság megállapításának nem feltétele, hogy az egyes vállalkozásoknak minden, a hatóság által

bizonyított egyeztetésen való részvételét bizonyítani kell, és nem járhat a folyamatosság megszakadásának automatikus megállapíthatóságával az sem, ha egy bizonyos időkihagyás után az újbóli részvétel a találkozókon bizonyított. Mindezek előrebocsátásával alaptalanok azok a kifogások, amelyek az egyes találkozókon az adott felperesi vállalkozás részvételének hiányára utalással a jogsértés folyamatosságát vitatják. Az átfogó terv megléte esetében, az elhatározott közös terv végrehajtása érdekében tartott sorozatos találkozók az egységes és folyamatos jogsértés megállapítására alkalmas tények. A komplex jogsértés megállapításához nem szükséges annak bizonyítása, hogy minden egyes találkozáson minden a komplex jogsértéshez tartozó jogsértési elem megvalósult, mert a találkozók egészét kell vizsgálni, a közös, átfogó terv által felölelt jogsértési célzatot, folyamatot. Így önmagában az, hogy a többi találkozótól eltérően egy találkozó esetén csak az árak egyeztetése volt nyilvánvalóan bizonyított, nem jelenti azt, hogy ez a találkozó nem „illik a sorba”, nem illeszkedik az átfogó tervbe, így azt másképp kellene megítélni. Az sem zárja ki a jogellenes tárgyú találkozók megállapítását, ha azt más céllal összehívott találkozó, megbeszélés keretében vagy azt követően, illetve más jellegű alkalomból történő meghívásnak álcázva tartják meg. Az sem kizáró érv, hogy a tanúvallomások szerint jóval több találkozóra kerülhetett sor, mint amennyit az alperes bizonyított, mert az alperes kiemelte, hogy több találkozóra is sor kerülhetett, de csak a határozatban konkrétan említettek esetében sikerült a találkozókat, egyeztetéseket bizonyítani. A bizonyított találkozók elégségesek voltak a folyamatos, egységes jogsértés megállapításához.

Az alperes a malmi búzaőrlemények piacát részletesen feltárta, a piaci folyamatokat értékelte, e körben a lisztár és a búza ára közti korrelációval kapcsolatban is kifejtette az álláspontját, a liszttermékek közül a BL-55 lisztet vezérterméknek tekintette. A kartell „eredménye” nemcsak az lehet az abban részt vevők számára, hogy az árat emelni tudják, illetve ha az árat sikerül teljességgel elszakítaniuk az alapul fekvő költségektől, hanem az is, ha az alapanyagárak alakulása mellett (ellenére) az árszintet tartani tudják. Az alperes belső elemzésének a liszt feldolgozói ára és az inputárak (búza, áram) közötti kapcsolatra vonatkozó következtetése, hogy a liszt feldolgozói ára nagymértékben követi a búza árának változását, ugyanaz a következtetés, amelyre a gabonaszövetségi elemzés is jut, de ez önmagában nem cáfolja a kartell létezését. Az egyeztetések a malmi búzaőrlemények árát, árának változását érintették, emellett kiterjedtek a vevők felosztására is. A malmok közötti, egymás piacának meg nem támadására irányuló megállapodás esetén egy malom könnyebben tudta sikeresen véghez vinni az áremelést akkor, ha számíthatott arra, hogy a többi beszállító is hasonló időpontban és hasonló mértékben emel árat, a vevő mástól sem kap kedvezőbb ajánlatot. A bizonyított találkozók száma, rendszeressége alapján a jogsértés folyamatos jellege bizonyított volt, ezt alátámasztotta a találkozók szervezésének rendje is. A találkozók jogsértő jellegét az alperes mind a tárgyak, mind a céljukat tekintve kellően alátámasztotta.

Az uniós ítélkezési gyakorlat a hatóság kötelezettségévé teszi a kartellbe való belépés idejének bizonyítását. Az alperesnek azt az álláspontját, mely szerint az a körülmény, hogy egyes felperesek nem vettek részt az első bizonyított regionális találkozón (2005. februárjában), nem jelenti azt, hogy ez a körülmény kizárná a jogsértés ezen időponttól való megállapítását, a Kúria nem osztotta. Ezzel az állásponttal ellentétben arra mutatott rá, hogy az átfogó terv bizonyítása nem menti fel a hatóságot attól, hogy az egyes vállalkozásoknak az átfogó tervben való részvételét, ahhoz való csatlakozásának időpontját bizonyítsa. Az a bizonyított tény, hogy a regionális találkozókra az országos találkozókat követően került sor, még nem enged arra következtetni, hogy a 2005. februári regionális találkozó - mint a jogsértés kezdete - előtt biztosan volt országos találkozó, mert erre konkrét bizonyítékot feltárni nem sikerült, továbbá, ebből nem bizonyított az sem, hogy a regionális találkozón részt nem vett vállalkozások is már ettől az időponttól a jogsértés részesei voltak. Emlékeztetni kell arra is, hogy az alperes sem minden eljárás alá vont vállalkozást tekintett az egységes és folyamatos jogsértés részesének, volt olyan vállalkozás, akivel szemben jogsértést csak egy-egy találkozó kapcsán, vagy a teljes időszakról eltérően rövidebb időszakra vonatkozóan állapított meg.

Emlékeztetni kell arra is, hogy az uniós ítélkezési gyakorlat szerint a jogsértésben való részvétel időtartamát kell bizonyítani, annak kezdetét és végét. A jogsértés befejezése esetében a vállalkozásnak kell bizonyítania, hogy a jogsértés befejezésének végső időpontja előtt már elhatárolódott a jogsértéstől, önmagában a végső időpontként szolgáló találkozótól való távolmaradása elhatárolódásként nem értékelhető.

A Kúria a VII. rendű felperes előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelmét elutasította, mert a vonatkozó uniós jog értelmezéséhez az előzetes döntéshozatal kezdeményezése nem volt szükséges, a fentebb hivatkozott, a Törvényszék és az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlata a VII. rendű felperes által feltett első kérdés tekintetében egyértelmű volt. A második kérdés - azt a túlzottan általánosan és jogszabályi hivatkozás nélküli megfogalmazása ellenére értelmezve - sem igényelte az előzetes döntéshozatal kezdeményezését, mert az uniós jog és a tagállami szabályozás között ellentét nem volt megállapítható, továbbá erre a kérdésre irányadó a T-110/07. számú ügyben hozott, fentebb ismertetett ítélet 188-189. pontja. A hazai jogban védett tanúként kezelt tanúra vonatkozó eljárási szabályok az ügyféli jogok korlátozásával járhatnak, de ez a védekezéshez való jog sérelmét nem jelenti.

Hangsúlyozni kívánja a Kúria, hogy az egységes, folyamatos jogsértés nemcsak az árakra, az áremelések egyeztetésére, de a piacfelosztásra is vonatkozott, azonban komplex jogsértés csak azon vállalkozásokkal szemben állapítható meg, akik nem csak egyetlen találkozón vettek részt, az egységes és folyamatos jogsértésnek annak tartama alatt részesei voltak. Azon vállalkozás esetében, amelyik bizonyítottan csak egyetlen találkozón - a 2005. május 17.-i találkozón - vett részt, vizsgálni kell, hogy az adott találkozó esetében a piacfelosztásra vonatkozó, illetve az árváltoztatásban való megegyezés mint cél, akarat a találkozóval összefüggésben megállapítható-e. Ezért eltérő lehet az ugyanazon a találkozón részt vevő többi vállalkozás (az I., VIII., X. rendű felperes, felperesi beavatkozó) és a XIII. rendű felperes megítélése, attól függetlenül, hogy az adott találkozóhoz mi volt a tárgya. Alperes maga is azt állapította meg, hogy nem bizonyított, hogy a XIII. rendű felperes az egységes és folyamatos jogsértés részese volt. A 2005. május 17-i találkozó tárgya az árváltozásról való egyeztetés volt, a piacfelosztó megállapodás, status quo fenntartása nem volt a találkozó témája, ezért ez utóbbi jogsértésben a XIII. rendű felperest elmarasztalni nem lehet.

Az eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben az alperes a jogsértéssel érintett utolsó teljes évben, a jogsértéssel érintett termékekből származó belföldi árbevételt (releváns forgalmat) mint kiinduló pontot vette alapul. A XIII. rendű felperes esetében 2006. évi árbevételi adatokat vett alapul, nem pedig 2005. évi adatokat. A határozathozatal előtti, hitelesen lezárt üzleti évben elért nettó árbevétel pedig a bírság maximumra tekintettel veendő figyelembe a Tpv. 78. § (2) bekezdése értelmében. A Tpv. 78. § (3) bekezdése alapján a jogsértéssel és az eset összes körülményével arányos bírság kiszabására kerülhet sor. A Törvényszék a Deltafina SpA kontra Európai Bizottság ügyben hozott - és a Bíróság C-578/11. P. számú ítélettel helybenhagyott -, T-12/06. számú ítélete 242. pontja szerint nem tekinthető eltúlzottnak a bírság, ha annak összege nem haladja meg az érintett vállalkozás jogsértés utolsó évében elért releváns forgalmának 10%-át. A XIII. rendű felperesnek a keresetleveléhez csatolt 2005. és 2006. évi, a malmi búzaörlemények értékesítéséből származó árbevételi adatai eltérnek egymástól, a jogsértés nem kettős okból, hanem csak az árváltozásról való egyeztetés miatt állapítható meg, ezért az alperes által kiszabott ötmillió forint összegű bírság semmiképpen sem tekinthető jogszerűnek, annak újbóli, a 2005. évi releváns árbevételi adatok alapulvételével történő kiszabása szükséges.

A bírság vonatkozásában a releváns forgalom körében a jogsértéssel érintett termékeket, így nemcsak a BL-55 lisztet, de az ömlesztett és kiszereelt finomlisztet, valamint a liszten kívül örleményeket is figyelembe kellett venni. A bírság kiszabásánál enyhítő körülmény a jogsértés első ízben történő elkövetése nem lehet, mert a jogkövető magatartás mindenkivel szemben követelmény. Az aktív, szervező szerep hiánya nem értékelhető egyúttal enyhítő körülményként sem, ahogy a saját részre történő értékesítés ténye sem, de a piaci hatás hiánya sem, mert ez utóbbi a jogsértésnél sem volt releváns körülmény. A kényszerpályán levő helyzet csak olyan vállalkozások esetében állapítható meg, akik szűk körben és csak esetlegesen vettek részt a jogsértésben, ez a XII. rendű és a VII. rendű felperesről nem mondható el. Kényszerítő jellegű fellépés, aktív szerep vállalása a VII. rendű felperes vonatkozásában bizonyított volt, mely súlyosbító körülmény. Az ágazat nehéz helyzetét, az egyes vállalkozások pénzügyi helyzetét, piaci súlyuk változását az alperes figyelembe vette.

A jogsértés időtartama a bírság kiszabásánál figyelembe veendő, az elsőfokú bíróság is figyelemmel volt erre a körülményre. A II. és a VII. rendű felperes ismételt jogsértőnek minősül, mert az előzményi eljárásban elmarasztalására, illetve a jogelődje elmarasztalására sor került.

Mindezekre tekintettel a Kúria megállapítása szerint a jogsértőkkel szemben arányos bírság került kiszabásra a Tpv. 11.§-ának, (2) bekezdés a) és d) pontjának, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdés a) és c) pontjának megsértése miatt, egyéniesített mérlegelés alapján, a Tpv. 78.§ (3) bekezdésének és a Pp. 339/B §-ának megfelelően, azt az elsőfokú bíróság a jogsértés időtartamának változása folytán jogszerűen változtatta meg, kivéve a VIII. rendű felperes esetében. A fentebb már említett ítéleti ellentmondást feloldva a VIII. rendű felperes esetében a jogsértés időtartama 2005 áprilisától 2008 áprilisáig állapítható meg, így a VIII. rendű felperessel szemben kiszabott bírság ennek az időtartamnak megfelelően 38 hónap helyett 36 hónapra arányosítva szabható ki.

Kfv.II.37.786/2015/5.

Felvásárolt tej palackozásához, forgalmazásához, azaz az élelmiszer-előállító és forgalmazói tevékenység végzéséhez engedély kell.

A felperes eljárási kifogása szerint a 853/2004/EK rendelet 1. cikk (5) bekezdés a) pontja szerint, ellenkező rendelkezés hiányában, ezt a rendeletet a kiskereskedelemre nem kell alkalmazni. A b) pont akként rendelkezik, hogy ezt a rendeletet azonban alkalmazni kell a kiskereskedelemre, ha a tevékenységet azzal a céllal hajtják végre, hogy az állati eredetű élelmiszerrel egy másik létesítményt lássanak el, kivéve, ha a tevékenységek csak tárolást vagy szállítást foglalnak magukba, illetve a kiskereskedelmi egység csak más kiskereskedelmi egységet lát el az állati eredetű élelmiszerrel és ez a nemzeti joggal összhangban csak marginális, helyi és korlátozott tevékenység. A c) pont lehetővé teszi, hogy a tagállamok nemzeti intézkedéseket fogadhassanak el, amelyekre e rendelet előírásait alkalmazzák a területeken lévő olyan kiskereskedelmi egységekre, amelyekre azok az a) és b) pontok értelmében nem vonatkoznak. A 853/2004/EK rendelet III. melléklet IX. fejezete a nyers tejjel speciális rendelkezéseket alkalmaz, a végzett tevékenység nem tartozik a 852/2004/EK rendelet 6. cikk (3) bekezdés szerinti kivételek közé.

Ezzel összefüggésben hivatkozott a Kúria az 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 14/A. § (4) bekezdés c) pontjára, mely szerint tilos olyan termék előállítása, illetve forgalomba hozatala, amelyet az adott tevékenység vonatkozásában nem engedélyezett, illetve nem nyilvántartott módon állítottak elő, illetve hoztak forgalomba. Az Éltv. 23. § (1) bekezdése értelmében az Európai Unió általános hatályú közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában meghatározott esetekben, továbbá az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban - az emberi vagy állati egészség védelme céljából - előírt esetekben az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv engedélye szükséges az élelmiszer- vagy takarmánylétesítmény működtetéséhez, illetve az élelmiszer- vagy takarmányvállalkozási tevékenység folytatásához. A fogalom-meghatározások körében a 852/2004/EK rendelet 2. cikke az irányadó, ezen cikk (1) bekezdés c) pontja szerint létesítmény az élelmiszer-ipari vállalkozás bármely egysége.

E rendeletnek a hatályra vonatkozó (1) bekezdése az élelmiszer-ipari vállalkozásokra vonatkozó általános szabályokat állapítja meg az élelmiszer-higiénia terén. A 4. cikk (2) bekezdése szerint az élelmiszerek termelésének, feldolgozásának és forgalmazásának bármely szakaszában az élelmiszer-ipari vállalkozóknak be kell tartaniuk a II. mellékletben megállapított általános higiéniai követelményeket és a 853/2004/EK rendeletben előírt bármely különleges követelményt, - így a nyers tejjel vonatkozó speciális előírásokat is. Élelmiszer-vállalkozásnak minősül 178/2008/EK rendelet 3. cikk 2. pontja szerint a nyereségérdekelte vagy nonprofit köz- vagy magánvállalkozás, amely az élelmiszerek termelésének, feldolgozásának vagy forgalmazásának bármely szakaszával összefüggő tevékenységet folytat. A felperes ilyen élelmiszer-vállalkozásnak minősül, élelmiszert állít elő a 178/2002/EK rendelet 2. cikk élelmiszer fogalmába tartozóan, mert élelmiszer alatt minden olyan feldolgozott, részben feldolgozott vagy feldolgozatlan anyagot vagy terméket érteni kell, amelyet emberi fogyasztásra szánnak, illetve amelyet várhatóan emberek fogyasztanak el. Az 57/2010.(V.7.) FVM rendelet 4. § (1) bekezdése szerint engedély-köteles létesítményeket a hatóság engedélyezi, a 66/2006.(IX.15.) FVM rendelet 2. § c) pontja szerint tiltott módon forgalomba hozott az állati eredetű élelmiszer, amelyet közfogyasztásra e célra nem engedélyezett helyen és módon állítottak elő, hoztak forgalomba.

Mindezekből következően a felperesnek az a hivatkozása, hogy a 853/2004/EK rendeletet alkalmazni

nem kell, téves, az élelmiszer-ipari vállalkozóknak a 852/2005/EK rendelet 6. cikk (1) bekezdése értelmében a hatóságokkal együttműködve kell végezniük a tevékenységüket és a (2) bekezdés szerint a létesítmények nyilvántartásba vétele céljából értesíteniük kell a hatóságokat. Engedélyhez kötött a létesítmény helye szerinti tagállam nemzeti joga szerint a létesítmény, illetve a 852/2004/EK rendelet 6. cikk (3) bekezdése és a 853/2004/EK rendelet 4. cikk (2) bekezdése értelmében nem esik a kivételszabály alá.

A felperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a telephelyén kizárólag elsődleges termelést végez. Az elsődleges termelés a 178/2002/EK rendelet 13. cikk 17. pontja értelmében az elsődleges termékek előállítása, beleértve a fejtést is. A palackozott, továbbértékesített tej kizárólagosan nem a felperes saját állományából származott, hanem felvásárolt tejet palackozott és értékesített, így ez a tevékenysége nem minősül elsődleges termelésnek és így a 853/2004/EK rendelet 4. cikk (2) bekezdés a) pontja szerint az engedélyezés alól sem mentesülhetett.

Kfv.III.38.136/2015/25.

Jogszabálysértően állapította meg a bíróság, hogy az alperesnek a helyszíni ellenőrzéskor inspekciós jelentést kellett volna készítenie. A 53/2004. (VI.02.) ESzCsM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 10. §-át megállapító, egyes gyógyszerészeti tárgyú miniszteri rendeleteknek a 2011/62/EU irányelv átültetése érdekében történő módosításáról szóló 53/2012. (XII.28.) EMMI rendelet 5. §-a, ahogy arra maga a Rendelet is utal, az irányelv rendelkezéseit átültette a magyar jogba.

Ezen előírásokból levezethetően az inspekciós jelentés készítési és ellenőrzött egységgel való közlési kötelezettsége abban az esetben áll csak fenn, ha valamely tagállami hatóság harmadik országban végez ellenőrzést. Ha az ellenőrzés nem így történik, erre nincs szükség, mivel a hatósági eljárásban az ellenőrzött nagykereskedőt ügyféli jogok illetik meg, nyilatkozatokat tehet, iratokba betekinthet, helyszíni ellenőrzések során felvett jegyzőkönyvekre észrevételt tehet, végső soron jogorvoslati jogával és keresetindítási jogával is élhet.

Kfv.I.35.050/2016/5.

A közösségi termékértékesítés megvalósulásának feltételei. Az ügyben született büntetőbíróági ítélet értékelése.

A 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa tv.) rendelkezik a Közösségen belüli termékértékesítés adómentességéről, amelyhez szükséges, előírt feltételek teljesítettsége már ténykérdés. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján egyértelműen megállapította, hogy a felperes termékértékesítést igazoltan más tagállamba nem végzett, jogügyleteit így adómentesség nem illeti meg.

Az Európai Unió Bírósága C-409/04 Teleos, és C-273/11 Mecsek-Gabona ítéleteiben a termék külföldi kilépésének igazolása kapcsán kimondta, hogy amennyiben a vevő az érintett termék tulajdonosaként való rendelkezési jogát a termékértékesítés szerinti tagállam területén megszerzi és vállalja a terméknek a rendeltetési helyre történő elszállítását, arra kell figyelemmel lenni, hogy az a bizonyíték, amelyet az eladó az adóhatóságnak benyújthat, alapvetően a vevőtől e célból kapott információtól függ. Amennyiben tehát az eladó teljesíti a Közösségen belüli termékértékesítés igazolására vonatkozó kötelezettségét, a vevő azonban nem tett eleget a terméknek a termékértékesítés helye szerinti tagállamon kívülre történő feladására vagy szállítására vonatkozó szerződéses kötelezettségének, a vevő tartozik a HÉA fizetési kötelezettségre e tagállamban. Azonban nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy jóhiszeműen járjon el, és hozzon meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az ügylet ne vezessen adókijátszáshoz. (Mecsek-Gabona ügy ítélete 43., 48. pontok) Ennek tükrében tehát az elsőfokú bíróságnak azt is vizsgálnia kellett, hogy a felperes jóhiszeműen járt-e el, meghozott-e minden tőle elvárható ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy az ügylet ne vezessen adókijátszáshoz, és az alperes a felperesi magatartást jogszerűen minősítette-e.

A felperes a perbeli cégekkel kötött ügyletek vonatkozásában sem a szállításkor, sem a számlakibocsátáskor, sem a CMR-ek befogadásakor nem bizonyosodott meg azon körülményről, hogy teljesültek-e az adómentes Közösségen belüli termékértékesítés feltételei. Vagyis a felperes nem tett meg minden lehetséges ésszerű intézkedést azért, hogy az általa lebonyolított Közösségen belüli termékértékesítés ne vezessen adókiadáshoz, így – a fent írt valamennyi szempontot figyelembe véve – az értékesítés áfaköteles belföldi termékértékesítésnek minősül. A kellő körültekintés hiányában irreleváns, hogy a felperes tudata átfogta-e az adókiadásban való részvételét.

A jogvita elbírálásakor nem lehetett figyelmen kívül hagyni a felperessel szemben az I. S.r.l. céggel összefüggésben lefolytatott büntetőeljárás eredményét sem. A Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy a büntetőbírók által megállapított bűnösség mennyiben hat ki az adóigazgatási eljárásban meghozott határozat jogszerűségére. Kétségtelen tény, hogy a Pp. 4. § (1) bekezdése értelmében a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. A (2) bekezdés csak annyi korlátozást tartalmaz, ha a jogerős elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől a polgári perben kell határozni, a bíróság határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. Ugyanakkor a Kúria értékelése szerint a konkrét ügy adójogi tényállása és a büntetőügyben megállapított tényállás nem volt egymástól elszakítható, hiszen a bűnösség megállapítása olyan bűncselekmények miatt történt, amely kifejezetten az adóügy alapját képező közösségi termékértékesítéssel állt összefüggésben. A perbeli esetben ezt a körülményt figyelmen kívül hagyni nem lehetett.

Összefoglalva a Kúria álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság megfelelően vizsgálta a közigazgatási eljárás teljes anyagát, a felek perbeli nyilatkozatait, beadványait, ily módon a bizonyítékokat a Pp. 206.§ (1) bekezdésére figyelemmel a maguk összességében értékelte, és meggyőződése szerint helyesen állapította meg, hogy a kereset nem alapos. A nemzeti és a közösségi jogszabályoknak és joggyakorlatnak megfelelően, a hasonló ügyletek vonatkozásában szokásos gyakorlat alapján határozta meg a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség tartalmát, a felperestől elvárt bizonyítás nem haladta meg az adómentesség alkalmazásához szükséges mértéket. (EBH 2010.2285., EBH 2011.2433., BH 2012.136., C-409/04., C-273/11.)

Kfv.III.37.022/2016/6.

Nem állnak fenn a tartózkodási kártya kiállításának feltételei azon harmadik országbeli állampolgár esetében, aki nem rendelkezik fennmaradó tartózkodási joggal, továbbá itteni tartózkodása az általa elkövetett bűncselekmények alapján valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent Magyarország közbiztonságára.

A felperes 2000 márciusában érkezett hazánkba, majd ezt követően több alkalommal, eltérő neven menedékjogi kérelmet nyújtott be, melyek elutasításra kerültek. 2008-ban a tartózkodási kártya kiadása iránti kérelmét is elutasította az elsőfokú hatóság, azonban a másodfokú hatóság a kérelemnek a 2009. július 20-án kelt határozatával helyt adott, és így a felperes részére kiállításra került a 2014. július 27-ig érvényes tartózkodási kártya. A felperes itt tartózkodása alatt bűncselekmények elkövetése miatt többször állt bíróság előtt. 2002-ben közokirat hamisítás büntetében találták bűnösnek, ezért őt két évre kiutasították a Magyar Köztársaság területéről. Az alperesi határozat meghozatalakor a felperes ellen felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntetékének megalapozott gyanúja miatt folyt eljárás. A Fővárosi Törvényszék a 2013. július 4-én kelt ítéletében a felperest vagyoni haszonszerzés végett elkövetett embercsempészés büntette miatt két év fegyház szabadságvesztésre és 500.000 forint mellékbüntetésre ítélte, a határozat meghozatalakor a felperes ezen szabadságvesztés büntetését töltötte.

A felperes az eljárás során maga nyilatkozott úgy, hogy a 2009. évben kötött házassága felbontása iránt eljárás van folyamatban, házastársával az életközössége 2013 augusztusában végleg megszakadt. Mindezek alapján jogszerűen állapította meg az alperesi hatóság, hogy a felperes az Szmvt. 14. § (1) bekezdés a) pontjában megfogalmazott, a 180 napon belül 90 napot meghaladó magyarországi tartózkodásra jogosító tartózkodási kártya kiállításának feltételeit nem teljesítette, így törvényesen

került sor annak megállapítására is, hogy a felperes tartózkodási joga megszűnt. A felperesi hivatkozással szemben a felperes fennmaradó tartózkodási joggal sem rendelkezhet, tekintettel arra, hogy házassága jogerősen felbontásra, vagy érvénytelenítésre a határozat meghozatalakor nem került, így az Szmtv. 11. § (2) bekezdésében foglaltak a felperes esetében nem álltak fenn.

A felperes által elkövetett bűncselekményekre tekintettel helytállóan járt el az elsőfokú idegenrendészeti hatóság akkor, amikor megkereste a Budapesti Rendőr-főkapitányságot, amelynek állásfoglalása szerint az Szmtv. 33. §-a alapján a felperes tartózkodása az általa elkövetett cselekmények alapján valódi, közvetlen, és súlyos veszélyt jelent Magyarország közbiztonságára. A felperes magyarországi tartózkodása alatt nem tanúsított a törvény által megkövetelt jogkövető magatartást, többszörösen megszegte Magyarország jogszabályait, tehát közbiztonságot sértő magatartást követett el.

Azt is helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes eljárása során figyelemmel volt az Szmtv. 33. §-ában, és az Európai Parlament és Tanács 2004/38/EK irányelve 23. preambulumbekkezdésében meghatározott arányosság követelményére.

Alaptalanul kifogásolta a felperes az ellene folyamatban volt és lévő büntető eljárások, illetve azok eredménye figyelembevételét. Ezek ugyanis a felperes kérelme alapján folyt hatósági eljárás lényeges tényállási részét képezték, az erre vonatkozó adatok beszerzése nem csak jogosultsága, hanem kötelezettsége is volt az idegenrendészeti hatóságnak. Nem volt ugyanakkor relevanciája annak, hogy a büntető bíróság által korábban elrendelt kiutasítás hatálya letelt, továbbá a legutóbbi ítéletében a büntető bíróság a kiutasításról nem rendelkezett, ugyanis az idegenrendészeti hatóság a jelen perben felülvizsgált eljárása során önálló jogkörében, a felperesi kérelem elutasításának következményeként rendelkezett a felperes kiutasításáról és nem a büntető ítélet végrehajtása kapcsán.

A felperes esetében a 180 napon belül 90 napot meghaladó magyarországi tartózkodásra jogosító tartózkodási kártya kiállításának feltételei nem állnak fenn, nem rendelkezik fennmaradó tartózkodási joggal sem, továbbá a külföldi tartózkodása az általa elkövetett cselekmények alapján valódi közvetlen és súlyos veszélyt jelent Magyarország közbiztonságára.

1. A Miracle Europe Kft. Magyarország elleni ügye (57.774/13. sz. ügy)¹⁸

A kérelmező egy Magyarországon bejegyzett, budapesti székhelyű Kft., amely 2012 januárjában egy közbeszerzési eljárás keretében megvalósítani tervezett építési projekttel kapcsolatos jogvita folytán kártérítési pert indított egy egyetem (a továbbiakban: alperes) ellen.

Az illetékes Fővárosi Törvényszék elnöke kérte az az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnökét, hogy az ügy elbírálására más, azonos hatáskörű bíróságot jelöljön ki. Kérelmében az elnök adatokat szolgáltatott az áthelyezendő ügyről, és utalt azokra és adatokra, amelyek akadályozzák az ügy ésszerű időn belül történő elbírálását, különösen jelentősnek ítélve a polgári ügyeket tárgyaló bírák ügyterhét, amely lényegesen meghaladta az országos átlagot.

Az OBH Elnöke megvizsgálta a Fővárosi Törvényszék ügyteherre vonatkozó statisztikáit, ideértve a kiemelt jelentőségű és a soron kívüli intézendő ügyek számát és a polgári ügyeket tárgyaló bírák munkaterhét. Úgy találta, hogy a rövid törvényi határidőkre tekintettel az ügy ésszerű időn belül történő elbírálása csak az ügy másik bíróságra való áthelyezésével biztosítható. A Zalaegerszegi Törvényszék elnökétől adatokat kérve, az OBH elnöke megvizsgálta a Zalaegerszegi Törvényszék Polgári Kollégiumának munkaterhét és működési feltételeit, ideértve a bírósági személyzetet és az informatikai felszereltséget is. Ezen adatok alapján az OBH Elnöke meggyőződött arról, hogy az ügy Zalaegerszegi Törvényszékre való áthelyezése nem jelent aránytalan terhet e bíróságnak. Az OBH Elnöke – igazságszolgáltatási érdekből – a törvény által ráruházott hatáskörében eljárva a Zalaegerszegi Törvényszéket jelölte ki az ügy elbírálására [29/2012. (II. 16.) OBHE határozat].

A Zalaegerszegi Törvényszék 2012. június 5-én a keresetet elutasította. Az ítéletet a Pécsi Ítéletábrla 2012. szeptember 18-án kelt ítéletével helybenhagyta; az utóbbi bíróság illetékessége az ügy Zalaegerszegi Törvényszékre történő áthelyezésének következménye volt. A jogerős ítéletet pedig a Kúria 2013. szeptember 7-én kelt ítéletével hatályában fenntartotta. Az eljáró bíróságok megállapították, hogy a kérelmező feltételezése, miszerint az alperes jogellenesen állt el a beruházási szerződéstől (nevezetesen egy kollégium építésétől), nem több, mint pusztán téves jogértelmezés és a körülmények részrehajló értelmezése; az eset körülményei pedig – jogellenesség hiányában – nem alapozzák meg az alperes kártérítési felelősségét.

A kérelmező időközben, 2012. december 13-án alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben elsődlegesen azt állította, hogy a hazai bíróságok önkényesen hozták meg döntéseiket, másodlagosan azt, hogy meg volt fosztva a „törvény által létrehozott bíróság”-tól, minthogy a 29/2012. (II. 16.) OBHE határozattal az OBH elnöke az ügyet az eredetileg illetékes bíróságról a Zalaegerszegi Törvényszékre helyezte át. Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság – elkészttsége miatt – visszautasította.

Az Alkotmánybíróság 2013. december 2-án kelt 36/2013. (XII. 5.) AB határozatában, amelyet más ügyekben előterjesztett alkotmányjogi panaszok folytán az ügyáthelyezés tárgyában hozott, úgy ítélte, hogy az a szabályozás, amely feljogosítja az OBH Elnökét az ügyek bíróságok közötti áthelyezésére, alaptörvény-ellenes és sérti az Egyezmény 6. cikkét. Az Alkotmánybíróság szerint a „természetes” („törvényes”) bíróhoz való jog az ügy „törvény által létrehozott” bíróság általi elbírálásához való jogból fakad, és megköveteli, hogy az ügyet a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró tárgyalja. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a támadott szabályozás, amely az ügyáthelyezés felelősségét – legalábbis az adott időszakban – kizárólag az OBH elnökére ruházta, sérti

¹⁸ Az ítélet 2016. április 12-én vált véglegessé.

ezeket az alapelveket, továbbá sérti a pártatlanság látszatának követelményét is. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte, hogy az OBH Elnökének határozata elleni jogorvoslat hiánya sérti az Alaptörvényt és az Egyezmény 13. cikkét is. Az Alkotmánybíróság semmilyen konkrét jogkövetkezményt nem fűzött határozatához az ügyáthelyezéssel érintett, folyamatban lévő ügyek tekintetében, következésképpen az Alkotmánybíróság határozata nem tette érvénytelenné a korábban meghozott ügyáthelyezési határozatokat.

A kérelmező – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – azt sérelmezte, hogy ügyének tárgyalása nem volt tisztességes annyiban, hogy a bíróság, amelyet ügyének elbírálására kijelöltek, nem tekinthető „törvény által létrehozott független és pártatlan bíróságnak”.

A Bíróság mindenekelőtt emlékeztetett: egy demokratikus társadalomban a tisztességes tárgyaláshoz való jog olyan előkelő helyet foglal el, hogy az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének megszorító értelmezése semmilyen indokkal nem igazolható. Az Egyezmény 6. cikkével kapcsolatos ügyekben a Bíróság gyakran vizsgálja a tisztességes tárgyalás egyéni vetületeit, amelyet a kérelmező sérelmez és egy ilyen konkrét jog sérelme a tisztességes tárgyaláshoz való jog megsértését eredményezheti. Mindazonáltal sok esetben „az eljárást a maga egészében” veszi figyelembe. A Bíróság ezért megállapíthatja a 6. cikk 1. bekezdésének megsértését akkor, ha az eljárás összességében véve nem felel meg a tisztességes eljárás követelményének, még ha az egyes eljárási hibák önmagukban véve nem is győzték volna meg a Bíróságot az eljárás tisztességtelenségéről.

Az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése szerint a bíróságnak minden esetben „törvény által létrehozott”-nak kell lennie. E kifejezés a jogállamiság alapelvét tükrözi, amely az Egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei által biztosított védelmi rendszer lényeges részét képezi. A „törvény” a 6. cikk 1. bekezdésének alkalmazásában nem kizárólag az igazságszolgáltatási szervek létrehozásáról és hatásköréről szóló jogszabályokat, hanem a hazai jog egyéb olyan rendelkezéseit is magában foglalja, amelyek megsértése az egyedi ügy elbírálása során egy vagy több bíró részvételét szabálytalanná tenné. Ez magában foglalja – többek között – a bíróság tagjainak függetlenségével, hivatali idejének hosszával, pártatlanságával, valamint az eljárási garanciákkal kapcsolatos rendelkezéseket is. Más szavakkal a „törvény által létrehozott” kifejezés nem csak a bíróság pusztá létezésének jogszabályi alapját takarja, hanem a bíróságnak a bíróságra, illetve az egyes ügyekben eljáró tanács összetételére vonatkozó jogszabályoknak való megfelelését is. Az igazságszolgáltatási szervek létrehozásával és hatáskörével kapcsolatos hazai jogszabályi rendelkezések bíróság általi megsértése tehát elvben az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének sérelméhez vezet. A Bíróság ezért vizsgálhatja, hogy a hazai jognak e tekintetben eleget tettek-e. Figyelemmel azonban az általános elvre, amely szerint a hazai jog értelmezése elsősorban a nemzeti bíróságok feladata, értelmezésüket a Bíróság nem kérdőjelezheti meg, hacsak nem került sor a hazai jog nyilvánvaló megsértésére. A Bíróság megállapította továbbá, hogy – esetjoga alapján – az Egyezmény 6. cikkében szereplő „törvény által létrehozott” kifejezés célja annak biztosítása, hogy egy demokratikus társadalomban a bírósági szervezet nem függ a végrehajtó hatalom tetszésétől, hanem azt az Országgyűléstől származó törvények szabályozzák. Az írott joggal rendelkező országokban a bírósági rendszer szervezete nem bízható az igazságügyi hatóságok tetszésére sem; bár ez nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak ne lenne némi mozgásteret a vonatkozó hazai jogszabályok értelmezése terén.

A végrehajtó és a bírói hatalom szétválasztásának gondolata a Bíróság esetjogában fokozódó jelentőséggel bír; ugyanakkor sem az Egyezmény 6. cikke, sem az bármely más rendelkezése sem követeli meg, hogy az államok megfeleljenek bármilyen elméleti alkotmányos elképzelésnek a hatalmi ágak kölcsönhatásának megengedhető határai tekintetében. Annak megállapítása érdekében, hogy egy bíróság az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése szerinti értelemben „független”-nek tekinthető-e, figyelemmel kell lenni – többek között – a bíróság tagjai kinevezésének módjára, hivatali idejükre, a külső nyomással szembeni biztosítékok meglétére, valamint arra, hogy a szerv a függetlennek látszik-e. Utóbbi kapcsán az a bizalom forog kockán, amelyet demokratikus társadalomban a bíróságoknak a közvéleményben, és mindenekelőtt az eljárásban részt vevő felekben ébreszteniük kell. Annak megállapítása során, hogy jogos indokkal lehet-e tartani attól, hogy egy adott bíróság nem független vagy pártatlan, az eljárásban részt vevő felek álláspontja fontos, de nem meghatározó. Ami meghatározó, az az, hogy a fél kétségei tárgyszerűen igazolhatónak tekinthetők-e. E vonatkozásban még a látszatnak is lehet bizonyos jelentősége, azaz – ahogy azt a Bíróság korábban kimondta – „nem

elég igazságot tenni; az is szükséges, hogy lássák: igazság tétetett”.

Ezen túlmenően a pártatlanság főszabályként az előítélet és az elfogultság hiányát jelenti. A Bíróság megszilárdult ítélkezési gyakorlata szerint az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése szempontjából a pártatlanság meglétét egy szubjektív vizsgálat (amelynek során figyelembe kell venni a bíró személyes meggyőződését és magatartását, vagyis azt, vajon az adott ügyben személyes előítélettel vagy elfogultsággal bírt-e) és egy objektív vizsgálat (amelynek során arról kell megbizonyosodni, hogy maga a bíróság és – egyéb tényezők mellett – annak összeállítása elégséges biztosítékot nyújtott-e ahhoz, hogy kizárjon bármilyen jogos kételyt a pártatlanság tekintetében) segítségével kell megállapítani. A szubjektív és az objektív pártatlanság között nincs éles választóvonal, mivel a bíró magatartása nem csak arra alkalmas, hogy a külső szemlélőben objektív kétséget ébresszen a pártatlanságával kapcsolatban, hanem felvetheti a személyes meggyőződés kérdését is. Így egyes ügyekben, ahol nehéz bizonyítékot szolgáltatni a szubjektív bírói pártatlanság vélelmének megdöntésére, az objektív pártatlanság követelménye további fontos garanciát jelent. Végül a függetlenség és az objektív pártatlanság gondolata szoros összefüggésben áll, és – a körülményektől függően – közös vizsgálatot igényelhet.

A fenti elveknek a jelen ügyben történő alkalmazásával kapcsolatban a Bíróság mindenekelőtt hangsúlyozta: a bírói függetlenség kiemelt fontossága és a jogállamiságot szolgáló jogbiztonság megköveteli, hogy bármely ügyben alkalmazott szabályok különösen egyértelműek legyenek, és hogy az tárgyyszerűséget és az átláthatóságot egyértelmű garanciák biztosítsák, valamint – mindenekelőtt – az egyes ügyek bíróra történő kiosztása során az önkényesség látszatát is elkerüljék. A Bíróság úgy ítélte: ha az ügy kiosztása tetszés szerinti abban az értelemben, hogy annak módját nem törvény írja elő, ez a helyzet veszélyezteti a pártatlanság látszatát azáltal, hogy teret enged a politikai vagy más erők által az eljáró bíróságra és a kijelölt bíróra gyakorolt befolyással kapcsolatos spekulációnak, még ha maga az ügy adott bíróra történő kiosztása átlátható szempontok alapján történt is. Az a rend, amelyben az adott ügyben eljáró bíró vagy tanács a bíróságon belül előre meghatározott, vagyis, egy olyan rend, amely általános és tárgyilagos elveken alapul, lényeges a világosság, átláthatóság, valamint a bírói függetlenség és pártatlanság szempontjából. Az ügyek ki- és átosztásában megjelenő mérlegelési elemmel ugyanis vissza is élhetnek annak érdekében, hogy nyomást gyakoroljanak a bírákra, például azáltal, hogy túlterhelik őket az ügyekkel vagy kizárólag csekély jelentőségű ügyeket osztanak rájuk. Az is lehetséges, hogy a politikailag érzékeny ügyeket bizonyos bírókhoz irányítsák, míg a másokra történő kiosztásukat elkerüljék. A Bíróság ezért osztotta az Alkotmánybíróság álláspontját, amely szerint „egy, az általános illetékességi szabályok szerint eljáró bíróság helyett egy adott ügy, vagy ügycsoport ügyeinek egy másik bíróság illetékességébe történő áthelyezése csak abban az esetben egyeztethető össze az Egyezménnyel, ha annak anyagi jogi és eljárásjogi szabályait, illetve előfeltételeit átlátható, előre rögzített, világos, objektív paraméterek felhasználásával rögzíti a törvényhozó, amely nem (vagy csak minimálisan) hagy teret a diszkrecionális jogkörnek” [36/2013. (XII. 5.) AB határozat 41. bekezdés].

A tisztességes tárgyalás egyéni tényezőinek vizsgálata során a Bíróság kiemelte a kérelmező azon előadását, miszerint a kijelölt bíróság nem volt „törvény által létrehozott” bíróság és amelyet a mérlegelési jogkörben történő ügyáthelyezésnek a bíróság függetlenségére és pártatlanságára gyakorolt hatása tárgyában tett. A Bíróság elfogadta, hogy a magyar bíróságok ügyterhében mutatkozó különbségek miatt szervezeti intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik az igazságszolgáltatás számára az indokolatlan késedelem elkerülését. Ezen intézkedéseknek azonban oly módon kell történniük, hogy eleget tegyenek a tisztességes tárgyaláshoz való jog követelményeinek. A kérelmező ügyének elbírálására kijelölt bíróság hatásköre az OBH elnökének határozatán alapult, aki az igazgatási kérdésekben és bizonyos mértékig a bírósági szervezet tagjainak személyes jogállása fölött is kiterjedt hatáskörrel rendelkezik, valamint akit az Országgyűlés, és nem egy bírósági öngazgatási szervezet választott meg. A Bíróság utalt a Velencei Bizottság véleményére, miszerint az a pusztán tény, hogy kizárólag bíró választható az OBH Elnökének, nem teszi őt egy bírósági öngazgatási szervvé. Továbbá, a Bíróság nem tudott eltekinteni attól a tényről, hogy 2012. szeptember 17-éig egyáltalán nem volt semmilyen olyan szempontot meghatározva, amely elvben hozzájárulhatott volna a tárgyilagos ügyáthelyezéshez. Bár ezen a napon az Országos Bírói Tanács meghatározta az alkalmazandó alapelveket, nem adta meg az egyedi átosztandó ügyek kiválasztásának szempontjait,

hanem mérlegelési jogkört adott az OBH Elnökének a kijelölhető bíróságok közötti választás tekintetében. Mindenesetre, a kiválasztási szempontok bevezetése jelen ügyben érdektelen volt, minthogy a kijelölt törvényszék ezt megelőzően, 2012. június 5-én hozta meg ítéletét, és a Pécsi Ítéltábla, amelynek illetékességét ugyancsak az ügy Zalaegerszegi Törvényszékre való áthelyezése alapozta meg, 2012. szeptember 18-án befejezte a másodfokú eljárást.

Bár a bírósági munka általános – ellenőrizhető szempontok alapján, egyes ügyek kiválasztása nélkül történő – újrászervezése a Bíróság számára elfogadható lehet, ezzel szemben a kérelmező ügyének áthelyezése egyedi döntés formájában történt, amely kizárólag az adott ügyet érintette. Ebben a tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy a jelen ügyben nem a bíróság törvényes létezése a kérdés, hanem egy ügy e bíróságra történő áthelyezésének törvényessége. A Bíróság álláspontja szerint a kijelölés tetszés szerinti jellege önmagában abban a tényben is megmutatkozott, hogy sem felismerhető indokai, sem szempontjai nem voltak annak, mely ügyeket kell áthelyezni. Ez a helyzet végső soron alkalmas volt arra, hogy függetlenség és pártatlanság hiányának látszatát keltse, valamint nem nyújtotta azt az előreláthatóságot és biztonságot, amely szükséges ahhoz, hogy az adott bíróság „törvény által létrehozott”-nak legyen tekinthető.

Bár a kérelmező ügyében az Alkotmánybíróság határozatának semmilyen közvetlen hazai következménye nem volt, a Bíróság számára tény marad, hogy a kérelmező ügye áthelyezésének alapjául szolgáló rendelkezések alkotmányellenesek voltak, ezt pedig az Alkotmánybíróság olyan indokok alapján állapította meg, amelyekkel a Bíróság egyetért. A támadott intézkedése alkotmányossági kritikája valóban komoly kétségeket vetnek fel a tekintetben, hogy a kérelmező ügyében a Zalaegerszegi Törvényszék „törvény által létrehozott” bíróság volt-e. A Bíróság e ponton hozzátette: az, hogy a hazai hatóságok mulasztása, hogy nem fűztek megfelelő jogkövetkezményt a kérelmező helyzetében lévő peres feleket érintő alkotmányellenesség kimondásához, nem felel meg az egyezményes jogok – köztük az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésében foglalt jog – hatékony védelme követelményének.

A Bíróság továbbá úgy ítélte, hogy az eljárás fent említett, szükségképpen hiányosságai, amelyek az ügy tetszés szerinti áthelyezéséből fakadtak, az azt követő fellebbezéssel, illetve felülvizsgálattal nem voltak orvosolhatók. Az elsőfokú eljárás, amelyet az a kijelölt bíróság folytatott le, amelynek kijelölése a fenti okok miatt összeegyeztethetetlen a tisztességes tárgyalás eszméjével, feltétlenül döntő kihatással volt az eljárás egészére, és helyrehozhatatlan hatást gyakorolt a kérelmezőre, különösen, mivel ezt követően a másodfokú bíróság illetékessége is az ügyáthelyezésből fakadt. A Bíróság ismét hangsúlyozta: a kérelmező perének tetszés szerinti áthelyezése a hazai alkotmányosság szempontjából aggályokat vetett fel. A Bíróság összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ügyet nem „törvény által létrehozott” bíróság bírálta el; ezáltal az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 6.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg; figyelemmel azonban arra, hogy a megállapított jogsértés és az állítólagos vagyoni kár között nem fedezett fel közvetlen összefüggést a kérelmező vagyoni kártérítés iránti kérelmét elutasította.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Karl-Heinz Bergmann Németország elleni ügye (23.279/14. ügy)¹⁹

A kérelmezőt jelenleg a rosdorfi fegyintézet épületében a biztonsági őrizetben lévő személyek számára kialakított központban tartják fogva.

A kérelmezőt büntetett előéletüként a Hannoveri Tartományi Bíróság 1986 áprilisában két rendbeli emberölés kísérlete gyilkossági kísérlete, egy rendbeli erőszakos közönség kísérlete és két rendbeli veszélyes támadás halmazata miatt 15 év szabadságvesztésre ítélte, és a Btk. 66. cikke alapján elrendelte biztonsági őrizetét (*Sicherungsverwahrung*). Két orvosszakértő értékelésére hivatkozással, úgy ítélte, hogy szexuális devianciája és személyiségzavara eredményeként hajlamos súlyos

¹⁹ Az ítélet 2016. április 7-én vált véglegessé.

bűncselekmények elkövetésére, és nagy a kockázata annak, hogy ha szabadlábra helyezik, akkor alkoholos befolyásoltság alatt újra el erőszakos bűncselekményeket.

A kérelmező letöltötte a teljes szabadságvesztését, és 2001 júniusában biztonsági őrizetbe helyezték. Miután tíz évet töltött biztonsági őrizetben, az ítélet végrehajtásért felelős rendszeres időközönként elrendelte annak folytatását. Bár a bűncselekmények és az ítélet meghozatalának időpontjában a biztonsági őrizet leghosszabb tartama 10 év volt, az 1998-ban módosított Btk. szerint az elítélt személyek biztonsági őrizete határozatlan időre is meghosszabbítható volt.

A kérelmezőt 2013 júniusa óta a kérelmező egy, a biztonsági őrizetben lévő személyek számára a rosdorfi fegyintézet elkülönített épületében újonnan kialakított központban („rosdorfi központ”) tartják fogva, ahol a biztonsági őrizetbe helyezett személyek önálló lakóegységekben vannak elhelyezve, és sokféle terápiás kezelés lehetőségét biztosítják számukra. A biztonsági őrizet rendjét az említett központban annak érdekében fejlesztették ki, hogy megfeleljenek azon alkotmányos követelménynek, miszerint a biztonsági őrizetet meg kell különböztetni a rendes szabadságvesztéstől, összhangban a Szövetségi Alkotmánybíróság 2011. május 4-ei iránymutató ítéletével, amely megállapította, hogy a biztonsági őrizet visszaható hatályú meghosszabbítására és az ilyen őrizet visszaható hatályú elrendelésére vonatkozó valamennyi szabály alkotmányellenes.

A Lüneburgi Tartományi Bíróság 2013. júliusában ismét elrendelte a kérelmező további biztonsági őrizetét, úgy találva, hogy az intézkedés meghosszabbításának a Btké. 2013. június 1-je óta hatályos szövegében lefektetett előfeltételei fennállnak. Nevezetesen, a 2011. január 1-jén – az Emberi Jogok Európai Bíróság azon megállapítását követően, hogy a biztonsági őrizet visszaható hatályú meghosszabbítása sérti az Egyezményt – hatályba léptetett Terápiás őrizetről szóló törvény értelmében vett mentális zavarban szenved, és nagy a kockázata annak, hogy súlyos, nemi indítékú bűncselekményeket követ el, ha szabadlábra helyezik. A kérelmező fellebbezést a határozat ellen a fellebbviteli bíróság elutasította. Alkotmányjogi panaszát a Szövetségi Alkotmánybíróság 2013. október 29-én visszautasította.

A kérelmező részére a rosdorfi központ által készített személyes kezelési tervvel összhangban a kérelmező miután ott elhelyezték különböző fogvtartottak számára tartott csoportfoglalkozásokon vett részt és rendszeresen találkozott egy pszichológussal. Később azonban abbahagyta e csoportfoglalkozások látogatását, és 2014 augusztusától semmilyen terápiás intézkedésnek sem vetette alá magát, és ismételten visszautasította azokat az ajánlatokat, hogy kezdjenek meg egy, a kéjvágya csillapítását célzó gyógyszeres kezelést.

A tartományi bíróság 2014 áprilisában és 2015 januárjában ismét elrendelte a kérelmező további biztonsági őrizetét.

A kérelmező – az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – sérelmezte, hogy a biztonsági őrizetnek a bűncselekmény elkövetése, illetve az elítélése idején alkalmazandó jogszabályok szerint megengedhető legfeljebb tíz éven túli meghosszabbítására vonatkozó bírósági rendelkezés megsértette a szabadsághoz való jogát. Azt is állította, hogy a biztonsági őrizet legfeljebb tízéves időtartamot meghaladó, visszamenőleges kiterjesztése sérti az Egyezmény 7. cikkének 1. bekezdését.

A Bíróság észlelte, hogy a kérelmezőt a bűncselekmény elkövetése, illetve 1986-os elítélése idején alkalmazandó jogszabályok szerint megengedhető legfeljebb tíz éven túl tartották biztonsági őrizetben. Tekintettel egy korábbi ügyben, M. Németország elleni ügyben²⁰ tett megállapításaira is, a Bíróság ezért úgy ítélte, hogy biztonsági őrizete többé nem igazolható mint az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének a) pontja értelmében vett, „az illetékes bíróság által történt elítélést követő” őrizetben tartás.

Ami azt a kérdést illeti, hogy vajon a kérelmező biztonsági őrizete igazolható-e az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének e) pontja alapján mint „elmebeteg” őrizetbe vétele, a Bíróság észlelte, hogy a német bíróságok úgy találták: mentális zavarban, nevezetesen egy szexuális devianciától szenvedett, amely szükségessé tette mind orvosi felügyelet melletti gyógyszeres kezelését, mind a terápiát. Továbbá, a

²⁰ A 19.359/04. számú ügyben 2009. december 17-én a Kamara által hozott ítélet.

német bíróságok úgy találták: nagy a kockázata annak, hogy súlyos, nemi indítékú bűncselekményeket követ el, ha szabadlábra helyezik. A Bíróság tehát győződött arról, hogy mentális zavara olyan jellegű és fokú volt, amely indokolttá tette a szabadságelvonást. Ebből következett, az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének e) pontja alapján „elmebeteg”-nek minősült.

Ezenfelül a Bíróság kiemelte, hogy az előtte lévő ügyben érintett teljes időszakban, vagyis a Lüneburgi Tartományi Bíróság 2013 júliusi döntését követően, a kérelmezőt az újonnan épített Rosdorf-i Központban tartották fogva. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy mivel ott helyezték el, a kérelmező számára megfelelő terápiás környezetet kínáltak fel egy mentális betegként fogvatartott személyek számára alkalmas intézményben. A Rosdorf-i Központot annak érdekében hozták létre, hogy eleget tegyenek a Szövetségi Alkotmánybíróság 2011. május 4-ei ítéletének, valamint az ítéletet követően hatályba lépett új jogszabályoknak, amelyek előírták, hogy a biztonsági őrizetet olyan intézményekben kell végrehajtani, amely a fogvatartottaknak egyéni és intenzív kezelést nyújt, és arra ösztönözi őket, hogy részt vegyenek a közveszélyességük csökkentését célzó pszichiátriai vagy egyéb kezelésekből. A központban, ahol akár 45 fő is elhelyezhető volt, el volt látva különösen egy pszichiáterrel, négy, pszichológussal és öt szociális munkással, ami olyan helyzetbe hozta a hatóságokat, hogy kezelhessék a kérelmező mentális zavarát. A Bíróság, észlelve, hogy a hasonló központokat hozták létre Németország számos fegyintézetén belül, üdvözölte a kiterjedt intézkedéseket, amelyeket a hatóságok azzal a céllal tettek meg, hogy a biztonsági őrizet igazodjék a szabadsághoz való alapvető jog követelményeihez.

Ezenkívül a Bíróság meglepéssel nyugtázta, hogy a kérelmező biztonsági őrizete nem volt önkényes, ezért az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdése értelmében „törvényes” volt és „a törvényben meghatározott eljárás útján” került rá sor. A Bíróság kiemelte különösen, hogy a német bíróságok foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy a kérelmező, tekintettel idős korára, még mindig közveszélyes-e. Figyelembe véve a pszichiátriai szakértő vizsgálatának eredményeit, úgy találták, hogy szexuális devianciája kora következtében sem csökkent jelentős mértékben.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező a biztonsági őrizete indokolt volt az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének e) pontja alapján mint „elmebeteg” őrizetbe vétele. Ezzel összhangban az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését nem sértették meg.

Miként M. Németország elleni ügyében, amelyben a bíróság megállapította az Egyezmény 7. cikkének sérelmét, a kérelmező biztonsági őrizetét is visszaható hatállyal hosszabbították meg, egy olyan törvény alapján, amelyet a bűncselekmény elkövetése után fogadtak el. Annak érdekében, hogy felmérje: vajon a kérelmező ügyében alkalmazott intézkedés összhangban van-e az Egyezmény 7. cikkével, a Bíróság meg kellett vizsgálnia, hogy a biztonsági őrizet, tekintettel a jelentős jogszabályi változásokra és az intézkedés gyakorlati megvalósítására, még „büntetés”-nek minősül-e az Egyezmény 7. cikke alkalmazásában.

A Bíróság kiemelte, hogy a kérelmező biztonsági őrizetét egy bűncselekmény miatti elítélést követően rendelték el, és annak alkalmazását a büntetések végrehajtásáért felelős, a büntető igazságszolgáltatási rendszerhez tartozó bíróság határozta meg. Ebben a tekintetben helyzete nem különbözik a M. Németország elleni ügyében vagy más hasonló esetekben a szóban forgótól.

A Bíróság azonban úgy találta, hogy a biztonsági őrizet természetének a németországi jogszabály-módosításokat követő megváltozása alapvető volt azon személyek vonatkozásában, akiket – mint a kérelmezőt – mentális betegként tartottak fogva. Különösen fontos, hogy a módosított német Btké. szerint egy új kiegészítő feltétel kellett teljesíteni, ha a biztonsági őrizetet visszamenőlegesen kellett meghosszabbítani, nevezetesen, hogy az érintett személyről meg kellett állapítani, hogy mentális zavarban szenved. Az egyénre szabott és megerősített orvosi és terápiás ellátás, amely most nyújtanak mentális betegeknek, amint az a kérelmező esetében is látható, lényeges változásnak minősül az intézkedés jellege szempontjából.

Továbbá, ilyen körülmények között a módosított jogszabályok által követett megelőzési célja kulcsfontosságú jelentőségre tett szert. A kérelmező a biztonsági őrizetét csak akkor lehet meghosszabbítani, ha ő a mentális zavar következtében veszélyes. Ez a betegség nem volt előfeltétele a büntetést kiszabó bíróság eredeti, a biztonsági őrizet elrendelésére irányuló döntésének. Ez tehát egy új, kiegészítő eleme, amely független az eredetileg kiszabott szankciótól.

Ki kell emelni, hogy ellentétben a szabadságvesztéssel, a biztonsági őrizetnek nincs minimális időtartama. Ehelyett az intézkedés időtartama jelentős mértékben az érintett személy az együttműködésétől függött. Noha az új jogszabályi keretek egy, a kérelmező helyzetében lévő személyt jobb helyzetbe hoztak, mint korábban, szabadlábra helyezés továbbra is annak a bírósági megállapításától függött, hogy többé nem nagyon valószínű, hogy mentális zavara következtében súlyos erőszakos bűncselekményeket vagy szexuális bűncselekményeket követ el. A biztonsági őrizet a legsúlyosabb intézkedések között maradt, amelyek a német Btk. alapján kiszabhatók.

Tekintettel ezekre a megfontolásokra, a Bíróság úgy találta, hogy az új németországi jogszabályi keretek szerinti biztonsági őrizet főszabályként még mindig „büntetés”-nek minősül. Azonban arra a következtetésre jutott, hogy az olyan esetekben, mint a kérelmezőé, amikor az intézkedést amiatt és arra tekintettel terjesztették ki, hogy mentális zavarát kezelni kell, annak jellege és célja olyan mértékben változott, hogy az Egyezmény 7. cikke 1. bekezdése értelmében többé már nem sorolható be a „büntetés” fogalmába. Ezzel összhangban az Egyezmény 7. cikkét nem sértették meg.

2. L. E. Görögország elleni ügye (71.545/12. sz. ügy)²¹

A kérelmező nigériai állampolgár, aki 2004 júniusában lépett a görög területre K. A. kíséretében, aki állítólag azt ígérte neki, hogy munkát szerez neki bárókban és night clubokban, cserébe azért, ha megígéri, hogy fizet neki 40.000,-Eurót, és nem mondja el a rendőrségnek. Görögországba érkezése után K. A. elvette az útlevelét, és prostitúcióra kényszerítette. A kérelmező körülbelül két évig volt kényszerprostituált, amikor felvette a kapcsolatot „Nea Zoi”-val, egy nem kormányzati szervezettel, amely gyakorlati és pszichológiai támogatást nyújt a prostitúcióra kényszerített nőknek.

A kérelmező 2004. július 12-én az Athéni Idegenrendészeti Hivataltól menedékjogot kért. 2005. június 8-án arról tájékoztatták, hogy találtak neki egy helyet a Vörös kereszt Menedékkérők Befogadó Központjában. Az ügy irataiból úgy tűnik, hogy a kérelmező nem ment a központba. A kérelmezőt 2005. augusztus 29-én őrizetbe vették a prostitúcióra valamint a külföldiek görögországi beutazására és tartózkodására vonatkozó törvények megsértése miatt, azonban a bíróság felmentette. 2006 márciusában ismét őrizetbe vették prostitúció miatt, első fokon elítélték, de másodfokon felmentették. A rendőrség idegenrendészeti osztályának vezetője 2006. április 2-án kiutasítását rendelte el; kiutasítását felfüggesztették azon az alapon, hogy kivitelezhetetlen. A kérelmezőt 2006 novemberében ismét őrizetbe vették prostitúció miatt, majd felmentették. Ezt követően kiutasítása érdekében idegenrendészeti őrizetbe helyezték, mivel nem rendelkezett tartózkodási engedéllyel Görögországban.

A kérelmező 2006 novemberében, míg kiutasítása érdekében idegenrendészeti őrizetben volt, feljelentést tett K. A. és társa, D. J. ellen. Azt állította, hogy emberkereskedelem áldozata, és azzal vádolta a két személyt, hogy őt és két másik nigériai nőt prostitúcióra kényszerítettek. Az Athéni Büntetőbíróság mellé rendelt ügyész 2006. december 28-án a feljelentést elutasította, kiemelve, hogy nem volt semmi az ügyiratban, ami arra utalt volna, hogy ő emberkereskedelem áldozata. 2007. január 26-én kérelmező kérelmezte az Athéni Fellebbviteli Bíróság mellé rendelt ügyésztől a feljelentés újbóli vizsgálatát, és magánfélként fellépett az eljárásban. A rendőrség idegenrendészeti osztályának vezetője 2007 februárjában elrendelte kiutasításának felfüggesztését. Az ügyész 2007. augusztus 21-én büntetőeljárást indított K. A. és D. J. ellen emberkereskedelem büntetése miatt. Az ügy tárgyalását 2009. július 20-án felfüggesztették addig, amíg a vádlottakat, akik nem voltak fellelhetőek, őrizetbe nem veszik. 2011 májusában D. J.-t őrizetbe vették és előzetes letartóztatásba helyezték. A bíróság 2012. április 20-án ítéletet hozott, és úgy ítélte, hogy D. J. nem volt K. A. tette társa, hanem éppen ellenkezőleg, megállapította, hogy ő is K. A. egyik áldozata volt, aki őt is szexuális kizsákmányolta.

Az illetékes közigazgatási hatóságok a kérelmező tartózkodási engedélyét 2014. november 2-áig meghosszabbították.

A kérelmező – az Egyezmény 4. cikkére hivatkozással – előadta, hogy emberkereskedelem áldozata volt, prostitúcióra kényszerítették, és sérelmezte, hogy a görög állam elmulasztotta teljesíteni az

²¹ Az ítélet 2016. április 21-én vált véglegessé.

Egyezmény 4. cikke szerinti tevőleges kötelezettségeit. Sérelmezte továbbá – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére és 13. cikkére hivatkozással – a büntetőeljárás hosszát, amelyben magánfélként kártérítést követelt, és előadta, hogy az adott időszakban Görögországban nem állt rendelkezésre elérhető jogorvoslat az eljárás hosszát érintő panaszok tekintetében.

A Bíróság kiemelte, hogy az Egyezmény 2. és 3. cikkével együtt, a 4. cikk az Európa Tanácsot alkotó demokratikus társadalmak egyik alapvető értékét testesíti meg. Az Egyezmény 4. cikke egy sor tevőleges kötelezettséget ró az Államokra az emberkereskedelem áldozatainak védelmével kapcsolatban.

A Bíróság kiemelte, hogy az adott időpontban a görög Btk. 351. cikke az emberkereskedelmet a Palermói Jegyzőkönyvben és az Európa Tanács emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezményében rögzített fogalommal összhangban határozta meg. A Bíróság úgy ítélte, hogy a vonatkozó, hatályos görög jogszabályok alkalmasak voltak arra, hogy a kérelmező számára gyakorlati és hatékony védelmet nyújtanak.

2006. november 29-én és kiutasítása érdekében foganatosított idegenrendészeti őrizete során mindvégig, a kérelmező kifejezetten tájékoztatta a hatóságokat, hogy ő emberkereskedelem áldozata. Az ezen időpont előtti időszakban, ő nem hívta fel a hatóságok figyelmét a helyzetére az emberkereskedelem áldozataként. Az illetékes hatóságok, miután riasztotta őket, hogy K. A. és D. J. prostitúcióra kényszerítették őt, nem maradt közömbös. A rendőrség azonnali intézkedésként a kérelmezőt egy speciális rendőri szervre bízta, így az állításai valóságtartalmának tárgyában le tudták folytatni a vizsgálatot. A vonatkozó jogszabályok alapján, a kiutasítási eljárást, amely folyamatban volt ellene, felfüggesztették, és tartózkodási engedélyt adtak neki, amely lehetővé tette számára, hogy görög felségterületen maradjon.

Az Athéni Büntetőbíróság mellé rendelt ügyész 2007. augusztus 21-én a kérelmezőt hivatalosan az emberkereskedelem áldozatának minősítette, amit az Athéni Esküdtészeki Bíróság²² ítélete megerősített. Az ügyész ugyanakkor nem adta meg ezt a jogállást közel kilenc hónapig azután, hogy a kérelmező tájékoztatta a hatóságokat a helyzetéről. Ugyanígy, 2006 decemberében E. S., a Nea Zoi, egy civil szervezet igazgatója, amelyet a kérelmezőt segített, megerősítette az utóbbi nyilatkozatai és azt állította, hogy ő valóban igényli ezt a fajta állami segítségnyújtást. E. S. ezen állítását nem rögzítették az ügy iratai között időben. Ennek következtében, a kérelmező nyilatkozata és az ő áldozati jogállásának hatóságok általi elismerése között eltelt kilenc hónapos időszak nem tekinthető „ésszerű”-nek. A hazai hatóságok késlekedése azon intézkedések elmulasztásának minősül, amelyek megvédehették volna a kérelmezőt.

Ami a közigazgatási és a bírósági eljárás illeti, a Bíróság kiemelte, hogy kérelmező első feljelentését az ügyész elutasította. Az utóbbi számára nem állt rendelkezésre E. S., a Nea Zoi civil szervezet igazgatójának tanúvallomása, amely megerősítette a kérelmező állításait. Ez a tanúvallomása nem szerepelt az ügyiratok között a rendőri hatóságok figyelmen kívül hagyása miatt. Ezen túlmenően, miután a tanúvallomást csatolták az ügy irataihoz, az igazságügyi hatóságok nem folytatták a feljelentés vizsgálatát hivatalból. Neki magának kellett feléleszteni az eljárást azzal, hogy 2007. január 26-án az ügyészséghez fordult, és 2007. június 1-jéig tartott, míg az ügyész elrendelte a büntetőeljárás megindítását. A Kormányzat nem adott magyarázatot erre az inaktív időszakra, ami több mint öt hónapig tartott.

Ami az előzetes vizsgálatot és az azt követő nyomozást illeti, a Bíróság kiemelte, hogy számos hiányosság veszélyeztette azok hatékonyságát. A házat rendőri felügyelet alá helyezték közvetlenül azután, hogy a kérelmezőt vád alá helyezték, azzal a céllal, hogy K. A. a feltételezett elkövető hollétét megállapítsák. Miután feljegyezték, hogy ő többé már nem található a szóban forgó címen, a rendőrség nem terjesztette ki a keresést a két másik címre, amelyet a kérelmező kifejezetten említett nyilatkozatában. Úgy tűnik, a rendőrség nem próbálta további információkat szerezni, különösen további kihallgatások révén. Jelentős késedelmek voltak az előzetes vizsgálat, és az ügy nyomozása során. Miután büntetőeljárás ellen indították K. A. és D. J. ellen 2007. augusztus 21-én, több mint

²² A görög bíróságok büntetőügyekben általában „vegyes”, esküdtekből és hivatásos bírálókból álló tanácsokban ítélik meg.

négy éve és körülbelül nyolc hónap telt el, míg az Athéni Esküdtszéki Bíróság előtt tárgyalásra került sor.

Végül, ami a K. A.-t, az emberkereskedelem cselekményének feltételezett fő elkövetőjét illeti, a bizonyítékok nem utalnak arra, hogy a rendőrség további kézzelfogható lépéseket tette volna felkutatása és bíróság elé állítsa érdekében, azon kívül, hogy a nevét felvette a körözött személyek jegyzékére. A hatóságok a nigériai hatóságokkal sem léptek kapcsolatba, illetve kezdeményezték az együttműködést a gyanúsított őrizetbe vétele érdekében.

A Bíróság kiemelte a gyorsaság hiányát és a görög állam Egyezmény 4. cikke szerinti eljárási kötelezettségeit érintő mulasztásokat, és úgy ítélte, hogy az Egyezmény 4. cikkét megsértették.

Ami az eljárás elhúzódását illeti, a figyelembe veendő időszak 2007. január 26-án, azon a napon kezdődött, amikor a kérelmező bejelentette magánfélként való fellépésére vonatkozó szándékát és 2012. április 20-án, a bíróság ítéletének kihirdetéséig tartott. Ez tehát öt évig és több mint két hónapig tartott egy bírósági szinten. A nyomozási szakot illetően, anélkül, hogy az ügy bonyolultságát figyelmen kívül hagyta volna, a Bíróság kiemelte, hogy körülbelül két és fél év telt el a kérelmező magánfélként való fellépés iránti kérelme és 2009. július 20-a, az ügy tárgyalásának a gyanúsított felkutatásáig és őrizetbe vételéig történő felfüggesztése között. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó eljárás elhúzódása eltúlzott volt az egyetlen bírósági szinthez képest, és nem felelt meg az „ésszerű idő” követelményének. A Bíróság megállapította, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

Ami az eljárás időtartamának sérelmezésére szolgáló, hatékony jogorvoslat létezését illeti, a Bíróság már korábban²³ úgy ítélte, hogy a szóban forgó időszakban a görög jogrendszer nem biztosít az Egyezmény 13. cikkének értelmében vett hatékony jogorvoslatot az eljárások hossza miatt. Figyelembe véve egy olyan jogorvoslat hiányát a belső jogban, amellyel kérelmező érvényesíthette volna az ésszerű időn belül tárgyaláshoz való jogát, a Bíróság úgy ítélte, hogy az Egyezmény 13. cikkét megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 12.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

3. James Clifton Murray Hollandia elleni ügye (10.511/10. sz. ügy)²⁴

A kérelmező egy 2014-ben meghalt holland állampolgár. Halála után a fia és nővére úgy nyilatkoztak, hogy folytatni kívánják az ügyet a Bíróság előtt.

1979 októberében a kérelmezőt bűnösnek találták egy hat éves kislány Curaçao szigetén történt megölésében és eredetileg 20 év letöltendő szabadságvesztésre ítélték. A fellebbezés folytán eljárta Holland Antillák Egyesített Bírósága 1980 márciusában a bűnösség megállapítását fenntartva életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte.

A bíróság bizonyítottan találta, hogy a kérelmező szándékosan ölte meg a volt barátnője unokahúgát, bosszúból azért, mert nő szakított vele. A bíróság ítéletében hivatkozott egy pszichiáter szakértő ügyészi indítványra készített véleményére, melyben a kérelmezőt „retardált, infantilis, és narcisztikus” jegyeket mutató személyként írta le és hosszabb távú intézeti kezelését javasolta, illetőleg arra tett javaslatot, hogy a börtönben mentálisan stabilabb személyiség szerkezet kialakításának érdekében kezeljék, a kérelmező visszaesésének elkerülése érdekében. Miután azonban a Holland Antillákon (melynek az ítélet meghozatalakor Curaçao a része volt) nem volt lehetőség a zárt-intézeti klinikai elhelyezés elrendelésére, mivel az alkalmazandó jog abban az időben nem ismert ilyen intézkedést, és mivel a klinikai elhelyezés a Holland Királyság európai részében sem volt kivitelezhető, a bíróság úgy találta, hogy a bűnismétlés elkerülésének egyetlen lehetséges módja az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása. A kérelmező fellebbezését a Legfelsőbb Bíróság 1980 novemberében elutasította.

A kérelmező egy curaçaoi fegyintézetben töltötte a szabadságvesztését, első 13 évét incidensek

²³ Michelioudakis Görögország elleni ügye (54.447/10. sz. ügy)

²⁴ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2016. április 26-án, az ítélet végleges.

jellemezték, különösen verekedések, zsarolás és kábítószerrel való visszaélés, amelyek miatt ideje egy részét magánzárkában töltötte. 1999-ben a kérelmező kérelmére, Aruba szigetére szállították át egy másik fegyintézetbe, azért, hogy közelebb lehessen a családjához. Ott-tartózkodása alatt viselkedésében jelentős javulást tapasztaltak. Az évek során több alkalommal nyújtott be kegyelmi kérvényt, melyet a Holland Antillák kormányzója minden alkalommal elutasított, az Egyesített Bíróság véleménye alapján, amely vélemények több alkalommal alapvetően azt tartalmazzák, hogy a kérelmező továbbra is a bűnismétlés veszélyét hordozza magában.

Miután a kérelmezőre Aruba szigetére történt átszállását követően is e törvény volt irányadó, a Curaçao-i Büntető Törvénykönyv 2011-es módosítását követően – mely e módosítás után előírta az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetések időszakos felülvizsgálatát – a kérelmező büntetését 2012 szeptemberében felülvizsgálatra terjesztették elő az Egyesített Bírósághoz. Figyelembe véve számos pszichológusi szakvéleményt, melyek szerint a kérelmező továbbra is mentális problémákkal, nevezetesen antiszociális személyiségzavarral küzd, így a bíróság úgy találta, hogy a szabadságvesztést folytatni kell, mivel annak indoka 33 év után is fennáll.

Miután a kérelmezőnél 2013-ban végstádiumban lévő rákos megbetegedést diagnosztizáltak, 2014 márciusában, leromlott egészségi állapota miatt kegyelemben részesült.

A kérelmező – az Egyezmény 3. cikkére hivatkozással – eredetileg különösen azt sérelmezte, hogy életfogytig tartó szabadságvesztésének lerövidítésére nem volt lehetőség, továbbá, hogy a fegyintézetben, ahol büntetését töltötte, nem volt külön eljárásrend az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték vagy a pszichiátriai problémákkal küzdő elítéltek vonatkozásában. Büntetésének 2012-es időszakos felülvizsgálatának lezárását követően azt kifogásolta, hogy ugyan a feltételes szabadságra helyezés lehetősége a törvény megteremtette, azonban a szabadságra helyezésre *ténylegesen* nem volt reménye, mivel soha nem részesítették semmilyen pszichiátriai kezelésben, így a bűnismétlés veszélye esetében túlságosan magas maradt ahhoz, hogy szabadságra helyezhessék.

A kérelmek befogadhatóságát illetően a Bíróság elutasította a holland Kormányzat kifogását, melyben azt állították, hogy a kérelmező az Egyezmény kérdéses cikke állítólagos megsértésének elszennvedője nem is lehetne, mivel végül kegyelemben részesült és szabadságra helyezték. A Bíróság hangsúlyozta, hogy a kegyelem megadása nem foglalta magába az Egyezmény 3. cikke állítólagos megsértésének elismerését, még kevésbé van jele annak, hogy a kegyelemben a sérelem orvoslásaként részesítették volna.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélésével és fogva tartása körülményeivel kapcsolatos panaszait nem külön-külön, hanem együttesen kell értékelni, mivel azok jelen ügyben szorosan összefüggenek.

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmező zárt klinika helyett börtönben történt elhelyezése nem írhatja felül a pszichiátriai kezelés szükségességét, melyet a kérelmező vizsgálatát a büntetőeljárás keretében elvégző pszichiáter állapított meg. Továbbá, az a pusztán tény, hogy a kérelmezőre kiszabott büntetés nem foglalt magában kezelésre vonatkozó intézkedést, nem mentesíti a Kormányzatot ez irányú kötelessége alól a büntetés teljes idejére. A Bíróság hangsúlyozta: a tagállamok kötelezettsége, hogy az egészségügyi – köztük mentális – problémákkal küzdő fogvatartottaknak megfelelő orvosi ellátást nyújtsanak.

A kérelmező azon állítását, miszerint szabadságvesztése tartama alatt egyáltalán nem részesült pszichiátriai kezelésben, alátámasztották a Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság (CPT) Aruba-i és Curaçao-i börtönökben tett látogatásairól készült jelentései, melyek szerint e börtönökben a pszichiátriai ellátás elégtelen. Egy Aruba börtönbeli szociális munkás és egy pszichológus is úgy nyilatkozott, hogy a kérelmező orvosi iratai nem tartalmazznak semmilyen utalást arra, hogy bármiféle pszichiátriai vagy pszichológiai kezelésben részesült volna.

A Bíróság észlelte, hogy a fogvatartottak társadalomba való visszailleszkedésének elvét az országban, már legalább 1999 óta kifejezetten elismerték az alkalmazandó jogban, mely egyúttal azt is megköveteli, hogy a szabadságvesztés a fogvatartottat a társadalomba való visszatérésre is felkészítse. Ugyan a kérelmező esetében történtek bizonyos intézkedések, melyek az említett cél megvalósításának

irányába tett lépésként is értelmezhetők – nevezetesen átszállították Aruba szigetére, hogy közelebb lehessen a családjához, hogy dolgozni tudjon, és élvezze a szervezett börtönélet előnyeit, és az itteni elzárása alatt a viselkedése jelentősen javult is – azonban a bűnisméltés veszélyét túl magasnak találták ahhoz, hogy kegyelemben részesüljön, vagy hogy feltételesen szabadlábra bocsájtás. A szabadlábra helyezését ellenző tagállami bíróságok véleménye azt mutatja, hogy szoros kapcsolat volt a veszély fennmaradása és a kezelés hiánya között.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy esetjoga szerint az államoknak széles mozgásteret (mérlegelési jogkör) van annak meghatározásában, hogy milyen eszközök szükségesek ahhoz, hogy biztosítsák a fogvatartottaknak a társadalomba való visszailleszkedés lehetőségét. Annak ellenére, hogy a kérelmezőről életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéletét megelőzően megállapították, hogy kezelésre szorul, semmilyen mérlegelésre nem került sor a tekintetben, hogy milyen kezelése lenne szükséges, illetve elérhető. Következésképpen akkor, amikor a kérelmét a Bíróság elé terjesztette, valamennyi kegyelmi kérelme gyakorlatilag alkalmatlan volt arra, hogy azzal elérje szabadlábra helyezését. Ezáltal szabadságvesztése időtartamának lerövidítésére nem volt gyakorlati lehetőség úgy, ahogyan azt a Bíróság joggyakorlata az Egyezmény 3. cikke alapján megköveteli. Ez a következtetés már elegendő volt a Bíróságnak ahhoz, hogy egyhangúlag az Egyezmény 3. cikkének megsértését állapítsa meg.

A Bíróság úgy találta, hogy az adott ügy körülményei között az Egyezmény 3. cikke megsértésének megállapítása kellő igazságos elégtételt nyújt, ennek megfelelően a kérelmező jogutódainak nem ítélt meg nem vagyoni kártérítést.

4. Izzettin Dogan és mások Törökország elleni ügye (62.649/10. számú ügy)²⁵

A kérelmet 203 alevita vallású török állampolgár nyújtotta be. A kérelmezők 2005 június 22-én petíciót nyújtottak be a Miniszterelnökhöz arra hivatkozva, hogy a Vallásügyi Minisztérium (a továbbiakban: VaM) tevékenysége kizárólag az iszlám gondolkodás egyik iskolájára korlátozódik, miközben figyelmen kívül hagyja a többi vallást, köztük az alevita hitet is. A jogaik megsértésére hivatkoztak, mivel nem ismerik el istentiszteleti helyeiket (*cemevi*), számos akadály korlátozza a cemevik építését, a költségvetés nem tartalmaz rendelkezést a cemevik fenntartásáról és az aleviták jogainak és szabadságainak gyakorlása a közhivatalnokok jóindulatán múlik. A kérelmezők azt kérték különösen, hogy az alevita hit gyakorlásához szükséges szolgáltatások közszolgáltatásnak minősüljenek, a cemevik istentiszteleti hely jogállást élvezzenek, alevita vallási vezetőket is vegyenek fel közhivatalnoknak, és a költségvetésben speciális tételek vonatkozzanak az alevita közösségre.

A Miniszterelnök 2005 szeptember 19-én kelt válaszelevelében megtagadta a kérelem teljesítését. Arra hivatkozott, hogy a VaM tevékenysége jellegéből adódóan semleges és a felekezetek felett áll, az általa nyújtott szolgáltatások mindenki számára azonos feltételekkel érhető el; lehetetlen a cemeviknek megadni az istentiszteleti hely jogállást, a közhivatalnokokat az állampolgárság alapján választják ki, és semmilyen előjog nem adható egyes csoportoknak a vallásuk vagy hitük alapján, és lehetetlen költségvetési tételt alkotni olyan szolgáltatás támogatására, amelyet nem az Alkotmány vagy a törvény biztosít.

Ezt követően 1.919 alevita – ide értve a kérelmezőket is – bírósági felülvizsgálat iránti keresetet terjesztett elő az Ankarai Közigazgatási Bíróságon, sérelmezve a hatóságok önkényes hozzáállását az alevita állampolgárokkal szemben és azt a tényt, hogy semmilyen szolgáltatást sem nyújtanak nekik. A Közigazgatási Bíróság 2007 július 4-én elutasította a kereset, kimondva, hogy a hatósági elutasítás megfelelt a hatályos törvényeknek. A kérelmezők felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságra, amely kérelmüket 2010. február 2-án elutasította.

A kérelmezők – az Egyezmény 9. cikkére hivatkozással – sérelmezték kérelmük elutasítását, amely arra irányult, hogy az alevita hit követői, amelyhez ők is tartoznak, részesüljenek ugyanazon vallási közszolgáltatásokban, amelyet ezidáig kizárólag az iszlám szunnita ágához tartozó állampolgároknak biztosítottak. Azt állították, hogy az elutasítás magában foglalja hitük hatóságok általi értékelését, ami sérti az állam vallási meggyőződésekkel kapcsolatos semlegesség és pártatlansági kötelezettségét. A

²⁵ Az ítéletet a Nagykamara 2016. április 26-án hozta, az ítélet végleges.

kérelmezők továbbá – az Egyezmény 14. cikkére az Egyezmény 9. cikke vonatkozásában hivatkozva – azt is állították, hogy vallásuk miatt hátrányos megkülönböztetés áldozatai.

A Bíróság álláspontja szerint a kérelmezők kérelmének hatósági elutasítása az alevita hit és gyakorlat (*cem*) vallási jellege elismerése hiányának minősül. Ennek az volt a hatása, hogy megtagadták a jogi védelmet az alevita istentiszteleti helyektől (a *cemeviktől*) és az alevita vallási vezetőktől (a *dedéktől*), és számos következménnyel járt vallási tevékenységük szervezésére, folytatására és finanszírozására. A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy a kérelmezők vallásszabadsághoz való jogába történt beavatkozás, amit a Kormányzat számos érveléssel próbált igazolni.

A Kormányzat azt állította, hogy – összhangban a semlegességi és pártatlansági kötelezettségével – nem határozta meg az alevita hitet, hanem alapul vette a kérelmezők által adott meghatározást. A Bíróság előtti eljárásban egy több szakértő által írt véleményre hivatkozott, amely szerint a *cemevik* inkább pusztán egy olyan hely, ahol az alevita hit követői szokásaikat és szertartásaikat tartják, mint a vallásos istentisztelet helye. A kérelmezők mellett érveltek, hogy vallásuknak jellegzetes, kizárólag rá jellemző ismertetőjegyei vannak, amelyek megkülönböztetik azt a muszlim hit szunnita felfogásától. Felhívták arra a figyelmet, hogy hitüket egyedül az aleviták határozhatják meg, és hogy a *cem* szertartás az ő fő vallási gyakorlatuknak minősül, és a *cemevik* az ő istentiszteleti helyeik.

A Bíróság emlékeztetett, hogy – a vallási közösségek autonómiájának esetjogában kimondott alapelvvel összhangban – csak a vallási közösség legmagasabb szintű spirituális tekintélyei – és nem az Állam (vagy a nemzeti bíróságok) – tudják meghatározni, hogy a közösség milyen hitet vall. Ezzel összhangban a Bíróság úgy ítélte, hogy az Állam alevita hittel szembeni magatartása megsértette az alevita közösség autonóm létezéshez való jogát. A Bíróság azt is észlelte, hogy az alevita közösségnek jellegzetes megkülönböztető jegyei vannak. Ezzel összhangban, az alevita hit kereteinek és fogalmának meghatározása teljességgel és kizárólag az alevitákra tartozik. Noha nem vitatta a népes alevita közösség törökországi jelenlétét, amely a *cem* szertartást a *cemevikben* gyakorolja, a Kormányzat – álláspontját a vallási csoportok osztályozására alapítva – előadta, hogy a szóban forgó közösség egyszerűen egy „szúfita rend”. A Bíróság észlelte, hogy ez az értékelés, amely nem veszi figyelembe az alevita közösség különleges ismertetőjegyeit, azzal az eredménnyel járt, hogy az a 677. számú törvény hatálya alá tartozó vallási csoportok körébe került, ami számos jelentős tilalommal járt együtt.

A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy az állami hatóságok alevita közösséggel, vallási gyakorlataikkal és istentiszteleti helyeikkel szembeni magatartása összeegyeztethetetlen volt az állam semlegességre és pártatlanságra vonatkozó kötelezettségével, valamint a vallási közösségek autonómiához való jogával.

A Bíróság kiemelte, hogy az alevita közösség a „szúfita rend” (*tarikát*) jogszabályi keretei közé került. Ez számos, határozott időtartamú szabadságvesztéssel és pénzbírsággal büntetendő tilalommal jár (nevezetesen az egyik alevita lelki vezetőt jelölő *dede* cím használata és a szúfita gyakorlatok számára szolgáló épületek kijelölése tekintetében). Még ha e tilalmak betartásának elmulasztását a gyakorlatban el is tűrik, a hazai jogban „szúfita rend”-ként megjelölt vallás szabad gyakorlása –úgy tűnik – elsősorban az illetékes állami tisztségviselők jóindulatától függ, akik szemmel láthatólag rendelkeznek bizonyos mérlegelési joggal a kérdéses tilalmak alkalmazása körében. A Bíróságnak ezért komoly kétségei vannak afelől, hogy egy vallási csoport, amelyet így határoznak meg, képes szabadon gyakorolni a vallását és iránymutatást nyújtani követőinek anélkül, hogy törvénysértést követne el. A Bíróság nem tudta úgy tekinteni, hogy a Kormányzat által az alevita közösség irányában tanúsított türelem helyettesítené a jogi elismerést, amely egyedül lenne alkalmas jogokat adni az érintetteknek.

A Bíróság továbbá kiemelte, hogy az alevitáknak számos nehézséggel szembesülnek vallási életük megszervezése, az alevita szülők általános és középiskolás gyermekükkel kapcsolatos jogai tekintetében, illetve az alevita vallási vezetők hiányzó jogállása, és az alevita hit vallásgyakorlataihoz szükséges személyzet képzésére alkalmas intézmények hiánya miatt. Ez a vallás ki van zárva mindazokból az előnyökből, amelyeket a vallási közszolgáltatások igénybevevői élveznek. Továbbá, az alevitákhoz hasonlóan el nem ismert vallási kisebbségekre vonatkozó világos jogi keretek hiánya számos további jogi, szervezeti és pénzügyi problémát okoz. Az istentiszteleti helyek építésének lehetősége bizonytalan, a központi és helyi hivatalok jóindulatán múlik; a kérdéses közösségek

hivatalosan nem kaphatnak adományokat a tagjaiktól vagy állami támogatást; és, mivel nem rendelkezik jogi személyiséggel, így saját jogon nem fordulhatnak bírósághoz, csak a követőik alapítványai, egyesületei vagy csoportjai keresztül.

A Bíróság ezért nem volt meggyőződve arról, hogy a vallásgyakorlás szabadsága, amelyet a hatóságok az alevita közösségnek engedtek, lehetővé tették a közösségnek az Egyezmény 9. cikkére szerinti jog teljes körű gyakorlását.

Bár az állam bizonyos mértékű mérlegelési jogot élvez a különböző közösségekkel való együttműködés formáit illetően, a Bíróság úgy ítélte, hogy a jelen ügyben az állam túllépte mérlegelési jogkörét. A Bíróság emlékeztetett, hogy az Egyezmény 9. cikkével összefüggésben kialakított esetjogával összhangban az állam semlegességi és pártatlansági kötelezettsége összeegyeztethetetlen bármilyen, a vallási nézetek vagy a hitvallás módja legitimitásának értékelésére vonatkozó állami hatáskörrel. Az Egyezmény 9. cikkében foglalt jog erősen elméleti és látszólagos, ha az államoknak engedélyezett döntési jogkör foka megengedi, hogy olyan szűken értelmezzék a vallási megnevezések jelentését, hogy az megfosson egy vallásnak olyan nem-hagyományos és kisebbségi formáját, mint az alevita hit, a jogi védelemtől.

A Bíróság úgy ítélte: az a tény, hogy az alevita közösségen belül vita van az alevita hit alapvető tanai és az alevita közösség igényei tárgyában, nem változtat azon a tényen, hogy az egy vallási közösség, az Egyezmény 9. cikkében biztosított jogokkal. Ez az érv ezért nem ad alapot a hatósági visszautasításra, mivel a hatóságoknak a 2009-2010 folyamán tartott műhelybeszélgetések során lehetőségük volt az alevita állampolgárok közös igényeinek azonosítására, különösen az alevita közösség autonómiájának fenntartása, a hitük olyan alapvető elemeinek vonatkozásban, mint a *cem* és a *cemevik* által elfoglalt helyek, továbbá vallási vezetőik szerepe.

Következésképpen a Bíróság úgy ítélte, hogy a fent leírt helyzet az alevita közösség elismerése megtagadásának minősül, noha az lehetővé tette volna tagjainak, ideértve a kérelmezőket is, hogy hatékonyan gyakorolják vallásszabadsághoz való jogukat. Úgy ítélte, először is, hogy a sérelmezett elutasítás hatása – a jogszabályokkal teljességgel összhangban – az alevita közösség autonóm létezésének tagadása volt, és lehetetlenné tette tagjainak istentiszteleti helyeik (a *cemevik*) és a vallási vezetőiket jelölő cím (*dede*) használatát. következményeként az aleviták – köztük a kérelmezők is – nem gyakorolhatták szabadon a vallásukat. Másodszor, az állam érdemi és elégséges ok nélkül lépte túl mérlegelési jogkörét. A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy az állami beavatkozás a kérelmezők mint aleviták vallásszabadsághoz való jogába szükségtelenül volt egy demokratikus társadalomban. Ezzel összhangban a Bíróság úgy találta, hogy az Egyezmény 9. Cikkét megsértették.

A Bíróság úgy ítélte, hogy jogi elismerésre és alevita hitükkel kapcsolatos vallási közszolgáltatásokra vonatkozó szükségletük tekintetében a kérelmezők hivatkozhattak arra, hogy hasonló helyzetben vannak, mint olyan más polgárok, akik részesülnek ilyen elismerésben és vallási közszolgáltatásokban. A Bíróság kiemelte, hogy az állam közszolgáltatásként vallási szolgáltatásokat nyújtott a muszlim hit vonatkozásában, különösen az által, hogy e vallásnak külön jogállást biztosított az állami igazgatáson belül. Bár elméletben mindenki egyenlő mértékben részesülhetett ezekből a szolgáltatásokból, a gyakorlatban azok elsődlegesen és főleg azokat célozták, akik az iszlám VaM által elfogadott felfogását követték, és nem azokat, akik más felfogások mellett kötelezték el magukat. Függetlenül az alevita hitnek a muszlim teológiában elfoglalt helyétől, az olyan vallási meggyőződésnek minősült, amely mély gyökerekkel rendelkezik a török társadalomban és történelemben, és követőinek az elismerés és vallási közszolgáltatások biztosítása iránti igényei ezért összehasonlíthatók azok igényeivel, akiknek vallási szolgálatát közszolgáltatásnak tekintették. A kérelmezők azonban alevitaként kevésbé kedvező bánásmódban részesültek, mint a VaM által biztosított vallási közszolgáltatások kedvezményezettjei, annak ellenére, hogy összehasonlítható helyzetben voltak.

Ami a bánásmódbeli különbség igazolását illeti, a Bíróság észlelte, hogy Törökországban a jogi elismerés számos előnnyel jár a vallásos felekezetek számára és kétségkívül megkönnyíti a vallásszabadsághoz való jog gyakorlását. Jelen esetben például a muszlim hit tekintetében biztosított vallási szolgáltatások, amelyeket közszolgáltatásnak tekintettek, jelentős állami támogatást kaptak az állami költségvetésből, lehetővé téve vallási tisztviselők felvételét és igazgatását, továbbá számos különböző vallási tevékenység folytatását. Ezzel összhangban ezt a vallást csaknem teljesen az állam

finanszírozza. Ezzel ellentétben a kérelmezők alevitaként csaknem teljesen meg vannak fosztva a hasonló jogállástól és az e jogálláshoz kapcsolódó számos előnytől, azon az alapon, hogy a nemzeti hatóságok „szúfita rend”-nek minősítették. Az alevita hit vallási felekezetként semmiféle jogi védelemben nem részesül: a *cemeviket* nem ismerik el istentiszteleti helyként, a vallási vezetőknek nincs külön jogállásuk, a hívők pedig nem részesülnek a vallásos közszolgáltatások előnyeiből. Azzal, hogy nem vette figyelembe az alevita közösség különleges szükségleteit, az állam jelentősen korlátozta annak a vallási sokszínűségnek a terjedelmét, amely a demokratikus társadalmat jellemzi.

A Bíróság ezért kiemelte a szembeszökő egyensúlytalanságot a kérelmező aleviták helyzete és azon személyeké között, akik a vallási közszolgáltatások hasznélvezői voltak. Először is, az alevita közösség, amelyet „szúfita rend”-nek (*tarikat*) tekintettek, egy olyan jogi szabályozásnak volt alávetve, amely számos korlátozással járt együtt és a közösség tagjaitól megtagadták a vallási közszolgáltatások előnyeit. Másodszor, míg a muszlim vallás VaM szerinti felfogását csaknem teljes mértékben finanszírozza az állam, lényegében a vallási közszolgáltatások egyike sem szolgál az alevita közösség javára, és annak különleges jellemzőit csaknem teljesen figyelmen kívül hagyják. Továbbá a török jogszabályok nem tartalmazzak semmilyen kiegyenlítő intézkedést ennek a jelentős eltérésnek az orvoslására. A Bíróság azt sem látta, hogy az állam világi jellegének fenntartása – a nemzeti bíróságok által felhívott törvényes cél – miért tenné szükségessé az alevita hit vallásos jellegének tagadását és vallási közszolgáltatások előnyeiből való csaknem teljes kizárását. A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy az alevita közösséget megfosztották attól a jogi védelemtől, amely lehetővé tette volna a vallásszabadsághoz való joga hatékony gyakorlását. Továbbá a törökországi vallási felekezetekre vonatkozó jogi szabályozás nélkülözi a semleges feltételeket, és szemmel láthatólag hozzáférhetetlen az alevita hit számára, minthogy nem kínál alkalmas biztosítékokat annak biztosítására, hogy nem válik indokolatlan hátrányos megkülönböztetés forrásává más vallások és meggyőződések követői irányában. A Bíróság álláspontja szerint, bármilyen megoldást is választ, az állam köteles tárgyyszerű és nem diszkriminatív előfeltételeket meghatározni, hogy azok a vallási közösségek, amelyek kívánják, tisztességes lehetőséget kapjanak egy olyan jogállást kérelmezésére, amely a vallási felekezetekre vonatkozó különleges előnyökben részesíti őket.

Ennélfogva a Bíróság úgy ítélte, hogy az állam választása nyilvánvalóan aránytalanok tűnik az elérni kívánt céllal. Úgy találta, hogy annak a bánásmódbeli különbségnek, amelynek a kérelmezők alevitaként ki voltak téve, nem volt tárgyyszerű és ésszerű indoka, és úgy ítélte, hogy az Egyezmény 14. cikkét az Egyezmény 9. cikke vonatkozásában megsértették.

A Bíróság egyhangúlag akként foglalt állást, hogy a jogsértés megállapítása önmagában elegendő elégtételül szolgál a kérelmezők számára.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.I.1.770/2015/6.

Nem zárja ki a büntetendőséget - sértetti beleegyezés okán -, ha a sértett által kihelyezett ún. "csali kerékpárt" a terhelt eltulajdonítja, de a cselekményt figyelemmel kíséző sértett azt rövid úton visszaszerzi.

Nem találta alaposnak a Kúria a provokált bűncselekményre vonatkozó álláspontot sem. A kerületi bíróság ugyan okszerűen hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának határozatára, azonban abból téves következtetést vont le.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) a Teixeira de Castro Portugália elleni ügyében 1998-ban hozott ítélete azt tartalmazza, hogy a tisztességes eljárás sérelme azáltal valósult meg, hogy a kérelmező elítélésére elsősorban a bűncselekmény elkövetését provokáló két fedett titkos ügynök vallomásán alapul.

Arra helyesen hivatkozott a kerületi bíróság, hogy a fedett nyomozói tevékenység nem terjedhet

konkrét bűncselekményre rábírásig. Jelen esetben azonban nem erről van szó. A Bíróság felhívott határozatában konkrétan azt állapította meg, hogy a közérdek nem igazolhatja a rendőri felbujtás útján szerzett bizonyítékok felhasználását. Az ott megjelölt tényállás alapján azonban aktív felbujtói magatartásra került sor, melynek során a fedett nyomozók kábítószeret kértek és vásároltak a terhelttől. A felhívott ítélet azért sem alkalmazható a jelen ügyben, mivel a Bíróság kifejtette, hogy a két rendőr nem korlátozta tevékenységét arra, hogy pusztán passzívan megfigyelje, amint a terhelt bűncselekményt követ el, hanem olyan befolyást gyakorolt rá, amellyel felbujtották bűncselekmény elkövetésére. Azaz, ők provokálták a bűncselekmény elkövetését és semmi nem utal arra, hogy azt beavatkozásuk nélkül is elkövették volna.

Ehhez képest a jelen esetben az Egyesület tagjai semmilyen közvetlen befolyást a terheltre nem gyakoroltak, ráadásul a kerékpárt nem is azon a helyen kívánták csaliként kihelyezni, ahonnan a terhelt azt eltulajdonította. Miként arra a Bíróság ítélete is hivatkozott, ők csupán megfigyelték a terhelt magatartását, azaz, ténylegesen a felülbírált ügyben nem állapítható meg, hogy sértetti provokáló magatartás következtében került volna sor a bűncselekmény elkövetésére. Ezért a tényállásban megállapított magatartást illetően nem állapítható meg a társadalomra veszélyesség hiánya.

Bfv.I.1.785/2015/12.

A kiutasítás feltételének értelmezése.

Az 1978. évi IV. törvény 61. § (1) bekezdése értelmében azt a nem magyar állampolgár elkövetőt, akinek az országban tartózkodása nem kívánatos, Magyarország területéről ki kell utasítani. A kiutasított köteles az ország területét elhagyni, és a kiutasítás tartama alatt nem térhet vissza. A törvényhely (6) bekezdése alapján a külön törvény szerint szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy, valamint Magyarország területén letelepedett vagy bevándoroltként tartózkodási joggal rendelkezővel szemben kiutasításnak csak olyan bűncselekmény elkövetése miatt lehet helye, amely öt évi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő. A kiutasításnak csak tíz évi vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztés kiszabása esetén lehet helye azzal szemben, aki Magyarország területén legalább tíz éve jogszerűen tartózkodik, akinek a családi élet tiszteletben tartásához való joga sérülne, feltéve, ha az elkövetőnek az országban tartózkodása a közbiztonságot jelentősen veszélyeztetné.

Nem vitás, hogy a családi élet fenntartása kiemelten kezelt érdek. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett 8. cikke rendelkezik a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogról; eszerint mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák. E jog gyakorlásában a hatóság csak a törvényben meghatározott olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban, a nemzetbiztonság, a közbiztonság, vagy az ország gazdasági jóléte érdekében zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség, vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

Ezért a fenti alapelvek védelme érdekében - az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatának megfelelően - korlátozható az államnak az a szabadsága, hogy meghatározza: a külföldiek közül kit enged a területére belépni és ott tartózkodni. Ugyanakkor a közbiztonság fenntartása olyan legitim cél, amelynek elérése - a szükséges arányosság keretei között - indokolhatja a családi élethez való jog korlátozását. Ennek megfelelően a kiutasítás esetleges alkalmazásának mérlegelése során a törvényi feltételek fennállásán túl a bíróságnak vizsgálnia kell az elbírált bűncselekmény jellegét és súlyát, a bűncselekmény elkövetésének körülményeit, a főbüntetés mértékét, az elkövető magyarországi tartózkodásának jogcímét és azt, hogy mióta tartózkodik az országban, az elkövetés és az elbírálás között eltelt időt és az érintett ez idő alatt tanúsított magatartását, és mindenekelőtt családi és személyi körülményeit, a házasságkötési szándékát, illetve annak ténylegességére utaló egyéb körülményeket.

A családi élet tiszteletben tartásának vizsgálata körében jelentősége van annak is, hogy a terheltnek vannak-e gyermekei, ha igen, milyen életkorúak, továbbá, hogy milyen súlyú nehézségekkel kellene a házastársnak szembenéznie, ha egy másik országban folytatnák családi életüket.

A fenti körülmények fennállását, illetve hiányát - az Emberi Jogi Bíróság által is vizsgált szempontok alapján - a bíróság mérlegeléssel állapítja meg. Ennek során kell figyelemmel lennie a bíróságnak arra is, hogy a törvénnyel kihirdetett szerződésekből Magyarországra háruló kötelezettségek értelmében a kiutasítás sérti-e a kiutasítandó személy emberi jogait, ezen belül a családi- és magánélete tisztelben tartásához fűződő jogát.

A III. rendű terhelt esetében az 1978. évi IV. törvény 61. § (7) bekezdésében foglalt, a kiutasítás alkalmazását kizáró körülmények az adott ügyben nem állapíthatók meg. A jogerős ügydöntő határozat tényállása nem tartalmaz adatot arra, hogy a III. rendű terheltet család, illetve gyermek eltartásának kötelezettsége is terhelné. Mindebből következően a fenti tényeket az eljáró bíróságok figyelembe vették, és nem találtak olyan tény, körülményt, amely a kiutasítást kizárná.

Az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy nem teljesült a felhívott törvény 61. § (7) bekezdés a) pontjában foglalt azon kitétel, hogy a III. rendű terhelt Magyarország területén legalább tíz éve jogszerűen tartózkodik.

Kétségtelen, hogy az első- és másodfokú bíróság nem hivatkozott az 1978. évi IV. törvény 61. § (7) bekezdés c) pontjában foglalt kizáró okra, erre azonban a folyamatban volt büntetőeljárásban nem is volt szükség. A felhívott törvényi rendelkezés ugyanis csak tíz évi vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztés kiszabása esetén teszi lehetővé a kiutasítást azzal szemben, akinek a családi élet tisztelben tartásához való joga sérülne. Mindemellett a fenti tilalom nem érvényesül, ha az elkövetőnek az országban tartózkodása a közbiztonságot jelentősen veszélyeztetné.

Az alapügyben eljáró bíróságok a büntetőjog más szabályának megsértése nélkül alkalmazták a III. rendű terhelttel szemben kiutasítást, annak ellenére, hogy vele szemben nem került sor tíz év vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztés kiszabására, illetve élettársi kapcsolatot létesített, és szándékában áll házasságot kötni, illetve gyermeket vállalni.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.030/2016/6.

Pénzkövetelés érvényesítése céljából a felszámolás kezdő időpontja előtt indított eljárás a hitelezőt (munkavállalót) nem mentesíti a Cstv. 28. § (2) bekezdésének f) pontjában és a 46. § (7) bekezdésében rögzített, az igényérvényesítésre vonatkozó kötelezettség teljesítése alól.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében állította, hogy a bíróságok megsértették az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezmény 6. cikk 1. pontjában foglaltakat, amely az ésszerű időn belül történő eljárás elvét rögzíti. Állítása szerint a jelen eljárás indokolatlanul elhúzódott. A periratok alapján azonban kizárólag azt lehetett megállapítani, hogy a bíróságok - a felperes nagyszámú kereseti követelésének vizsgálata érdekében - széleskörű bizonyítási eljárást folytattak le, és nem volt olyan eljárási cselekmény, amely a bíróságok késlekedő magatartásának alátámasztására alkalmasak lettek volna. A felek által indítványozott bizonyítékok beszerzése megtörtént, és a felperes maga sem jelölte meg a felülvizsgálati kérelmében, hogy melyek voltak azok az eljárási cselekmények, amellyel összefüggésben a bíróságok perelhúzó magatartása alátámasztható lett volna. Így az Egyezményben foglaltak megsértése akkor sem állapítható meg, ha egyébként a mindenre kiterjedő bizonyítás lefolytatása miatt az eljárás hosszú időt vett igénybe.

Pfv.II.21.792/2015/8.

A házastárs csak abban az esetben mentesül a harmadik személytől felvett kölcsön, mint közös adósság 1/2 részének visszafizetése alól, ha kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a kölcsönt nyújtó személy kifejezetten tudott arról, miszerint ő a kölcsönfelvételt egyértelműen ellenezte.

Tévesen hivatkozott a II. rendű alperes arra, hogy a másodfokú bíróság megsértette a perek tisztességes lefolytatásához való jogának érvényesítését (Pp. 2. § (1) bekezdés), mert nem bírálta el a fellebbezésének azt a részét, amely szerint a felperes személyes megjelenési kötelezettséggel történő idézésre vonatkozó bizonyítási indítványa elutasításra került.

A bizonyítás adatainak, a bizonyítási eljárás mentének a fél álláspontjától eltérő bíróság általi értékelése, illetve meghatározása nem azonos a tisztességes eljárás elvének sérelmével, ezért a II. rendű alperes által hivatkozott ismételt felperesi személyes meghallgatás mellőzése önmagában nem sérti az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. cikkében meghatározott tisztességes tárgyaláshoz való jogot, Magyarország Alaptörvénye XXIV. Cikkének (1) bekezdése szerinti független és pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjogot, valamint a Pp. 2. § (1) bekezdésének a perek tisztességes lefolytatásához fűződő jogokat. A tisztességes eljárás (6/1998. (III. 11.) AB határozat) fogalmába eljárási értelemben a jogi döntéssel érintetteknek a folyamatba történő bevonása, a jogegyenlőségi elvnek és a részvételi jogoknak a biztosítása tartozik. Feltételezi többek között a kétoldalú meghallgatás elvének, a fegyveregyenlőség elvének és a bíróság előtti egyenlőség elvének perbeli megvalósulását. Biztosítani kell a feleknek, hogy rendelkezzenek a védekezés előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel, személyesen vagy az általuk választott ügyvéd segítségével védekezhessenek (41/2003. (VII. 2.) AB határozat, 15/2002. (III. 29.) AB határozat).

A perbeli esetben az eljáró bíróságok a fenti elvek megvalósulásának követelményét maradéktalanul betartották. A Kúria rámutatott arra, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, annak helyes indokaira hivatkozással hagyta helyben. Az elsőfokú bíróság ítélete kifejezetten kitért arra, hogy a perben nem merült fel olyan kérdés, amelyet a továbbiakban a felperes személyes meghallgatásával kellett volna tisztázni, a másodfokú bíróság pedig - a helyes indokokra történő visszautalásból következően - értelemszerűen az elsőfokú bíróság értékelésével egyetértett. A II. rendű alperes érvelésével szemben tehát a másodfokú bíróság érdemben elbírálta a bizonyítási indítvány mellőzésére irányuló fellebbezését, ezáltal a tisztességes eljárás elvének megsértése erre hivatkozással nem állapítható meg.

A II. rendű alperes a kitűzött tárgyalásokon szabályszerű idézés ellenére többször nem jelent meg (távolmaradását sem mentette ki), ezáltal saját magát zárta el a felperes személyes meghallgatásakor kérdései feltevésétől. Önmagában az, hogy a II. rendű alperes álláspontja szerint a tanúvallomások és a felperes előadása között ellentmondás észlelhető, nem jelenti a bíróság részére az ismételt személyes meghallgatás elrendelésének kötelezettségét, amennyiben a jogvita elbírálásához szükségtelennek ítéli. A bíróság a bizonyítási indítvány mellőzése - Pp. 3. § (4) bekezdés - körében diszkrecionális jogkörében (Pp. 206. § (1) bekezdés) jár el, a kért bizonyítás mellőzése eljárásjogi jogszabálysértést nem valósít meg, arra az adhat alapot, ha a bíróság az ügy érdemi eldöntése szempontjából releváns bizonyítást nem folytatja le. A perbeli esetben a bíróság a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékok rendelkezésre álltak. A per eldöntése szempontjából a felperes ismételt meghallgatásától pedig újabb, perdöntő adat nem volt várható.

Pfv.IV.20.121/2016/3.

I. Az alkotmányjogi panasz alapján a bírósági határozat Alkotmánybíróság általi megsemmisítését követően újból lefolytatandó bírósági eljárásban az ügyben felmerült alkotmányjogi kérdésben az

Alkotmánybíróság határozatában foglalt jogértelmezési szempontok figyelembevételével kell a perbe vitt anyagi jogvitát elbírálni.

II. Azt, hogy az érintett személy képmása, ennek hozzájárulás nélkül történő nyilvánosságra hozatala, a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e, az ügy összes körülményei alapján esetenként kell megítélni.

A Kúria kifejtette: messzemenően szem előtt tartja a sajtónak az államhatalmi szervek ellenőrzését és az állampolgárok információhoz jutását biztosító, a közérdeklődésre számot tartó eseményekről szóló tájékoztatáshoz fűződő jog gyakorlása során a demokratikus jogállamban betöltött szerepét. A sajtó szabad tájékoztatáshoz való jogának jelentőségét az Emberi Jogok Európai Bíróságnak (a továbbiakban: EJEB) az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 10. cikkében rögzített véleménynyilvánítás szabad jogához kapcsolódó gyakorlata is megerősíti.

Az EJEB gyakorlata szerint az Egyezmény 10. cikke nemcsak a gondolatot és az információt védi, hanem azt a formát is, amelyekben az megjelenik, így kiterjed a fényképek közlésére is (Jelsild v. Denmark, 1994. szept. 23.; Von Hannover v. Germany, no. 59.320/00.). A jelen esetben annak a helyes egyensúlynak a megteremtése szükséges, amely egyfelől a véleménynyilvánítás szabadsága, másfelől a magánélet, a képmáshoz való jog védelme között szükségképpen fenn kell, hogy álljon. „Amíg egyik oldalról a véleménynyilvánítás szabadsága magában foglalja fényképfelvételek közzétételét, a másik oldalról ez egy olyan terület, amelyben mások jogainak és jóhírneve védelmének különös jelentősége van...” (Verlagsgruppe News GmbH and Bobi v. Austria, judgement 7 December 2006, § 62.). Elvi kérdés, hogy ezek a jogok egyenlő védelmet élvezzenek (Hachette Filipacchi Associées (ICI PARIS) v. France no.12268/03§ 41.).

Az EJEB más döntéseiben több olyan kritériumot is meghatározott, amelyeket a képmás nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos ügyek megítélésénél relevánsnak tart (Verlagsgruppe News GmbH and Bobi v. Austria, § 72.; Von Hannover v. Germany [GC] no. 40660/08. §§ 109.113.; Axel Springer AG v. Germany [GC] no. 39958/08. § 78. 7. February 2012.). Az EJEB az érintett személy hozzájárulása nélkül történő közzététele esetén a jogsértés megítélése során még a közéleti szereplő esetében is vizsgálendő szempontnak tartotta annak megállapíthatóságát, hogy a cikk és a bemutatott kép között kapcsolat legyen, a bemutatott kép kapcsolódjon a cikk tartalmához (Österreichischer Rundfunk v. Ausztria, 2006. 12. 07., no. 35841/02, para 68-69.). A Kúria figyelembe vette az EJEB azon megállapítását is, mely szerint „a képmáshoz fűződő jog a személyiség egyik lényeges összetevője, amely magában foglalja az egyénnek azt a jogát, hogy a róla készült kép felhasználását ellenőrizze, beleértve a képmás közzétételének megtiltását is.” (Standard Verlags GmbH v. Austria (no. 2.) 21277/05. § 48., 4. June 2009.). A Kúria jelen ítélete mindezeknek a szempontoknak a mérlegelését is tartalmazza.

Az adott esetben az Alkotmánybíróság azért minősítette alkotmány-ellenesnek a Fővárosi Ítélet tábla jogerős ítéletét, mert az a Ptk. 80. § (2) bekezdésének értelmezése során nem vette figyelembe azt az alkotmányjogi szempontot, amely a sajtó szabadságához, a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatáshoz fűződik, csupán annak az egyetlen szempontnak tulajdonított döntő jelentőséget, hogy a rendőr általában, a szolgálati feladatai ellátása során, általánosságban közszereplőnek minősül-e. Az Alkotmánybíróság emellett értékelendő szempontként határozta meg a gyülekezéstről, mint a nyilvános közszereplésről, tömegrendezvényről szóló tudósítás keretében a rendőrök konkrét feladatellátásuk helyszínének és a konkrét tevékenységük közben való fényképezésük, a képfelvételek elkészítése körülményeinek és a nyilvánosságra hozataluk céljának vizsgálatát.

A megismételt eljárásban az Ítélet tábla az Alkotmánybíróság határozatában foglalt szempontok figyelembe vételével a mérlegelést a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatás és a rendezvény biztosításában részt vevő, közterületen szolgálatot teljesítő rendőrök személyhez fűződő jogainak ütközése tekintetében maradéktalanul elvégezte. Ennek eredményeként jutott arra a meggyőződésre, hogy a konkrét esetben, az ábrázolt eseményre is figyelemmel, a sajtó tájékoztatáshoz való joga nem sérül, ha a felperesek képmáshoz fűződő jogának biztosítása elsőbbséget élvez, és őket egyedi

beazonosításra nem alkalmas módon mutatja. Az Ítéltábla mérlegelése okszerű, a logika szabályainak megfelelő volt, és erre alapított döntését kimerítően megindokolta.

A Kúria nem értett egyet az alperes azon felülvizsgálati álláspontjával, hogy a közhatalom gyakorlása önmagában megalapozza a személyhez fűződő jog szűkebb védelmét. Az egyén autonómiájához szorosan tartozó önrendelkezési jog, ezen belül a képmás védelméhez fűződő jog nem korlátozható csupán az emberi méltóságot sértő, megalázó helyzetekre pusztán azon az alapon, hogy az érintett személy a feladatát közhatalmi tevékenység keretében látja el. Számos foglalkozási ágban látnak el közhatalmi tevékenységet nyilvánosság előtt, közterületen, hivatalokban. Általában fel sem merül, hogy a közigazgatási apparátusban a munkaköri feladatát ellátó, közhatalmi jogosítványokkal felruházott hatósági ügyintéző, vagy az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek képmása a hozzájárulásuk nélkül nyilvánosságra hozható. Nincs indoka a számos foglalkozási ágat felölelő közhatalmi tevékenységet ellátó személyek széles rétegéből a rendőri hivatásrend kiemelésének és a szolgálatot teljesítő, munkáját végző rendőr személyhez fűződő jogának automatikus, szinte mérlegelés nélküli korlátozásának önmagában még azon az alapon sem, hogy esetenként a feladatát a közterületen, a nyilvánosság előtt, akár tömegrendezvényen látja el.

Az Alkotmánybíróság határozatában kifejtettek szerint a nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel „általában” nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó eseményhez kapcsolódik, a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatáshoz kötődik. Vizsgálandó szempontként írta elő ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az érintett személy képmása, ennek nyilvánosságra hozatala a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e.

Vitathatatlan, hogy a perbeli esetben a sajtó a rendvédelmi szakszervezet tüntetéséről, mint közérdeklődésre számot tartó eseményről tudósított. A perben az sem volt vitás, hogy a felperesek rendőri hivatása a közszereplői minőséget nem alapozza meg.

A Kúria annyiban egyetértett a felülvizsgálati állásponttal, hogy a sajtó az ellenőrző feladatát akkor tudja ellátni, ha az államhatalom képviselőjeként eljáró, közhatalmat gyakorló rendőrök munkáját is bemutatja, amelyhez esetenként a rendőr képmása is felhasználható, mert az azonosíthatóság az azonosító számmal ugyan ellátott, de „arctalan” rendőr esetében az állampolgárok részéről nem valósulhat meg. Az Alkotmánybíróság határozatában elvi érveléssel rögzítette, hogy a rendőri intézkedésről készült képfelvétel akkor hozható hozzájárulás nélkül nyilvánosságra, ha az nem öncélú, vagyis az eset körülményei alapján a tájékoztatás a jelenkor eseményeiről szóló vagy a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó, közügyeket érintő képi tudósításnak minősül.

Ennek megfelelően foglalt - helyesen - állást az Ítéltábla is annak elvi megállapításával, hogy a sajtó ellenőrzési funkciója akkor tölti be a szerepét, és akkor indokolt a személyiségvédelemmel szemben a kiemelt szerepének hangsúlyozása, ha az a közhatalmat gyakorló személy közérdeklődésre számot tartó, közösséget érintő tevékenységi mozzanataival kapcsolatos. A Kúria megítélése szerint - az EJEB esetjogában és az Alkotmánybíróság határozatában előírt szempontokra is figyelemmel - a szolgálatot teljesítő rendőr képmásának hozzájárulása nélkül történő nyilvánosságra hozatala akkor marad a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás keretén belül, ha az az esemény hű illusztrálásához tartozik, és a konkrét cselekvőség - aktív intézkedés, vagy éppen az intézkedési kötelezettség képi megjelenítésből megállapítható nyilvánvaló elmulasztása - indokoltá teszi, ezáltal a fényképfelvétellel közölt tartalom a tudósítás tárgyát képező eseménnyel összefüggő, hírtétekű információt hordoz.

Az Alkotmánybíróság határozatában előírt szempontoknak megfelelően, a rendőrök konkrét tevékenységük közben való fényképezésének és a képfelvetelek nyilvánosságra hozatalának célját vizsgálva helyesen jutott az Ítéltábla arra a következtetésre, hogy az adott esetben a személyhez fűződő jog, ezen belül a képmás védelméhez fűződő jog - jogsértés megállapítását kizáró - korlátozása nem volt indokolt.

A per tárgyává tett fényképfelvetelek konkrét cselekvőség nélkül, a felpereseknek csupán a jelenlétét mutatja be, amely nem vitásan hozzátartozik az eseményről szóló valóság-hű tájékoztatáshoz. A fényképfelveteleken ábrázolt rendőri jelenlétből lényegében azonban az sem derül ki, hogy hol készültek, illetve mi az elkészítés és a nyilvánosságra hozatal célja. Nincs közvetlen összefüggés a

tudósítás tárgyát képező esemény, és a rendőrök egyedi beazonosítására alkalmas módon, arcképmásukkal történő megjelenítése között. Ilyen körülmények között a sérelmezett ábrázolási módot semmilyen társadalmi igény nem indokolja. A dokumentált fényképfelvételek semmilyen többlet információt nem nyújtanak ahhoz a köztudomású tényhez képest, hogy a rendvédelmi szakszervezetek tüntetésén - mint általában a tömegrendezvényeken, demonstrációkon - szolgálatot teljesítő rendőrök biztosították a helyszínt. Az egyedi beazonosításra alkalmas fényképfelvételeknek az eseményről tudósító, közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás szempontjából jelentősége nincs. Ezért a perben kifogásolt képfelvételeknek a szolgálatot teljesítő rendőrök arcképmásával való nyilvánosságra hozatala öncélú.

Mindezekből következően az Ítélet tábla helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a véleménynyilvánítás, a sajtó- és a szólásszabadság jogát a munkaköri kötelezettségüket egyenruhában teljesítő rendőrökről készült fényképfelvétel arcképmásukkal történő nyilvánosságra hozatalához az érintett személy hozzájárulásának megkövetelése nem sérti.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.V.35.529/2015/9.

A bizonyításra köteles félnek lehetőséget kell a perben biztosítani arra, hogy e kötelezettségét teljesíthesse.

A 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 2.§ a.) pontja értelmében e törvény alapján adót kell fizetni az adóalany által - ilyen minőségében - belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás után. Mentés azonban az adó alól az Áfa tv. 89.§ (1) bekezdése szerint - a (2) és (3) bekezdésben meghatározott eltéréssel - a belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott termék értékesítése igazoltan belföldön kívülre, de a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző vagy - bármelyikük javára - más végzi, egy olyan másik adóalany, aki (amely) ilyen minőségében nem belföldön, hanem a Közösség más tagállamában jár el, vagy szintén a Közösség más tagállamában nyilvántartásba vett adófizetésre kötelezett, nem adóalany jogi személynek.

A 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: EK Irányelv) 138. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok mentesítik az adó alól a termékértékesítést, ha a termékeket az eladó vagy a beszerző, vagy megbízásukból más személy adta fel vagy fuvarozta el az érintett tagállam területén kívülre, de a Közösség területére, és ha a termékértékesítés megrendelője a termékek feladásának vagy elfuvarozásának indulási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban adóalanyként eljáró személy vagy nem adóalany jogi személy.

Az az Európai Unió Bírósága a C-273/11. számú, Mecsek-Gabona Kft. ügyében e jogszabályok alapján meghozott ítélete szerint az EK Irányelv 138. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, megtagadják az eladótól a Közösségen belüli termékértékesítés adómentességét, feltéve, hogy objektív körülmények alapján bizonyítást nyer, hogy ez utóbbi nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének, illetve hogy tudta vagy tudnia kellett volna, hogy az általa teljesített ügylettel a vevő által elkövetett adócsaláshoz járul hozzá, és nem tett meg minden tőle telhető ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az e csalásban való részvételt.

A 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 99.§ (2) bekezdése alapján, ha az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, ezt okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani. Adózási kötelezettség tehát adófizetése alóli mentességének az igazolása, amely kötelezettség nem mentesíti az adóhatóságot azon kötelezettsége alól (Art. 97.§ (4) bekezdés), hogy az adózó ellenőrzése esetén az adómentesség körében megállapításait, a tényállást kétséget kizáróan, aggálytalanul bizonyítsa. Az adóhatóság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a termékértékesítés során a felperes nem járt el kellő körültekintéssel, mert ha úgy járt volna el, akkor tudta vagy tudnia kellett volna, hogy az általa teljesített ügylettel a vevő részéről elkövetett adócsaláshoz járul hozzá. A meghozott adóhatározatokkal szemben a felperesnek a jogorvoslat közigazgatási perben biztosított volt.

Az 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 3.§ (3) bekezdése előírja, hogy a bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni. E jogszabályhely alapján a bizonyításra köteles fél nem értesülhet először az ítéletből arról, hogy mit kellett volna bizonyítania. A peranyagból kitűnően az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítette.

A Pp. alapelvi szinten rendelkezik arról (3.§ (3) bekezdés), hogy a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli; a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. Ezen alapelvi rendelkezéshez kapcsolódóan a Pp. bizonyítás című X. fejezetében, a 164.§ (1) bekezdése azt szabályozza, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. Bizonyítási eszközök különösen a tanúvallomások, a szakértői vélemények, a szemlék, az okiratok és egyéb tárgyi bizonyítékok (Pp. 166.§ (1) bekezdés).

A felperesnek a felülvizsgálati kérelemmel érintett ítélet részhez tartozó keresetrésze szerint azért jogsértők az adóhatározatok, mert a hatóság ténykérdésben tévedett: megtett ugyanis minden tőle telhető ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az adócsalásban való részvételt. A felperes keresete bizonyítására, az általa szükségesnek tartott körben bizonyítási indítványt terjesztett elő, iratbeszerzést kért, és a bizonyítani kívánt tényeknek a megjelölésével (Pp. 167.§ (1) bekezdés) tanúbizonyítási indítványozott.

Az elsőfokú bíróság bizonyítottság hiánya okából utasította el a felperes keresetét, amely döntéshozatalt megelőzően a felperesi bizonyítási indítványoknak nem adott helyt. A Pp. 3.§ (4) bekezdése értelmében a bíróság a bizonyítási indítványhoz, illetve a bizonyítást elrendelő határozatához nincs kötve, mellőzi a bizonyítás elrendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. A perben az elsőfokú bíróság szerint a felperesnek bizonyítania kellett volna a keresetét, azonban döntésével ellentétben a szükséges bizonyítást még sem engedélyezte.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy a bíróságnak a jogvita ésszerű időn belül történő befejezése mellett feladata a perek tisztességes lefolytatásához való féli jog érvényesítésének biztosítása is, amely magában foglalja a felperesnek azt a jogát, hogy a bizonyítási kötelezettségét teljesíthesse.

Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a bizonyítás körében a felperest a jogai érvényesítéséhez szükséges tájékoztatással el kell látni, és biztosítani kell, hogy keresetét bizonyíthassa. A lefolytatott bizonyítási eljárást követően, a bizonyítékoknak a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerinti értékelésével hozható a perben érdemi döntés.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztoivits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin

Munkatárs: Dr. Ablonczy Zsuzsanna; Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna; Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.